IONEL MONI CONSTANTIN

ÎNTÂMPLĂRI DIN VREMEA LOVILUȚIEI

Referent: **prof. Maricica Stroia**
Tehnoredactare și corectură: **Ionel Moni Constantin**
Editor: **Gheorghe A. Stroia**

EDITURA ARMONII CULTURALE
Str. Siret, bloc 28, ap. 30, Adjud, Vrancea (RO)
Tel. fix: (+40) 0374-064.594, mobil: (+40) 0741-078.627
E-mail: geocosynus@gmail.com

Tipărit la **Zoom Copy&Print Iași**
www.zoomonline.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CONSTANTIN, IONEL SIMION
Întâmplări din vremea Loviluției / Ionel Moni Constantin. - Adjud: Editura Armonii Culturale, 2014
Index
ISBN 978-606-746-011-7

135.1.131-32

2014 © **Ionel Moni Constantin**
Toate drepturile rezervate

"Vom muri şi vom fi liberi"
"Ole! Ole! Ole! Ole! Ceauşescu nu mai e!"

Memoriei, adevăraților eroi martiri,
ai evenimentelor de acum 25 de ani
care ne-au rescris istoria.

PREFAŢĂ

Mărturisesc de la bun început că autorul acestui volum a fost unul dintre cei preferaţi în întâlnirile Cenaclului „Duiliu Zamfirescu", de la: Sinagogă, Casa Armatei, sau - Direcţia de Cultură a judeţului Vrancea.

Era unul dintre cei mai buni epigramişti şi un virtuos rondelist din gruparea noastră. Iată de ce am fost plăcut surprins, când l-am simţit pornit pe un drum mai amplu al mânuitorului de cuvinte – proza. Iar atunci când, printre rândurile sale găseai alcătuiri de o surprinzătoare fineţe, nu puteai decât să te bucuri.

Dar cea mai mare realizare al prozatorului Ionel Moni Constantin erau finalurile şocante menite să surprindă cititorul în aşa fel încât să rămână amprentat de subiectul propus. Indiferent dacă ne referim la: „*Tăierea mieilor*"„*Singur*"*,"Cămaşa morţii",* sau la oricare alta din prozele sale, nu putem să nu remarcăm caracterul militant al temelor.

De fapt, volumul de faţă poate fi considerat ca o suită de mărturisiri. Scriitorul este pus pe confesiuni, ceea ce face ca temele prozelor sale să fie extrem de veridice.

Tema revoluţiei pare să fie predominantă în istorisirile acestui volum. Mineriada, rătăcirile politice specifice ale unei societăţi buimăcită de ştiri care mai de care mai năucitoare, nu fac decât să ne aducă odată în plus contemporaneitatea din cuprinsul volumului.

Cred că genul acesta de scrieri poate să dăinuie în timp şi pentru documentarea cititorului mileniului trei.

Ca unul care am trăit mai mulţi ani în preajma autorului pot afirma că am avut aşteptări mari care s-au dovedit a fi pe deplin justificate şi împlinite.

Am avut teamă că autorul nu se poate desprinde de convingerile sale politice. Spre cinstea lui, domnul Ionel Moni Constantin este într-o postură fericită care nu se subjugă unor precepte politice din afara literaturii.

Se pare că aşezat la masa de scris, autorul îşi impune cu onestitate să transforme convingerile şi temele sociale în literatură de bună calitate. Transfigurările la care face apel în economia scriiturii domniei sale sunt de bun augur. Poate că nu este lipsit de importanţă ca, atunci când ne dăruim lecturii să observăm transformarea acestui autor plin de har în toate prozele sale, felul în care îmbracă „pielea"personajelorsau crează atmosferă. Şi mai este de semnalat faptul că aproape fiecare temă abordată se poate constitui ca subiect de roman.

Găsesc că forţa narativă din aceste texte este evidentă de fiecare dată. Dacă aş lua de exemplu, tot ce înseamnă în realitate „*Simple Note*", care încep cu „*Notele informative*" şi continuă cu „*Pagini de Jurnal*" am observa că trecute prin pana autorului devin literatură de calitate. Aproape toate lucrările sunt probe de onestitate şi de viaţă trăită.

Nu am avut nicio îndoială atunci când autorul a abordat vreuna din temele sale preferate că realitatea este la ea acasă în textele acestui volum.

În proza „*Piaţa Gorbaciov*" nu poţi să nu te laşi sedus de titlu. În realitate, cu un talent numai de el cunoscut, domnul Constantin transfigurează o temă banală "micul trafic" într-o pilulă literară plină de fineţe, pe care o citeşti cu plăcere şi cu puţină invidie colegială când vezi transfigurarea literară.

Iată de ce întotdeauna am admirat talentul acestui autor care a ştiut să facă din temele social politice o literatură

prizabilă. Cred că acest volum ar fi avut o altă soartă dacă ar fi fost editat dar mai ales promovat la nivel naţional cu mai mult succes. Un exemplu;sunt puţini autori care fac literatură de calitate din evenimentele trăite cu adevărat, cum sunt cele prezentate în „Ciorile sau începutul revoluţiei în oraşul meu". După cum nu pot să trec cu vederea ‚Aproape underground' unde un grăsan şi un motan trăiesc într-o atmosferă conspirativă fermecătoare alături de o nevastă care sforăie senină, departe de frământările „conspiratorului". Iar atunci când îşi permite să consemneze cum este jefuită locuinţa de unde prima secretară a fugit,te face să receptezi alături de Gică Marţafoi sau Tache Şoptereanu, ce a însemnat revoluţia la începutul ei,într-un târg de provincie. În această altă „Poveste de iarnă", da, în acest debut târziu, vine întrebarea şi regretul că nu voi găsi răspuns: *de ce aşa de târziu*? Spun asta şi pentru că autorul publicase în ziarul *Milcovul* de acum trei decenii de mai multe ori. Nu era un necunoscut. Probabil că a avut întotdeauna o sfielnică dar păguboasă reţinere.

Se vede treaba că până când nu a fost convins de valoarea scriiturii sale, nu a considerat că ar fi bine să dea publicului lucrările sale. Bine că am apucat să le vedem strânse împreună.

De fapt cea mai mare parte din lucrări erau cunoscute publicului fiind publicate în revista Oglinda Literară. Este posibil ca în acest mod să fi căpătat convingerea că are valoare în ceea ce face.

Iată de ce recomand cu multă căldură acest volum fiind şi eu la rândul meu convins de valoarea sa…

Gheorghe Andrei Neagu

OMUL CARE PUTEA SĂ SCHIMBE ISTORIA
(a political fantasy)

Este pentru prima oară când am să povestesc, tot ce mi s-a întâmplat acum două zeci şi patru de ani, în seară zilei de 21 decembrie 1989, pe la orele 1 noaptea, când uslaşii* şi scutierii, au deschis focul asupra noastră, lângă Intercontinental, la baricadă.

O încropisem ca pe o ultima rezistenţă, faţă de opresiune. Răguşisem de cât strigasem „jos dictatura"şi „jos Ceauşescu", iar ochii mă usturau de la gazele lacrimogene. Taburile se apropiaseră înconjurându-ne, gata să ne sfârtece, ca nişte pitbulli de oţel, sub cerul colorat de dârele roşii ale trasoarelor, ca de o aureolă boreală a morţii.

Eram acolo o mână de disperaţi, care credeam că odată împrăştiaţi, revolta noastră sfârşea în genunchi, şi încercam acum să ne opunem cu orice preţ. Cărasem scaune şi mese de la un restaurant din preajmă, împreună cu un băiat cam de vârsta mea, unul cu gâtul gros îmbrăcat cu un pulover roşu, pe care atunci nici măcar nu ştiam cum îl cheamă.

M-au împuşcat după miezul nopţii. Eram urcat pe capota unui camion, în apropierea unui tab care ardea, şi la câţiva paşi, un tânăr blond, cu o portavoce în mână, striga mulţimii ceva ce nu înţelegeam. " Ăsta-i Ioşca** bişniţarul, am auzit pe cineva din spate, e nebun, or să-l împuşte!". Glontele venit de undeva de sus, tras de un lunetist, dinspre hotel, m-a nimerit însă pe mine.

Am zăcut acolo inconştient, o vreme, până m-a ridicat duba securităţii. Îmi amintesc doar de un moment, când am auzit voci tăioase dând ordine scurte. Câteva mâini m-au ridicat de jos şi m-au aruncat peste o grămadă de corpuri. S-a trântit portiera, un glas obişnuit să comande, a lătrat „ la morgă cu ei!" şi am reintrat în întuneric. Când am redevenit lucid, mă aflăm la spital.

Am stat o vreme cu ochii închişi, filtrând vag printre gene lumina care scălda încăperea. Eram întins pe ceva şi în preajmă, se auzeau zgomote, altele decât cele care mă înconjuraseră până atunci. Răsunau paşi grăbiţi, gemete şi uneori foşnete, ca nişte fâlfâiri de aripi. Am rămas nemişcat, câteva minute, încercând să reconstitui din amintiri ce mi-se întâmplase. Am simţit pe frunte, o mână uşoară ca o adiere, şi o voce blândă mi-a şoptit:

- Hai gata, nu te mai preface, ştiu că ţi-ai revenit.

Am ridicat încet pleoapele şi am privit încăperea ciudată în care mă aflam. Eram într-un salon de spital, dar am avut senzaţia că sunt într-un acvariu. De pretutindeni se revărsa în jurul meu o lumina difuză albastră, în cele mai diferite nuanţe, de la azuriul deschis, aproape de alb, până la albastrul de culoarea peruzelei. Eram întins pe o targă, acoperită cu un cearceaf bleu, încă îmbrăcat în hainele mele, cu bocancii plini de noroi şi canadiana udă de la apa cu care ne împroşcaseră. Acolo unde fusesem lovit, peste bluza de trening, se întindea, în dreptul inimii, o pată de sânge închegat.

Nu puteam distinge clar pereţii, dar deasupra mea am văzut boltindu-se tavanul transparent al încăperii prin care se vedeau strălucind palid stelele nopţii. Acum era din nou linişte deplină. Mirosea vag a antiseptic şi a deodorant ambiental de bună calitate. Aparent eram singur, într-o sală imensă, fără nici o altă prezenţă străină în preajma mea.

Eram neliniştit, prin cap îmi treceau zeci de întrebări: „ Asta nu-i morgă, atunci unde sunt, unde m-au adus ăia” ? ” Ce caut eu în spitalul lor?” Am dat să mă ridic puţin, dar o durere ascuţită m-a străpuns între coaste, şi aceeaşi mână m-a împins la loc, iar vocea, pe care o mai auzisem deja, mi-a ordonat:

- Stai liniştit, nu ţi-ai revenit pe deplin, eşti încă vulnerabil. Era cu o idee mai fermă decât anterior, dar tot calmă.

- Vrei să ştii unde te afli şi cu cine vorbeşti, l-am auzit din nou. Părea a fi a un bărbat. Mi-am dat seama că îmi citea gândurile. A murmurat apoi, cu un ton mai jos:

- Bine facă-se voia Ta!

Am crezut că mi se adresa tot mie, dar mai târziu am realizat că vorbise cu altcineva. Am auzit un clic discret şi pe peretele din faţă mea s-a deschis un ecran imens, cu imagini color. Am revăzut baricada, sau mai bine zis ce mai rămăsese din ea, câţiva oameni fugăriţi de miliţieni şi tulumbele pompierilor proiectând jeturi de apă, peste ultimele flăcări. Echipele de la „ salubritate” începeau „curăţenia generală”. Mi s-a încrâncenat carnea şi pielea mi s-a făcut de găină. Care va să zică totul era pierdut, fusesem înfrânţi.

- Ne-am adaptat şi noi, acum avem o tehnologie ultramodernă de interceptare, a răspuns el insidios întrebării mele mute. Aşa ceva se numeşte „ video all”. O să-ţi explic mai târziu ce-i ăla, deocamdată ţi l-am pus fără sonor. Ţi-am mai spus, eşti încă destul de confuz. Aici te afli în triaj, să te stabilizăm. Până şi pe noi ne-a copleşit numărul de victime.

Voit sau nu scăpase un amănunt. Asta însemna că suntem mai mulţi în viaţă. Mi-am amintit episodul din dubă, deci, mi-am spus, nu sunt singurul care trăieşte încă. Încercam să gândesc cât mai repede, să nu mă mai poată surprinde.

- Uite securiştii naibii, mi-am zis, cât de bine sunt dotaţi. Ne-au adus într-o clădire modernă de-a lor, să ne ţină în viaţă, să ne trieze şi apoi să ne...

- Nu e ce crezi, mi-am auzit din nou interlocutorul nevăzut. Speram că dacă îl numesc triaj, o să-ţi vină mai uşor să accepţi adevărul. Unii dintre noi îi spun purgatoriu, alţi cred că nici nu există, şi trec direct la judecată.

Noi, mereu, numai noi. Am avut grimasa unui zâmbet amar. Pe cine încercau ăştia să prostească, doar ştiam cu toţii cine sunt ei, inima puternică a Partidului, care bate, bate, bate...

Asta era deci ce ni se pregătea. Pe mine mă mai ţineau încă pentru anchetă, pe alţii îi duceau direct în faţa instanţei. Ne triază pe loturi, în funcţie de gradul vinovăţiei stabilită de ei. Vor să ne monteze un proces grandios, cum a fost cel al lui Ion Antonescu, „al marii trădări naţionale." Or să implice şi „agenturili străini", mi-am amintit cuvintele spuse, de Marele Cârmaci, cu câteva zile înainte.

- Aberezi, baţi câmpii de-a dreptul! a ţipat vocea fără să se mai stăpânească. Omule, ai fost adus aici pentru că faci parte din grupul restrâns de decizie. Tu reprezinţi poporul, şi poţi vorbi în numele acestuia. Habar n-am de ce tocmai tu ai fost ales, nici ce merite ai, mie mi s-a comunicat doar, că trebuie să am grijă, să te apăr de terorişti, până se termină totul. Nici nu ştii ce se va mai întâmpla, şi eşti deja pe punctul de a comite o greşeală ireparabilă. Pentru popor acestea sunt clipe cruciale. Ştii ca odinioară în faţa lui Pilat din Pont, când orice spui sau gândeşti tu, mai poate încă influenţa direct decizia luată. Lasă totul să curgă, aşa cum a fost stabilit, şi nu mai încurca lucrurile. Şi mâine este o zi, la asta te vei gândi mâine. Da, ei or să încerce să fugă...Da, o să fie şi un proces, altfel decât crezi, apoi vor fi împuşcaţi şi...

- Mă minte, mă minte, îmi spuneam înfrigurat în subconştient, ăsta e unul din securiştii implicaţi în

complot...O să fie procesul marii trădării naţionale, unul public, dar nu al nostru, al lor, al călăilor.

- Nuuu, nu le face jocul, ei asta vor, să vorbească în faţă Marii Adunări Naţionale, să se disculpe şi tu eşti pe cale să le dai ocazia...

Am auzit iar un declic şi lângă mine a apărut un tânăr înalt, agitat, îmbrăcat într-o salopetă lucioasă, albastră. Avea o aură subţire în jurul capului. Pe umeri i-se ridicau două protuberanţe. Ţinea în mâna o telecomandă, pe care a îndreptat-o spre ecran. Vorbea precipitat:

- Sunt îngerul tău păzitor, am să dau acum forward, să te conving, şi a apăsat o tastă. În faţă mea, imaginile se derulau cu repeziciune.

- Uite aici e "Mircea fă-te că lucrezi", a turuit el, uite-l şi pe Iliescu raportând la ambasada ruşilor, uite elicopterul, şi uite na, a pus "stop cadru", la Târgovişte procesul de care îţi spuneam...

Am văzut sala şi completul de judecată şi pe Ceauşescu în picioare, cu părul răvăşit. A dat pe sonor şi i-am auzit vocea gângavă:

- Nu recunosc această instanţă. Nu răspund decât.. .

- O Doamne, am exclamat, este totuşi adevărat!

- Nu invoca numele Lui, acum va trebui să-ţi răspundă, a strigat îngerul precipitat. *Nu poţi schimba istoria!*

- În faţa...

- Nu mai este decât o singură soluţie... au fost ultimele sale cuvinte. M-a luat în braţe, a dat să deschidă aripile, dar nu a mai avut timp. Ne-am prăbuşit amândoi în gol.

Când mi-am revenit, zăceam pe capotă. Peste mine, protejându-mi pieptul, era întins corpul cald încă, al unui tânăr înalt, îmbrăcat cu o salopetă albastră de doc.

* Trupele usla şi scutierii erau folosite ca trupe antitero în regimul comunist

** *Ioşca* - numele sub care era cunoscut revoluţionarul Dan Iosif, devenit ulterior consilier al preşedintelui Ion Iliescu.

TĂIEREA MIEILOR

Conradini privea piaţa nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Îşi frecă pleoapele înroşite de nesomnul ultimelor nopţi, dar imaginea rămase neschimbată.

De pe treapta de sus a scărilor de unde privea, din faţa halei şi până în fundul pieţei, unde se conturau în semi-întuneric boxele alimentare şi blocurile cenuşii, întregul spaţiu era plin de mese, iar pe ele, întinşi, albi şi muţi, încremeniţi în tăcerea morţii, stăteau mieii.

Moartea îi surprinsese în atitudini diferite. Unii aveau doar o simplă tăietură în jurul gâtului, plină de sânge închegat, ca un colier de rubin. Alţii muriseră cu ochii deschişi contemplând parcă uimiţi eternitatea. Văzu mai spre margine, vreo câţiva dintre ei ciopârţiţi sau poate zdrobiţi, nu-şi putea da bine seama în penumbra tot mai densă a înserării. Se înfioră când îl descoperi pe cel mai apropiat dintre ei, unul slab şi pricăjit căruia i se vedeau printre buzele răsfrânte dinţii, de parcă murise zâmbind. Poate a fost modul său de a protesta, sfidând moartea, îi trecu o clipă prin gând.

Privi din nou piaţa. Era pustie şi în afara mieilor printre mese nu se vedea ţipenie. Au înnebunit, murmură neauzit Conradini, lasă atâta carne nepăzită, la îndemâna câinilor! Şi mai este şi căldura asta, ciudată pentru o lună de iarnă. Ar fi trebuit să ningă mai demult, doar se aproprie Crăciunul, îşi continuă el gândul.

Atunci realiză brusc nefirescul situaţiei: Se apropie Crăciunul şi Ei au tăiat miei! De unde miei iarna şi de ce tocmai miei? Carne de porc ne trebuie, sau măcar de vită, la pachet, asta ne trebuie, altfel, adio sarmale! Doar n-o să le înlocuim cu drob şi pască!

Îşi dădea seama că începe să o ia razna. Ce politică e şi în capul ăstora, bolborosi strângându-şi buzele de teamă să nu-i scape afară vreun cuvânt. Ce naiba urmăresc, poate vor să schimbe sărbătorile, mai ştii? Sau este în pregătire vreun eveniment, o aniversare, un congres ceva! Să se fi produs, totuşi, o schimbare?

Constată că, de la un timp, nu mai este singur. Spaţiul dintre mese continua să rămână gol, dar în spatele lor, în întuneric, începuse să se adune lumea. Nu le desluşea chipurile, dar erau din ce în ce mai mulţi. Oamenii murmurau, se auzeau uneori voci distincte, dar oricât se strădui, nu reuşi să înţeleagă nici un cuvânt. Fără a-şi părăsi poziţia privilegiată din capătul scărilor, Conradini, observa cum mulţimea pare că începe să se organizeze. Probabil, se vor aşeza la coadă, îşi spuse. Ar trebui să vină nişte oameni de ordine, gândi, altfel când nemâncaţii ăştia se vor năpusti, vor face praf totul!

Şi, la urma urmelor, de ce nu ? În fond, cineva ar trebui să-i organizeze, totuşi! Uite, spre exemplu, nu se văd nicăieri măcelarii! Atâta carne tăiată şi nici un măcelar!

- Organizează-ne tu, se auzi o voce din întuneric, iar Conradini se întoarse surprins în direcţia celui care strigase. Nu era un chip cunoscut, doar o faţă străină printre altele anonime.

- Desemnează-i tu, spuse din nou omul, întinzând degetul către el, doar tu îi cunoşti cel mai bine.

- De ce tocmai eu, vru să spună, dar înţelese deodată că omul avea dreptate. Privi spre mulţimea aceea amorfă şi

începu să-i distingă printre feţele supte şi scofâlcite pe cei de care avea nevoie.

Erau băieţi tineri, dar şi mai puţin tineri, viguroşi şi înalţi, cu părul tuns scurt, perie şi ochi albaştri. Erau amestecaţi printre oameni, dar acum începeau să iasă în faţă.

Aveau în priviri o răceală de gheaţă, dar şi sclipirea de o clipă a fiarei care se pregăteşte să sfâşie.

- Îţi plac? auzi o voce şoptită la ureche. Cineva se apropiase pe nesimţite din spate.

- Am venit să te ajut, susură necunoscutul. Sunt cei mai buni pe care îi avem. Ei sunt viitorul nostru. Ţine-i minte pentru că ai să mai ai nevoie de EI. Ascultă-mă pe mine, scrie şi în istorie CĂ CĂLĂII AU FOST ÎNTOTDEAUNA ALEŞI DINTRE MĂCELARI!

Conradini tresări speriat cu fruntea umedă de transpiraţie. Ceasul de pe masă arăta ora 3. Adormise cu capul pe birou şi acum îl dureau gâtul şi braţele amorţite. *Ce vis aiurea, bombăni, auzi, miei în Decembrie !*

Trase dintr-un sertar sticla de vodcă golită pe jumătate şi se îndreptă spre fereastră. Pipăi instinctiv caloriferul îngheţat şi răceala metalului îl înfioră. *Tocmai acum s-au găsit să ne pună de securitate, parcă ce se poate întâmpla în nenorocitul ăsta de orăşel*, îşi continuă bombăneala. Trase o duşcă de probă, aşa parcă era mai cald!

Deschise tranzistorul şi, deşi era singur în clădirea pustie, se uită precaut împrejur când începu să caute postul. Printre hârâituri auzi slab o voce: « Aici RADIO EUROPA LIBERĂ, ştiri încă neconfirmate de la Timişoara susţin că s-a tras în mulţimea dezarmată adunată cu lumânări în mână pe treptele Catedralei. »

SINGUR

- Vasileee!

Ascult atent, dar din întuneric nu-mi răspunde nimeni. Privesc prin vizeta îngustă, în bezna groasă care mă înconjoară, fără să disting nimic. Şterg cu fularul lentilele groase ale ochelarilor, le aburesc suflând cald asupra lor, le şterg din nou, dar în zadar, întunericul rămâne la fel de compact. Zgâlțâi disperat uşa, închisă cu lacătul de Vasile, când a ieşit, „ ca să nu te fure nimeni cât lipsesc"cum l-am auzit spunând în timp ce răsucea cheia.

- O oră cel mult, a precizat când am decis care din noi trebuie să plece.

- Tu eşti mai voinic si nici nu porți ochelari am motivat, dar de fapt gândeam altfel.

- Am să iau lanterna cu mine ca să-ţi semnalizez când mă întorc, două lungi si una scurtă, tu stai şi mă urmăreşti prin vizeta asta, aşa ca să nu adormi, râde Vasile. Iau si puşcociul, râde din nou, ca sa mă apăr de muşte.

Am râs şi eu, de unde muşte în decembrie, ştiam că se referă la altceva, ce putea să facă cu o arma de premilitară, un „plici", când afară se trăgea vârtos ? Pentru o clipă gândul mi-a revenit insistent,spune-i adevărul mă îndemnam, dar am preferat ca un prost să tac.

- Tu nu fumezi, da'îţi las chibriturile mele cât lipsesc, a adăugat din prag, în felul ăsta mai fac si eu o pauză la ţigări. Să nu aprinzi focul şi mai ales să nu faci zgomot, a

continuat apoi, să-mi dea sugestii inutile. Ştii doar că nu trebuie să afle nimeni de prezenţa noastră aici.

Am fost tentat o clipă să-i spun să-şi bage sfaturile undeva, dar am renunţat. Vedea si el că în afară de godinul rece în interior nu se mai află nimic, iar hârbul de radio cu tranzistori pe care îl adusese, își dăduse duhul la cinci minute după sosirea noastră.

De afară noaptea mă învelește ca o plapumă pufoasă, prin care oricât de atent aş asculta nu se aude nimic. Atât cât se vede prin vizetă cerul pare şi el o pajişte de antracit, pe care norii s-au tolănit ca o cireadă de bivoli negri rumegându-şi în burţile uriaşe tainul de zăpadă.

- Ar putea cineva să se apropie şi să mă omoare fără să ştie nimeni, îmi trece prin gând. Simt cum fiori reci îmi coboară pe şira spinării, iar degetele de la picioare îmi amorţesc instantaneu Aşa le am şi acum amorţite în şosetele groase de lână, semn că începe să-mi fie frică. E acelaşi lucru, unora li se umezesc palmele de emoţie, mie îmi amorţesc picioarele. Parcă şi în cameră s-a făcut mai cald, cu toate că sunt conștient că este imposibil, cu soba stinsă. E iarnă şi oricât de blândă ar fi vremea tot trebuie sa fie două, trei grade sub zero.

Dar dacă e mai cald pentru că cineva a dat foc, ca eu să ard înăuntru ca un şobolan?. De asta m-a închis Vasile ca să vină ăia să mă omoare! Trădătorul!

Inspir zgomotos aerul cu nările şi gura larg deschise, încercând să identific orice urmă de fum. Ascult atent pentru a percepe orice şoaptă, orice zgomot, tot corpul meu este o ureche imensă care ascultă!

Încerc să mă calmez, să alung teama care se instalează treptat şi tinde să se transforme rapid în panică. Simt cum zidurile se strâng în jurul meu ca o menghină, cantonul întreg devine o conservă în care aerul este tot mai rarefiat. Mă

sufoc, lovesc cu pumnii în ușa de metal şi zgâlțâi clanţa, dar totul e în zadar. Oprește-te, nebunule, îmi zic, dar din interior, oarbă, spaima îmi invadează conştiinţa.

- Trebuie să găsesc o ieșire, bolborosesc febril, o dacă aş avea lumină, spun, şi de o dată îmi amintesc de chibrituri. Le caut înfrigurat prin buzunare, unde dracu le-am putut pune mă întreb, apoi îmi amintesc.

- Vasile le-a lăsat pe godin, da acolo trebuie să fie,. exclam fericit !

Mă îndrept șovăitor spre colţul din dreapta, nimeresc din prima, degetele mele bâjbâie pe suprafaţa metalului rece, căutând cutia. O găsesc şi o deschid precaut. Înăuntru mai sunt doar cinci beţe. Încerc să scapăr unu, fără succes, îl iau pe al doilea…

ATUNCI AM AUZIT PRIMELE BĂTĂI ÎN UŞĂ !

La canton ajunsesem pe la ora cinci. Se întuneca abrupt şi dinspre câmp începuseră să se ridice fuioare de ceaţă. Clădirea se afla la o intersecție la câteva sute de metri de şoseaua principală, o singura cameră din zid cu o ușă metalică închisă cu un lacăt a cărui cheie o primise Vasile. Aveți grijă, ni se spusese, e unică, celelalte s-au pierdut.

Cei din oraș ii spuneau Cantonul poate si pentru că pe lângă el trecuse cu mai mulți ani în urma o cale ferată îngustă. Pe ea trecea de două ori pe zi şi de mai multe ori noaptea, o locomotivă gâfâind astmatic, cap de coloană a unui şir lung de vagoane de marfă pline cu buşteni, la care dimineaţa şi la prânz era anexat un vagon de navetişti.

Odinioară fusese branşat la curent, însă acum în dreptul fostelor traverse, peste care crescuse iarba, se înălțau aliniaţi stâlpii liniei de înaltă tensiune care alimentau orașul, şi clădirea rămăsese fără lumina. Cineva, nu se ştia cine,

dăduse o gaură în zid şi instalase un godin iar mai târziu locul uşii de lemn îl luase una de tablă zincată.

Camera nu mai avea alte ferestre, decât vizeta din sticlă groasă, îngustă ca o ambrazură de cazemată, la nivelul ochilor. De acolo privind drept puteai vedea de la distanţă ambele direcţii ale drumului de ţară, care aici făcea o curbă largă, îndreptându-se spre şosea. Din ea se desprindea un alt drum mai îngust, un fel de cale a hoţilor cum îi spuneau localnicii, care o tăia de-a dreptul printre vii, până la halta din apropiere. Pe acolo plecase Vasile.

La început au fost numai trei, rare si clare, ca un metronom: BAM –BAM –BAM !

- Vasile, bâigui întrebător cu o voce stinsă, tu eşti ? Nu-mi răspunde nimeni.

- Te-ai întors, Vasile? îngân din nou şi strâng cutia în pumn aşteptând semnalul convenit, care întârzie să apară.

Liniştea în jurul meu este deplină. Lumea s-a oprit din mers şi stă îngheţată undeva în univers, universul întreg a îngheţat si el ca o gigantică banchiză neagră, iar deasupra mea atârnând nemişcată, ca o sabie a lui Damocles, închisă intr-o teacă de vată, stă tăcerea

- Dacă îţi spun numele, încetezi să mai exişti,bolborosesc ca pe o incantaţie vechea ghicitoare şi aştept să se petreacă o minune.

Imaginaţia mea a luat-o deja razna, bate câmpii cu graţie prin împrejurimi, şi m-a lăsat îngrozitor de singur. Simt cum degetele îmi amorţesc din nou şi pielea mi se face de găină. Mă apropii tiptil de vizetă, îmi şterg din nou ochelarii şi turtindu-mi nasul de geam scrutez împrejurimile. Îndurându-se parcă de neliniştea mea, o rază de lună luminează ca un proiector singuratic şoseaua şi drumul hoţilor. Nu se vede şi nu se aude nimic. Dacă ar fi cineva

lângă zid i-aş zări umbra, încerc să mă liniştesc, şi respir profund, aproape oftând.

ATUNCI AM AUZIT A DOUA OARĂ BĂTÂND!

De data aceasta bătăile au fost mai dese şi mai repezi cu pauze intre ele, grupuri mai scurte sau mai lungi, de parcă cineva încerca să-mi transmită un mesaj, ciocănind într-un fel de alfabet Morse, inventat ad-hoc. Lumina argintie s-a stins si ea brusc, de parcă acel cineva ar fi întors un comutator, şi m-am trezit iar intr-un întuneric deplin. Ca Iona în pântecele chitului, încep să elucubrez filologic. Incerc să-mi opresc respiraţia cât de mult pot, pentru a detecta chiar si cel mai firav sunet, dar pulsul îmi bubuie în urechi, inima mi s-a făcut cât un purice şi o transpiraţie rece îmi lipeşte cămaşa de spate. Sunt ca un şoarece prins intr-o capcană!

Acum bătăile s-au oprit, dar reîncep cu mai multă forţă, mai repezi parcă, ori de cate ori mă mişc prin cameră. Mă simte, îmi trece prin cap, vrea să mă avertizeze că ştie ce fac, ta-ta, ta-ta-ta, ta-ta,imi comunică: NU AI PE UNDE SĂ IEȘI! NU AI NICI O SCĂPARE !

Liniștea nopții e străpunsă de un şuierat prelung, şi pe tavan, pătrunzând prin vizetă, se prelinge o dâră de lumina: două lungi si una scurtă.

- Vasileee, strig fericit, bine că te-ai întors, Vasile !

- Marş potaie, îi aud vocea groasă, alungând câinele aciuat lângă uşă, şi apoi scrâşnetul cheii în broască.

- S-a terminat bă, râde gros când îi mărturisesc totul, după ce l-au împuşcat aseară, teroriştii au încetat sa tragă. Te-ai speriat de pomană bă, că câinele săracu, n-avea de unde să ştie, dădea cu coada în tablă, când se scărpina. Că voi telectualii aveţi boli de astea pretenţioase, se fasonează el, auzi colo claustrofobie, ce o fi aia, nu ca noi ăstia amărăştenii

care ne facem liceul pe apucate. Imi face cu ochiul, stie că nu mă supăr, chiar dacă îi sunt profesor la seral, la Gărzi este superiorul meu.

Plecăm îndreptându-ne voiniceşte către pasarelă. Ceaţa s-a risipit, simt pe faţă ceva umed, după atâtea zile au început să cadă primii fulgi.

- Măcar de te-ai vindeca de frică, tot ar fi ceva, reia discuția în timp ce urcăm panta. Mă simt stors si nu prea am chef de glumele lui, aşa că i-o tai scurt:

- Bă Vasile şi ce ziceai tu că trebuia să păzim acolo ?

- Nu știu !

SFÂRŞITUL

Nicolae simţi o durere cumplită undeva în stânga pieptului şi ştiu că aceasta înseamnă sfârşitul.

Prin faţa ochilor cu o viteză ameţitoare începu să i se deruleze filmul vieţii, fotogramă cu fotogramă, minut de minut, secundă după secundă. Nu se auzea nici un sunet, buzele personajelor se deschideau mute, rostind cuvinte pe care doar el le mai putea înţelege. Pe unele, le uitase demult sau abia, abia de îşi mai amintea de ele, pe altele nu le cunoscuse niciodată şi se întrebă de unde răsăriseră din senin şi de ce acum îl trăgeau la răspundere.

Evenimentele nu se desfăşurau cronologic. Marele Regizor făcuse un film haotic care pentru altcineva nu ar fi avut nici un sens. Uneori fusese mărită viteza într-atât, încât actorii păreau că se mişcă automat, ca nişte marionete mânuite de sfori. Alteori amestecase la montaj imaginile în alb şi negru, cu unele intens colorate, în special cele cu steaguri, multe steaguri roşii, printre cele tricolore. Mai puţin numeroase, revăzu altele cu însemnele unor ţări pe care nu le mai ţinea minte. Şi oamenii pe care îi vedea, erau diferiţi la culoare, unii tuciurii cu buzele groase, cei mai mulţi galbeni cu ochii pieziş, dar şi foarte mulţi albi, de vârste diferite, mulţimi de oameni cu feţe zâmbitoare care îl aplaudau. Ştia că este vorba despre el, dar uneori simţea un fel de detaşare, un deja-vu, ca şi cum s-ar fi privit de la distanţă, era el şi

parcă nu era. Prin faţă îi trecu o caleaşcă cu blazon regal, în care stătea o doamnă distinsă, alături de un domn cu părul buclat şi amândoi făceau semne cu mâna lumii, care se înghesuia curioasă să-i vadă. Trecu şi un Lincoln Imperial cu steguleţe înstelate, trecură apoi maşini de teren şi din nou limuzine luxoase, majoritatea decapotabile şi în toate se afla mereu el, în zeci de ipostaze, alături de domni sau doamne cu îmbrăcăminte elegantă, cu zâmbetele bine înfipte pe faţă.

Uneori filmul făcea stop cadru, mai ales la secvenţele alb-negru, cele pe care n-ar fi dorit să le mai vadă niciodată. Operatorul insistase mai ales pe clădirile şi bisericile ucise, pe satele rase de lama buldozerelor şi pe străzile capitalei aruncată în haos de tenebrele cutremurului. Văzu lacrimile curgând pe obraji şi feţele schimonosite de durere

Din străfundurile memoriei pătrunse deodată în prim plan, mare cât tot ecranul, chipul brăzdat, de anii grei de muncă, al unui ţăran. Paloarea morţii îl făcuse cenuşiu, părul alb îi cădea în dezordine peste ochii închişi, era o simfonie de tonuri de la gri, la alb şi negru, doar printre buzele strânse, i se prelingea rebelă o şuviţă purpurie de sânge.

Brusc îşi aduse aminte, ăsta era ţăranul ăla nesupus, care refuzase să semneze. Se revăzu în uniformă, livid, după ce pistolul i se descărcase, mai mult fără voie, de teamă, când acesta se ridicase uriaş în faţa lui, cu pumnii strânşi, apărându-şi pământul..

Încercă să se împotrivească avalanşei de amintiri, să le determine să asculte de ordinele lui aşa cum făcuse toată viaţa, cu cei pe care îi condusese. Constată curând, că putea chiar să le deruleze, înainte sau înapoi, folosind câteva cuvinte.

- Mamă unde eşti mamă, îşi spuse, şi se regăsi în genunchi, îngrămădit printre ceilalţi fraţi, pe podeaua de lut, lângă măsuţa joasă, cu mămăliga aburindă, pe fundul de lemn, pe care Alexandra o închina întotdeauna, înainte să o

taie. Mamă, rosti din nou, şi acum era, la înmormântare în biserică, unde intrase pentru prima oară după atâţia ani, fulgerat de bliţurile orbitoare ale reporterilor, doar pentru că aşa îşi dorise ea.

- Am fost iubit, îşi zise din nou, şi se revăzu în balcon, în lumina soarelui de august cu mulţimea aclamându-l entuziastă, numai pe el, doar pe el, multiplicat în miile de portrete, pe fiecare pancartă, pe fiecare zid, în fiecare casă. El, Marele Cârmaci, urmaşul voievozilor de odinioară,cu topuzul în mână, ctitor şi întemeietor de ţară.

Filmul căpătase deodată sonor, aceiaşi mulţime se adunase din nou, tălăzuind sub balcon, cu aceleaşi portrete. Se auzeau vocile crescând în intensitate, sub cerul plumburiu de iarnă, dar de data aceasta nu se mai scandau lozinci, de jos urca un vuiet cumplit, ca un vânt prevestitor de furtună

- Imagini frumoase, vreau imagini frumoase, rosti, dar în locul lor, din subconştient, pătrunse până la el o voce groasă, tăbăcită de tutun:

- Nicule, acum în decembrie, e frig, să vii deseară să dormi cu mine în celulă.

- Nea Ghiţă, mata eşti? se auzi, spunând fericit, şi declicul se produse. Era acum la Doftana, el adolescentul peltic, luat sub aripa ocrotitoare a marelui şef comunist.

- Dă-le bani, se insinuă de undeva o altă voce ascuţită, de femeie, promite-le ceva, repetă vocea şi imaginea reveni asupra mulţimii, huiduind indignată.

- Lenuţa, şopti, folosind numele ei de odinioară, unde ai fost până acum regina mea ? Încercă să o regăsească, aşa cum o cunoscuse demult, în tinereţe, la serbarea câmpenească unde fusese aleasă regina balului, dar nu mai reuşi. Imaginea se blură treptat, apoi se întunecă şi dispăru.

Soldaţii începuseră să tragă fără să mai aştepte vreo comandă. Pe revoluţionarul de profesie Nicolae Ceauşescu,

al doilea glonţ îl lovi la câteva secunde, după primul, în acelaşi loc, fără să reuşească încă să-l omoare.

Încercă să se întoarcă, spre tovarăşa sa de luptă, să o încurajeze, dar simţi că i se înmoaie picioarele. Începu să cânte Internaţionala şi se prăbuşi.

PORCUL ŞI REVOLUŢIA

Nu vă luaţi după titlu! Sună mişto, dar nu este ceea ce credeţi! Tot ce am să vă povestesc se referă la altceva şi nu are nici o legătură cu bardul oficial al puterii de odinioară şi nici cu tribunul gălăgios din zilele noastre. Pur şi simplu, este vorba despre mine; eu sunt eroul întâmplării care putea să devină o cotitură în viaţa mea, dacă aş fi vorbit atunci...

Da' să revenim. Acum mă aflu la volanul modestului meu Trabant, maşina omului elegant, cum îl alint eu, iar el toarce fericit în semn de recunoştinţă, înghiţind voios kilometrii, în sos de gazolină, ai şoselei principale.

- Vrei să trăieşti palpitant, cumpără-ţi o maşină Trabant, fredonează de trei ori fericită şi ea, în dreapta mea, Loredana. Trabi mormăie supărat înţelegând aluzia şi scârţâie din toate încheieturile în semn de protest ori de câte ori încerc să-l aduc la sentimente mai bune în ceea ce priveşte viteza. Iar eu am să vă explic de ce este de trei ori fericită Loredana.

În primul rând, este fericită pentru că a reuşit să chiulească de la serviciu. Este ora zece, noi suntem deja pe drum, iar şeful ei a promis învoire generală, neoficială bineînţeles, abia după ora 12, pentru că este ajun de Crăciun şi Sărbătorile de Iarnă sunt aproape.

În al doilea rând, este foarte fericită pentru că mergem la ţară unde aerul miroase a şorici proaspăt pârlit şi a zaibăr

vârtos - cele mai îmbietoare mirosuri ale unui matineu de Decembrie.

Este în sfârşit super fericită pentru că am luat-o cu mine! Nu că vreau să mă dau mare, dar o simt prin toţi porii, iar Lore emană atât de multă fericire încât simt nevoia, la un moment dat, când trec printr-un sat, să las în jos geamul lateral să le rămână ceva şi băştinaşilor. Aşa sunt eu, generos!

- Este atât de rar când îţi găseşti timp liber şi pentru mine, să mă scoţi în lume, gângureşte ea galeş. Îmi mângâie lejer, cu o mână, obrazul proaspăt bărbierit şi parfumat cu un After pe care mi l-a cumpărat ea„la negru" şi l-am plătit eu la greu.

Cu cealaltă învârte aproape inutil butonul radioului de la bord. Asta îi şi spun zadarnic, ştiind că hârbul nu mai reacţionează decât rare ori şi numai atunci când îi aplic tratamentul favorit, doi-trei pumni în coaste. Aşa face şi ea acum, însă fără efect.

Până una-alta, o rog să mă lase să fiu atent că se apropie curba şi apoi ieşirea din şosea pe drumul de ţară unde ne ducem în misiune specială. Nu este nici un secret, eu merg în fiecare an, de Paşti, pentru operaţiunea MOV - Miel, Ouă şi Vin, şi odată în Decembrie, pentru operaţiunea PVC - Porc, Vin şi Ce-o mai fi !

Ştiu că o să spuneţi că am umor - asta pentru că mă cunoaşteţi mai demult, sau vreţi să mă linguşiţi, dar nu e poanta mea, am preluat-o şi eu de la un activist, pentru că dă bine!

Rulăm acum pe o uliţă îngustă, mărginită de case cocârjate, spre ţinta noastră finală: nea Florin!

- Noroc ca n-a mai plouat de mult şi nu s-a muiat asfaltul, ricanează Loredana, în timp ce eu manevrez printre făgaşele rămase în noroiul întărit. Trabi evită cu măiestrie obstacolele, dar, din când în când, ne zgâlţâie ca un mustang nervos, nemulţumit la un rodeo de călăreţul din şa. Ne oprim

cu două case mai sus de nea Florin. La el nu o să găsim pe nimeni; Ceaşcă, dulăul său negru, o să rupă gardul, sărind la noi dacă staţionăm în dreptul curţii. Ştie lecţia ca şi mine, suntem blat, dar ne facem că nu ne cunoaştem deşi suntem prieteni vechi.

Parchez nonşalant la poarta casei tuşei Casandra care mă aşteaptă deja, zâmbitoare, expunându-şi în soarele plumburiu al dimineţii dinţii mai rari ca ulucile gardului. Dau să cobor împreună cu Loredana să-i dăm bineţe, că altceva nu i-am adus, când radioul îşi revine brusc din letargie şi ne înţepeneşte în scaune cu uşile deschise şi urechile pâlnie:„… la Bucureşti revoluţia a învins şi dictatorul a fugit cu un elicopter! Armata e cu noi!"

Auzim şi nu ne vine să credem. Tuşa Casandra a încremenit şi ea cu mâna streaşină la gură. Loredana dă un chiot şi începe să mă sărute frenetic. Eu sunt mult mai ponderat, aproape circumspect. Tuşii pare că încă nu-i vine să creadă, însă ne conduce lipăind vioi, prin fundul grădinii, pe drumul ştiut, pe de-a lungul gârlei, la nea Florin, care e total inocent şi în plină activitate. Este ajutat de un nepot care freacă tacticos cu mălai şi, mai ales, cu nădejde, şoriciul fierbinte al porcului abia tăiat şi pârpălit.

Pe măsură ce trece timpul, încep să mă entuziasmez şi ajung să debordez de entuziasm. Îl îmbrăţişez aşa cum este el, ţinând cuţitul în mână, plin de sânge pe şorţ, şi îl pup pe barba nerasă.

- Ura, nea Florine, exclam, a murit porcul! Îi înţeleg nedumerirea de pe faţă şi mă corectez:

- De fapt, n-a murit încă, a fugit, îi spun, dar îl bag şi mai tare în ceaţă.

- O spus la radio că a căzut Ceauşescu, îi explică înfricoşată Casandra, dar nea Florin se pare că tot nu ne crede.

- Dom' Puiu, se roagă el, mă cunoşti doar, mi-ai avut copchilul sub mână, nu mă nenoroci. Îţi dau carnea mai ieftin, nu mai striga aşa că Mielu abia aşteaptă să mă prindă la tăiere.

Ăsta este vecinul lui, miliţianul de peste drum, din cauza căruia, atunci când taie un porc sau un viţel, trebuie să stea cu poarta de la drum legată cu lanţul, ca şi acum.

- Mi-a pus gând rău, da' eu ştiu că are orden, mi-a povestit el mai demult. Deocamdată lăsăm animalul, aşa cum este pe năsălie, în grija nepotului şi ne întoarcem spre casă.

Nea Florin suceşte încă neîncrezător butonul difuzorului din perete şi din el se aud ştiri încurajatoare. În continuare, armata este cu noi şi dictatorul este tot fugit.

Convins definitiv, nea Florin strigă la nevastă, care şi ea a rămas cu gura căscată, să facă cele de trebuinţă. Dând dovadă de un antrenament mai vechi, bine însuşit, se îndreaptă direct spre gârliciul beciului. Coboară fără să ezite şi se întoarce cu o damigeană de zaibăr din cel vechi din care bem noi toamna, atunci când îi ajut să treacă„copchilul" la corigenţe.

La poartă, Ceaşcă ne anunţă că au venit musafiri. Întindem gâtul şi ne uităm curioşi. Este Mielu, miliţianu'. Ceaşcă începe să se gudure, semn că a fost momit de acesta cu niscaiva bunătăţi câineşti.

- Intră şi tu, bă boule, îi strigă încurajator nea Florin, uitând ca are poarta legată; apoi, amintindu-şi, îi face semn nevestei să ia o cheie din cui. Aceasta se supune tăcută, încă nerevenindu-şi din mirare, în timp ce tuşa Casandra are grijă de sufletele noastre, adică ne mai toarnă zaibăr. Nepotul a apărut şi el din senin cu o poală de şorici. Ceaşcă se gudură pe lângă noi, la fel ca Mielu, miliţianul.

- Nea Florine, crede-mă, io n-am nimic cu matale, m-a pus secretarul de la Primărie care zicea că are o datorie mai veche la mata şi nu ştie cum să ţi-o plătească.

- Ia mai dă-l în…, Doamne iartă-mă, râde acesta într-un dinte, şi îi toarnă zaibăr într-o ulcică în semn de împăcăciune.

S-a făcut de prânz, am umplut portbagajul cu carne şi vin, iar Lore trage de mine să plecăm.

- Puiule, ai băut destul, se alintă ea, dar gazda mă încurajează să facem din nou plinul cu încă un pahar.

- Dă-i în măsa de poliţai, zice Mielu, aş vrea să îl văd şi eu pe ăla care mai are curaj să te oprească!

Suntem din nou pe drum, cu atenţia mărită la aparatul care, minune!, continuă să verse ştiri incredibile. O iau de pe şoseaua de centură direct spre centru. Pe măsură ce mă apropii, vuietul mulţimii adunate în piaţă este tot mai palpabil. Îl parchez pe Trabi pe o stradă laterală, îi spun să stea cuminte şi mă apropii talonat strâns de Loredana.

De la un balcon vorbeşte cineva. Pătrund printre oamenii adunaţi în grupuri, câţiva mă recunosc, unii mă bat pe umăr, alţii chiar mă aplaudă:

- Dom' Puiu, mă îndeamnă unu' înalt şi slăbănog, zi-ne şi mata ceva la microfon. Eu vă cunosc pe dumneavoastră, se corectează el, am reţinere de minte, ştiu de mult cum gândiţi, că doar v-am fost elev!

Ezit o clipă, privesc chipurile surâzătoare care mă încurajează din ochi să vorbesc, dar aud la ureche vocea Loredanei care îmi şuieră nervoasă:

- Ce, ai înnebunit? Vrei să afle nevastă-ta c-ai fost cu mine? Du-te mai bine şi du porcu' acasă să nu ţi-l fure cineva. Nu vezi câţi derbedei s-au adunat?

COCKTAIL MOLOTOV

Eu îi spuneam Boabă pentru că îl chema Emil, ca pe Bobu, şeful băieţilor cu ochi albaştri. Avea şi el ochii tot aşa, dar pe bune. Un alt motiv pentru care l-am botezat astfel era şi faptul că îi plăcea, ca şi celuilalt, şeptica. Juca mereu cu contabilul-şef şi cu preşedintele de la cooperativa la care lucra, pe 10 lei partida, şi se lăsa bătut de fiecare dată când era vorba sa fie trecut la vreo primă sau la un alt chilipir. Chiar şi când era în câştig, le înapoi banii, zicea că au jucat aşa, de distracţie, că miza era doar de formă, ca să le dea palpitaţii, şi ei se făceau că îl cred.

Ne-am împrietenit la scurtă vreme după ce m-am mutat la el în bloc şi porecla a venit de la sine. Era un fel de şef de cadre şi în funcţia asta nu se putea să nu ciripeşti olecuţă pe la tovarăşi, măcar benign, fără să faci prea mult rău. *Bă,* i-am spus odată, după ce ne cunoscuserăm mai bine, şi o luasem puţin pe ulei, la un zaibăr adus de mine de la ţară, *bă, am auzit că te transferi de la voi, de la SPORUL, la altă cooperativă, la OCHIUL ŞI TIMPANUL. Ăia fac prelucrări prin aşchiere şi au nevoie de un turnător fruntaş pe ramură. Du-te, bă, că şi aşa faci aici ore suplimentare degeaba, la ăia se plăteşte mai bine*. Nu auzisem că ar fi securist, asta era o goangă de-a mea, dar el m-a ascultat cu atenţie, a tăcut câteva minute, după care a luat paharul de pe raft şi l-a trăsnit de peretele boxei de la subsol, că acolo ne făceam veacul, şi a

ieşit fără să spună niciun cuvânt. S-a uitat doar din uşă la mine cu o privire, cum să-i spun, oţeţită şi trei zile nu ne-am vorbit deloc. De fapt, mai mult ne-am ocolit unul pe altul, fiecare se considera vinovat în sinea lui de ieşirea avută; mie, cel puţin, îmi părea categoric rău, apoi am dat la pace tacit şi ne-am reluat prietenia.

Ceea ce vă povestesc s-a întâmplat pe parcursul ultimilor ani, amintirile s-au mai estompat între timp, pe unele chiar le încurc bine, dar sigur e că am rămas prieteni şi tot sigur e că prietenia noastră a fost alimentată de pahar. Acum nu vreau să credeţi că eram nişte beţivani care se căutau unul pe altul să-şi ţină companie la o tărie, departe de noi gândul ăsta, dar la câteva zile o dată tot o făceam. Vreau să spun că fie îl sunam eu, fie îmi bătea el cu pumnu-n perete, fiind vecini; seara, mai ales, coboram la subsol şi începeam *să croşetăm*, nu prea mult, atât cât să-i stea omului bine. Povestea cu croşetatul era mai veche şi a devenit un fel de cod al nostru, de când m-a trimis nevastă-mea să-i aduc de la boxă nişte andrele groase, pe care le ţinea într-o cutie, iar eu, când am coborât, am dat de Boabă pe scări şi am uitat să mă mai întorc. Când a venit după mine, cu o falcă în cer şi una în pământ, ne-a găsit cu paharele în mână. Ella n-a apucat să deschidă gura, că Boabă s-a şi întors spre ea, făcând un semn seniorial cu mâna către mine, adică să stau liniştit şi să tac, şi a răspuns candid la întrebarea ei nerostită încă: *Ce să facem, doamnă, croşetăm şi noi, ca băieţii !*

Consoarta mea nu s-a putut abţine şi a început să râdă, şi-a luat andrelele, iar noi am rămas să *croşetăm* mai departe. Ca să mă înţelegeţi mai bine, eu nici nu prea mă omor cu vinul, deşi m-am născut în podgorie, la rădăcina butucului, cum îi plăcea lui Boabă să-mi spună. Sunt leşinat după bere, de aia nemţească; acum, după revoluţie, e peste tot, dar atunci abia o găseam pe-a noastră, la un lactobar prăpădit unde

stăteam la coadă, cu schimbul, câte o oră, pentru o halbă plină de un lichid gălbui, fără pic de spumă.

– *Bine măcar că e rece*, comenta sarcastic Boabă, *altfel credeam că bem pipi de panteră*!

Când era supărat pentru că aşteptase prea mult licoarea jinduită şi dacă mai era şi caldă, schimba placa:

– *Bă, azi au modificat sortimentul, nu mai au pipi, au adus pişatul boului!*

Pipi, nepipi, sugea berea până la ultimul strop, ca să se scurgă ochii fetelor după mine, cum spunea tot el. Avea tot felul de zicale de astea haioase, pe care le plasa la momentul potrivit, şi asta îl făcea în ochii multora un tip simpatic. Parcă-l aud şi acum, după câte o partidă prelungită de şeptic, când se lăsa jecmănit de bunăvoie, cum se lamenta zâmbind strâmb în boxă, în timp ce golea pahar după pahar:

– *Bă, iar m-au lăsat ăştia cu dinaintea goală!*

Altfel nu era prost deloc, avea şi câţiva ani de filo făcuţi la ff, pe care îi întrerupsese, naiba ştie de ce. Visul lui era să devină ziarist, era chiar corespondent voluntar la un ziar local, dar pentru asta *trebuie studii la Fănică Patriotul*, cum îi spunea el, umblând la cutia cu snoave, Academiei Ştefan Gheorghiu.

Şi uite-aşa curgeau serile noastre de *croşetat* şi eu aproape uitasem ce se zvonise despre el, că are stele pe maieu, ba chiar începuserăm să ne spunem şi bancuri cu Leana şi cu Nicu, mai mult eu, mai puţin el, dar, cum am văzut că nu păţesc nimic, am continuat în voie. Odată doar m-a avertizat, într-o doară, *bă, ai grijă şi nu mai spune de astea la telefon, că nu se ştie...* A lăsat atunci vorba suspendată şi cuvintele au trecut pe lângă mine fără să le bag în seamă. Seara, în pat, i-am povestit totuşi Ellei, care s-a grăbit să mă certe: *Vezi, ţi-am mai spus eu să fii atent ce vorbeşti, că telefoanele sunt ascultate*, dar discuţia s-a oprit aici, fără ca

niciunul din noi să se întrebe de unde aflase Boabă despre toate astea.

Nu era deloc zgârcit şi, când îi venea rândul la zar, dădea fără să se codească. Într-o toamnă, am băgat împreună aerul într-o damigeană, de tescovină, de cinci litri, în tot atâtea zile, *cu spor şi har,* cum spusese el, când îi scosese cepul. Mie nu prea mi-a plăcut, meseriaşul îl greşise, rachiul era puţin cam afumat, dar la el mersese uns. Atunci i-a venit ideea cu Bloody Mary. V-am spus că nu era un oarecine, avea ceva cultură în mansarda aia a lui, acoperită de o claie de păr creţ şi blond.

– *Hai să facem un BM, un cocktail*, a spus, când m-a văzut că strâmb din nas. *Are soacră-mea nişte suc de roşii, la sticlă, îl amestecăm cu tescovină şi să vezi că o să-ţi placă.*

N-a fost chiar aşa, dar ăsta a fost începutul şi astfel a intrat în viaţa noastră sângeroasa de Mary.

Cu timpul mă obişnuisem cu ea şi, când eram pe tuşă cu băutura de la ţară sau cu banii, înainte de chenzină, cum era pe atunci, cotizam amândoi şi luam o votcă Cristal de juma de litru, cu care ne retrăgeam la subsol, unde rezerva de bulion a soacrei lui Boabă începuse să scadă simţitor. De altfel, chestia asta a provocat şi un pui de scandal la el în familie, pe care l-am stins încă din faşă, aducându-mi şi eu obolul cu o sticlă de suc de roşii, de la Alimentara.

Timpul trecea lent, anotimp după anotimp, şi mica noastră asociaţie *croşeta* liniştită, ajutată uneori şi de un vecin mai pricopsit, unu' Zâmbroianu, şeful unei echipe de băieţi buni la toate care punea, pe bani puţini pentru ei, dar pe comenzi mari pentru el, gresie şi faianţă, furată de pe şantiere. Toate ajungeau în casele unor barosani de la partid şi de pe la sindicate, sau pe la câte un poliţai cu care era în cârdăşie. Când termina o lucrare, seara târziu, scotocea prin boxa lui şi apărea din senin, ca o fantomă, cu o sticlă de

coniac Milcov sau de mai ştiu ce altă băutură mai specială, *de aia de care beau boierii*.

Odată a adus două sticle de Murfatlar şi o friptană de porc, pe care am făcut-o pe grătar în spatele blocului. Era fericit, avea o comandă mare la şeful unei carmangerii şi, vorba lui:

– *Se merită, şefu', că măcelarii ăştia e plini de bani, dă-i dreacului. Am dat şi la cine trebuie, dar mi-a rămas şi mie.*

Evenimente din astea erau, însă, tot mai rare şi Zâmbroianu aproape că dispăruse din decor la începutul sezonului rece, când de obicei ăştia din construcţii se trăgeau mai degrabă spre casă. Era spre sfârşitul toamnei lui '89, începuse să se limpezească tulburelul, se terminase practica agricolă şi în curând începea şi şcoala de-adevăratelea.

– *Ei, domn' profesor*, a ricanat atunci Boabă, *s-a terminat de furat ce mai era de furat din agricultură, restul n-are decât să putrezească pe câmp! Cât must ai cărat toamna asta acasă*?

Nu i-am zis nimic, ştia şi el, cum ştia toată lumea, că, atunci când eram la recoltat cu elevii, mai aranjam şi noi blatul pe la câte-o cramă pentru un bidon, două, să ne-ajungă măcar până la sărbători. Făceam asta de ani de zile, de fapt profita şi el, pentru că şi generozitatea mea *în ale croşetatului* depindea de numărul de bidoane din dotare. Le vedea aliniate uneori în boxă, înainte de a le goli, şi mă atingea uşor cu una dintre-ale lui:

– *Ia uite, bă, ne culturalizăm, am trecut la marea literatură sovietică, Şocolov, Bidonul liniştit, în 4 volume*!

Bineînţeles că ştia să spună corect totul, dar ăsta era şarmul lui şi gata. De data asta, însă, treburile merseseră prost, nimerisem la un fermier cărpănos, şeful lotului se certase cu el, fusesem şi eu bolnav o săptămână, aşa că numărul volumelor lui Şocolov scăzuse simţitor.

– *Nu-i nimic,* m-a consolat atunci Boabă, *în loc să croşetăm, o să jumulim mai des cocoşul.*

Chestia cu jumulitul cocoşului era tot o găselniţă de-a lui, de dată mai recentă. Citise într-un dicţionar definiţia şi se grăbise să mi-o comunice în aceeaşi seară:

– *Auzi, fratele meu alb, nici nu-mi trecuse prin cap că ce bem noi, cocktailul ăsta, înseamnă, în engleză, coadă de cocoş. Asta pentru că e făcut din mai multe băuturi de culori diferite. Va să zică, atunci când noi o sugem pe Mary, de fapt îi jumulim cocoşul,* a conchis el.

Am râs şi, de atunci, repertoriul nostru s-a îmbogăţit, când nu *croşetam*, jumuleam cocoşul.

Asta am făcut-o mai des la sfârşitul lui decembrie, înainte de *loviluţie*, dar am rămas fără partener timp de câteva zile tocmai în momentele acelea critice, când Boabă fusese de negăsit, şi la fel şi după aceea. Mai târziu am aflat că la început fusese mobilizat pe loc la sediu, se pare că datorită funcţiei, iar mai apoi stătuse ascuns o vreme, *pentru orice eventualitate,* cum a spus chiar el atunci când a reapărut. Cu mult mai târziu, unii au afirmat că, în realitate, se ascunsese ca să scape după ce fusese fugărit de salariaţi prin curtea instituţiei. Adevărul nu l-am aflat, însă, niciodată şi pentru mine nu are nici azi vreo importanţă.

Atunci, în seara aceea, eram din nou împreună, la mine acasă. Reapăruse, cum am spus, imediat după ce *Odioasa Dictatură şi Sinistra sa Soţie,* o expresie memorabilă, care i-ar fi putut aparţine, îşi luaseră zborul de pe clădirea comitetului central al partidului, către eternitate. Acum fuseseră arestaţi şi Televiziunea Română Liberă ne ţintuise până târziu în noapte în faţa ecranelor, aşteptând să vedem desfăşurarea procesului şi sentinţa.

Trecuse de miezul nopţii, soţiile noastre făcuseră al treilea rând de cafele, iar noi, ca să ne umplem timpul, *croşetam* de zor. Eram la a treia sticlă de ” *molan rouge”,*

adus de el, dar îmi amintesc că sentinţa am sărbătorit-o cu şampanie de la mine.

Boabă era din nou pe cai mari, făcuse ce făcuse şi intrase într-un FSN local şi acum jubila. Doamnele se duseseră să-şi culce copiii, care nu închiseseră nici ei un ochi până atunci, şi ne lăsaseră în plata domnului. Am mai discutat vreme de-o sticlă, pe care a scos-o ca un prestidigitator din neant, am mai băut o cafea şi am mâncat, ca să ne mai dregem, castraveţi muraţi cu pâine. Eram machiţi binişor când ne-am decis să sărbătorim evenimentul arborând tricolorul pe acoperiş.

Aveam cheia de la uscător unde el, care era şef de scară, ţinea steagurile. Când am intrat, am constatat uimit, la lumina lanternei, că cel roşu dispăruse, iar tricolorul avea deja stema decupată. Era clar că Boabă se pregătise din timp pentru tot, ca să ia caimacul, şi mie nu-mi mai rămăsese nimic de făcut. Prinsese deja steagul şi îl înfăşura în jurul lancei, când mi-a venit ideea. Şi aveam cu ce s-o realizez.

– *Boabă*, i-am spus, *trebuie să dăm onorul la drapel!*

S-a uitat la mine pe jumătate mirat, pe jumătate întrebător. Ochii lui albaştri la lumina lanternei îşi pierduseră strălucirea, se mătuiseră, şi asta pentru mine însemna că gândeşte profund sau e beat. În clipa aceea era numai beat. V-am spus că îl cunoşteam bine şi ştiam că nu o să fie în stare să mă refuze:

– *Boabă*, i-am spus din nou, *un ultim pahar în cinstea evenimentului, hai să jumulim cocoşul în faţa steagului*!

Nu am mai aşteptat să-mi răspundă, ştiam că înţelesese ce vreau, aşa că am tăiat-o direct spre apartament. Uşa rămăsese descuiată, m-am îndreptat spre bucătărie şi am deschis frigiderul, unde Mary mă aştepta zgribulită. Am amestecat votca şi sucul de roşii, mai mult votcă decât suc, şi am plecat spre uşă, agitând sticla prin aer. Ce mai, voiam sa fiu un barman perfect! Boabă mă aştepta lângă prag, mi-a

pasat tricolorul, a înşfăcat sticla şi a sorbit îndelung. Am vrut să i-o iau, dar nu i-a dat drumul. A început să urce aproape alergând scările şi, până la etajul patru, cred că a mai tras o duşcă, două.

Acolo am rezemat steagul de perete, m-am cățărat pe scăriţa de metal, am împins chepengul şi am ieşit pe terasa blocului. Luna lumina ca ziua şi aerul rece m-a făcut să mă cutremur. Uitasem să luăm ceva gros pe noi, dar era prea târziu, prin trapă a apărut mai întâi drapelul, apoi s-a strecurat şovăind silueta mătăhăloasă a lui Boabă. Mintea mi se mai limpezise, aşa că am desfăşurat grăbit pânza şi, prin gaură, l-am văzut apropiindu-se împleticit de balustradă. Ţinea în mâna dreaptă ridicată spre cer sticla şi a chiuit, încercând să facă semnul ştiut cu degetele rămase libere:

– *Victorie!*

Atunci, la un bloc distanţă, de pe clădirea telefoanelor, cea mai înaltă din oraş, s-a ridicat umbra unui soldat, undeva prin dreptul antenei, şi o voce de adolescent înspăimântat a străpuns noaptea:

– *Mă nenorociţilor, plecaţi, mă, de acolo că vă împuşc şi muriţi ca proştii!*

Drept răspuns, Boabă a chiuit din nou, agitând sticla frenetic, apoi a încercat cu cealaltă mână să-i scoată dopul. Vocea adolescentină a încercat din nou să spună ceva, dar încercarea a fost oprită din întuneric de o altă voce, mai autoritară:

– *Împuşcă-l, Vasile, ce stai?* a ordonat vocea.

Vasile a şovăit o clipă, dar vocea a continuat şi cuvintele au sfâşiat ca un cuţit liniştea nopţii:

– *Împuşcă-l, dobitocule, că teroristul ăla ne omoară, are în mână un cocktail Molotov! Traaage!*

CIORILE SAU ÎNCEPUTUL REVOLUŢIEI ÎN ORAŞUL MEU

Am învăţat despre ele când eram în clasa I şi ajunsesem la grupul de litere„ci“.

C-I-O-A-R-Ă, citeam în abecedar şi trebuia să pronunţ CIOARĂ. Tudorel, colegul meu încă de la grupa mare, se încăpăţâna să citească C-I-O-A-R-Ă şi să pronunţe CORB. Poate că asta credea el că este pasărea mare, neagră pe care o vedea desenată în manual. Mama spunea că se datorează faptului că este încă prea mic, împlineşte şase ani abia în decembrie şi că este o prostie a Lui, că suntem obligaţi să mergem deja la şcoală în loc de grădiniţă. Ştiam a cui este prostia pentru că mama se uita semnificativ la radio sau la televizor atunci când spunea a Lui. Acasă, tata îl„înjura” tot timpul, dar nu aveam voie să spun nimic despre asta nici măcar lui Tudorel, prietenul meu cel mai bun.

Ciorile nu erau o noutate pentru noi. Le vedeam la marginea oraşului zburând peste arături sau ciugulind din brazde atunci când mergeam cu tovarăşa în excursii la crâng. Odată, am auzit pocnituri şi toate s-au ridicat, învârtejite într-un zbor bezmetic. Doar câteva s-au prăbuşit brusc, greoaie ca nişte bulgări cenuşii. Dintre copaci au ieşit doi oameni înarmaţi cu puşti şi au continuat să tragă, dar ciorile erau acum destul de departe ca să le mai poată nimeri. Fetele au început să plângă şi s-au strâns toate lângă tovarăşa, în timp ce noi, băieţii, aşteptam cu sufletul la gură să mai auzim o

dată bubuiturile acelea grozave şi să vedem cum ies flăcări pe ţevi. Este drept că eu nu le-am zărit, şi am aflat mai târziu că erau, de fapt, alice. Tudorel şi-a dat însă cuvântul că este adevărat şi că el era mai aproape cu doi paşi decât mine de vânători.

Oricum, tovarăşa a ţipat la ei că sperie copiii, dar aceştia şi-au continuat drumul pe mirişte. Unul aduna ciorile moarte şi le dădea celuilalt care le punea într-o tolbă mare de pânză albă. Pe măsură ce se umplea, tolba devenea purpurie.

Iarna, ciorile apăreau printre blocuri, cârâind asurzitor şi se aşezau ciorchine pe crengile copacilor. Făceau o hărmălaie îngrozitoare, pândind cu un ochi firmiturile de pâine aruncate în zăpadă, ca hrană, vrăbiilor. Câte una cădea în picaj, înhăţa cu ciocul ei mare o bucată de coajă sau de miez şi pleca atacată imediat de alte două sau trei care încercau să i-o fure. O dată s-au încăierat. Începuse să ningă şi îmi amintesc cum cădeau amestecaţi fulgi albi şi negri, şi roşii. O cioară a scos la un moment dat un ţipăt puternic, a dat să-şi reia zborul, dar nu a mai putut şi a căzut, un ghemotoc întunecat pe albul zăpezii.

Maidanezii de pe alee au fost mai repezi decât noi şi, când ne-am apropiat să vedem mai bine, şi-au arătat colţii mârâind. Toată seara am fost trist, tata m-a întrebat de ce şi i-am povestit întru totul, tot. El a zâmbit, s-a ridicat din fotoliu şi s-a dus la biblioteca de unde a luat o carte pe care scria,,Antologie". Mi-a dat să citesc de acolo o poezie, care se numea chiar aşa,,Cioara", de George Topârceanu. Mi-am notat pentru aici doua versuri,,şi uşoară ca un fulg de funingine-n lumină". Aşa şi par când le privesc de la fereastră zburătăcind peste acoperişuri, în depărtare, un nor de funingine plutind pe cer.

Alaltăieri, ne-am dus cu Tudorel să vedem dacă s-a deschis Orăşelul Copiilor. Am rugat-o mult pe mama să mă lase să merg, era neliniştită, tata plecase de dimineaţă la

fabrică după ce au şuşotit îndelung împreună. Avea ochii roşii de nesomn. De trei zile, tata doarme în fotoliu în sufragerie cu radioul deschis tot timpul. La început, am crezut că s-a supărat pe mama fiindcă n-a stat la coadă la„adidaşi de pui",* dar mi-am dat seama că este din altă cauză.

Suntem în vacanţa de iarnă, dar parcă totuşi nu am fi. Străzile sunt pustii, oamenii trec încruntaţi, iar zăpada se încăpăţânează să nu cadă. Părinţii ne cheamă acasă de cum se întunecă, aşa că, atunci când mi-a dat voie mama, m-am grăbit să-l sun pe Tudorel şi să coborâm în faţa blocului, de unde ne-am îndreptat spre parc.

Le-am auzit încă înainte de a ajunge acolo. În ultimele săptămâni, se oploşiseră în arborii goi de frunze de unde săgetau din când în când în zbor în stoluri iscodind împrejurimile. Ne pregăteam amândoi să dăm colţul pe lângă hotel când liniştea străzii a fost spartă de o sirenă de alarmă, apoi s-au auzit altele şi altele dinspre cartierul industrial. Brusc, cerul s-a întunecat de un nor de ciori, sute de ciori, mii de ciori, o grindină de ciori, a căror aripi cernite foşneau deasupra parcului şi a pieţei centrale. Se îndepărtau uneori în lungi fuioare care se învolburau o clipă în largi volute ca nişte trâmbe de fum, pentru a reveni apoi la stolul principal. Zburau când în jos, când în sus, dar, curios, nu le auzeam glasurile sau poate că ni se părea astfel din pricina sirenelor.

Lumea începea să se adune în piaţă în grupuri mici, parcă aşteptând ceva. La un balcon al Casei de Cultură, cineva a instalat o staţie de amplificare şi un tânăr i-a încercat sonorul ciocănind repetat în microfon; apoi a început să vorbească. Sirenele tăcuseră şi ele, doar una întârziată mai continua încă să se vaite în depărtare. Tânărul vorbea cu înflăcărare, aplaudat de mulţimea care începuse să scandeze: „ JOS DICTATURA ! JOS DICTATURA ! «

Vocilor din piaţă li s-au adăugat vocile celor din coloana care venea pe bulevard. Nu erau foarte mulţi cu toţii

dacă depăşeau câteva sute, dar mie mi s-a părut atunci că vocile lor răsunau ca un tunet. Norul de ciori s-a spart lăsând să se vadă ceilalţi nori cenuşii, doldora de zăpadă, tone de zăpadă. Nu a nins totuşi şi, pe la prânz, a ieşit soarele. Noaptea, târziu, la televizor s-au transmis colinde. Altceva important nu cred că s-a mai întâmplat.

I-am citit tatii ce scrisesem când s-a întors de la fabrică. M-a ascultat încruntându-se puţin, dar aşa face el ori de câte ori este foarte atent, apoi m-a întrebat ce mi-a venit să scriu despre aşa ceva. I-am explicat că deoarece săptămâna viitoare se împlinesc cinci ani de la revoluţie, domnul profesor de limba română ne-a dat ca temă să povestim cum ne amintim că s-au petrecut evenimentele în oraşul nostru. Ne-a recomandat să folosim prezentul istoric, despre care am învăţat de curând la gramatică, pentru a da mai multă autenticitate întâmplărilor, adică să le facem să pară mai adevărate. Domnul, ne-a promis că cele mai reuşite dintre ele vor fi publicate în revista şcolii.

Tata mi-a cerut foile şi clătinând dezaprobator din cap, a mai citit odată cu voce tare titlul şi finalul. A oftat adânc, a tăcut câteva minute, a dat să-şi aprindă o ţigară, dar simţind privirea mustrătoare a mamei, care se oprise din călcatul rufelor ascultând, a oftat din nou şi a băgat pachetul nedesfăcut, în buzunar.

- Ştii puică, a exclamat întorcându-se spre ea, s-ar putea ca fiul ăsta al tău să aibă totuşi, la urma urmelor, dreptate !

*adidaşi de pui - formă ironică cu care erau numite tacâmurile de pui în „iepoca de aur”

APROAPE UNDERGROUND*

Grăsanul transpira abundent deşi în cameră era un frig pătrunzător. Pârâiaşe de sudoare îi alunecau pe frunte şi pe obrajii trandafirii, apoi se adunau în şuvoaie mai largi sub bărbia dublă de unde se pierdeau în jungla părului din estuarul întredeschis al cămăşii. Când se apleca deasupra ziarului aflat pe masă, subliniind cu crenvurştiul arătătorului câte un pasaj mai elocvent, stropi grei picurau pe foaie, desenând un arhipelag printre cuvinte şi imagini. Uşa se deschidea rar şi atunci în cârciuma înghesuită, de cartier, pătrundea câte un val de aburi, iar frigul din interior înfrăţindu-se cu frigul de afară, se mai umaniza un pic, devenind mai suportabil. Vorbea singur, suficient de tare ca să-l înţeleg şi nu dădu semn că doreşte să se întrerupă atunci când am venit la masa lui. Nu îl mai văzusem niciodată, nici măcar întâmplător. Intrase şovăitor, se aşezase într-un colţ şi ceruse de băut. Era singurul client în după-amiaza aceea de ianuarie, în care gerul îi alungase acasă pe toţi obişnuiţii casei iar patronul uitase să mai umple cu rumeguş burdihanul de metal al sobei de lângă fereastră.

Uite spuse, făcându-mi semn să-i umplu paharul, cu ţuica aceea care odinioară era numită "Ochii lui Dobrin", uite repetă el eu stau aici şi sufăr în timp ce alţii se îmbuibă. Stai jos şi toarnă-ţi şi tu, continuă, răstindu-se la mine de parcă aş fi fost eu vinovat de suferinţa lui. Îi vezi ? Pe toţi i-am

cunoscut, ştiu şi ce lapte au supt de la mama lor şi acum uite-i cum s-au ajuns. Uite, sublinie paragraful din ziar cu indexul său dolofan, li s-au acordat noi privilegii, au diplome, sunt eroi, s-au sacrificat pentru victorie ! Ei sunt în fruntea bucatelor, în timp ce eu…

Lovi deodată cu palma în blatul negeluit al mesei provocând un mic seism. Paharul cu ţuică se răsturnă şi amestecă băutura cu picăturile de transpiraţie, lărgind astfel arhipelagul de pe ziar la nivelul unui continent, dar grăsanul nu îi dădu nici o atenţie.

Am început să şterg masa cu şervetul de la bar în timp ce el îşi continua monologul.

- Crezi că vreunul din ei a făcut vreo brânză, are vre-un MERIT REAL ? Sublinia cuvintele ridicând tot mai mult glasul. Unde au fost ei atunci când EL încă nu căzuse? Tremurau lângă amante sau ascultau speriaţi Europa Liberă în cel mai bun caz, în timp ce eu… Repetă agresiv cuvintele ''în timp ce eu …'' privind încruntat la paharul gol.

Era evident că dorea să se descarce. Adunase în sinea lui, probabil de prea multă vreme, veninul acumulat şi acum prea plinul dădea pe dinafară. Am adus un alt pahar curat, i l-am umplut şi mi-am turnat şi mie unul. Prin fereastra îngheţată pătrundea înserarea. Am aprins becul chior şi m-am aşezat. Venind dintr-un colţ s-a prelins neauzit Gogu motanul jigărit cu care mă pricopsise fostul barman. Ca într-o melodramă proastă de bulevard, sosise clipa destăinuirilor:

- Uite vezi măi dragă, îşi reluă el ironic peroraţia, la noi în oraş aş fi putut fi măcar ''ultimul de pe listă cu voia dumneavoastră'' dar nu am vrut să mă laud. Aşa cum ţi-am spus în timp ce lor le ţâţâia fundul de frică. EU am luat iniţiativa da, da INIŢIATIVA. Cred că îţi mai aminteşti cum erau zilele acelea când toţi ştiam că la Timişoara se întâmpla CEVA dar nimeni nu făcea nimic dar absolut NIMIC.

Pretutindeni domnea numai teama, era prezentă peste tot, în apartamente, în magazine, pe străzi, în inimile oamenilor.

Vocea i se transformase şi ea pe măsură ce vorbea, într-o şoaptă misterioasă, înfricoşată, apoi îşi reveni treptat la tonul normal.

- Cât despre EL nu era nici măcar acasă să ne spună ceva, să ne explice ce se întâmplă. Se găsise să plece tocmai atunci la '' prietinul'' lui din Iran, ayatolahul…

Motanul a mieunat scurt cerându-se afară. Am întredeschis uşa şi pe faţă vântul mi-a risipit câţiva fulgi. Se moaie gerul am zis, începe să ningă. Nu m-a auzit, sau nu m-a ascultat, pentru că nu s-a întrerupt din povestire nici o clipă. Am pierdut un început de frază dar nu era nimic semnificativ:

-… aşadar spuse am decis să acţionez singur. Nu aveam cu cine să colaborez şi nici în cine să am încredere. Ştii de altfel cum se zicea pe atunci, din trei români unul este turnător şi altul securist. Era ora zece seara şi stăteam în sufragerie cu televizorul deschis aşteptând Dumnezeu ştie ce. O auzeam pe nevastă-mea sforăind sonor în dormitor, stătuse inutil pe undeva la vre-o coadă, iar fiică-mea era plecată aiurea, la un video prin vecini, cu prietenii ei. Aşa că m-am hotărât, măi dragă, să fac manifeste, pe care să le împrăştii în timpul schimbului de noapte. Am ales zona industrială.

Eram conştient de pericol şi de dificultatea întreprinderii. Am conceput un text scurt, prin care le ceream muncitorilor să iasă şi ei în strada să se solidarizeze şi să lupte. Într-o oră puteam realiza manual folosind şi o coală boţită de indigo cam cincizeci de bucăţi. Când am terminat mi-am dat seama că scrisesem cu mâinile GOALE şi pe fiecare hârtie erau AMPRENTELE mele. O clipă am vrut să distrug totul dar m-am hotărât să risc. La urma urmelor aveam de traversat întregul oraş, iar acolo nu mă cunoştea aproape nimeni. M-am decis să arunc manifestele pe geam din mersul maşinii. Numerele Daciei mele erau şi aşa

murdare de noroi si câţiva kilometri cu luminile stinse mă făceau aproape invizibil. Îmi dădeam singur curaj dar transpiram aproape ca acum, de şi eram cu mult mai slab.

Făcu o pauză timp în care deşertă cu rapiditate ultimul pahar de ţuică de pe fundul sticlei şi îmi făcu semn pe muţeşte să mai aduc una. Ochii lui Dobrin clipiră şi ei conspirativ, aşa că m-am grăbit să mă execut, curios să aud urmarea. Începu, fără să mai fie nevoie să-l îndemn.

- Drumul s-a desfăşurat fără peripeţii, a trecut o patrulă dar străzile erau pustii, la ora aceea înaintată. Maşini erau şi mai puţine. Pe bulevard singura lumină care ar fi putut să mă dea de gol, cea a lunii era ascunsă de nori. Am redus viteza, am lăsat geamul lateral şi cu piciorul pe acceleraţie, am scrutat atent întunericul din dreptul fabricii de prototipuri. Cu manifestele în mâna stângă, mi-am făcut cruce şi mă pregăteam să le împrăştii, când lângă gardul viu am distins câteva mogâldeţe ghemuite. Aveam, cum ţi-am spus, luminile stinse, aşa că am privit cât mai atent în beznă, cu piciorul pregătit să demarez. Atunci s-au auzit câteva focuri de armă, urmate de lătrături...

Tăcu multă vreme, cu capul în piept, privind concentrat insula de grăsime pe care degetul său unsuros o adăugase, mai devreme, în mareea umedă revărsată din pahar. Probabil că îl ajunsese şi băutura aşa încât continua să tacă. Eram curios. Am dat unui puşti grăbit un pachet de Marlboro şi, după ce a plecat m-am întors la masă.

- Ei! … l-am îndemnat să vorbească dar a continuat să tacă. A reluat brusc într-un târziu când deja crezusem că a renunţat, după ce a plescăit zgomotos din buze.

- Ei ce să fie măi dragă, nu s-a întâmplat de fapt nimic. Lângă gard erau nişte câini vagabonzi, aveau nuntă, şi i-am speriat. Uitasem că pusesem gazolină în rezervor, o cumpărasem la negru şi motorul dădea rateuri. A pocnit ca o puşcă, iar eu m-am speriat, am apăsat pedala până la fund şi

am fugit. Atunci însă n-am ştiut, mi-am dat seama mult mai târziu. Tăcu din nou dar numai pentru câteva clipe.

- Momentul cel mai tare a fost însă când am ajuns acasă şi m-am dus în baie să ard manifestele. Singura probă a vinovăției mele! Am privit foile şi nu mi-a venit să cred. Le-am mai privit, o dată dar nimic nu s-a schimbat. Erau albe, înţelege-mă, în întregime ALBE fără o urma de cuvânt, vorba ceea IMACULATA CONCEPŢIUNE.! Nici astăzi nu ştiu cum de a fost posibil aşa ceva. Nici acum când îţi povestesc nu îmi vine să cred. Îmi spun adeseori că poate totul s-a întâmplat numai în mintea mea sau în vis. Atunci însă m-am spălat pe mâini, am intrat în bucătărie, am ras o ţuică şi m-am culcat. Nevastă-mea continua să sforăie cu faţa în sus. Am adormit repede, fericit. Avusesem totuși curaj!

**în secret, ilegal, subteran* (în limba engleză în original)

ALEGERE DE PRIMAR

În acel sfârşit de decembrie al anului domnului 1989 zăpada era încă un vis de iarnă dorit de toţi copiii din orăşelul care dormita în ajunul sărbătorilor, ocrotit paşnic de dealurile acoperite de podgorii. Vinul se limpezise în butoaie, porcii guiţau neliniştiţi în coteţe aşteptându-şi Ignatul, doar câteva babe uitate de timp mai stăteau încă, inutil, la coadă, să-şi ia raţia de făină, pe tichet. Evenimentele de la Timişoara şi Bucureşti nu reuşiseră să-i scoată pe paşnicii podgoreni din somnolenţă şi revoluţia răsuna pentru ei ca tunetul stins al unei furtuni care zguduia acele locuri îndepărtate.

- Ce-i ăla bă, FSN?

- Ce ai tu în buzunar acum, m-am băgat în vorbă, bani **F**ără **Ş**tirea **N**evestei.

Era patru şi jumătate, după amiază, în curând avea să se întunece dar în faţa motelului lumea începuse să se strângă. Vestea se răspândise fulgerător, telefonul fără fir funcţionase impecabil şi oamenii începuseră să iasă din case, îndreptându-se spre piaţă.

Telefonul sunase cu adevărat, mai devreme, minute în şir la primărie, fără să răspundă nimeni, pentru că Trică paznicul, nu îndrăznise să-l ridice. De câteva zile, de când începuseră evenimentele, primarul dispăruse subit, cu ştampilă cu tot, lăsând din grabă biroul descuiat, iar vicele

se dăduse împuşcat în aripă şi se internase la spital... Funcţionarele plecaseră şi ele mai devreme acasă, cotcodăcind ca găinile, să frământe cozonacii, aşa că Trică se trezise pe la ora două aproape singur în primărie. Pe trepte, în faţa lui ţopăia Zdreanţă, o potaie de pripas care îi mai ţinea de urât noaptea, când făcea înconjurul clădirii. Dăduse, din obişnuinţă, un tur rapid prin birouri să vadă dacă nu uitase cineva vreun reşou în priză, oprindu-se mai mult în camera în care se afla staţia de amplificare. Luminiţa roşie clipea intermitent, ca şi cum cineva i-ar fi făcut cu ochiul, ceea ce îl mai liniştise puţin. Ştia cum să o pună în funcţie, îl văzuse de mai multe ori pe directorul de la căminul cultural cum o face, iar cheia de contact era în faţa lui, în cui. Înăuntru mirosea stătut a tutun prost, femeia de serviciu nu golise încă scrumierele, aşa că le goli şi le pusese una peste alta, bombănind. Clădirea fusese construită pe o stradă laterală, mai departe de centru, ceea ce a făcut ca Trică să afle mult mai târziu despre evenimentele ce aveau să se întâmple acolo.

Ca într-o tragedie antică oamenii erau aşezaţi în grupuri mai mari sau mai mici, după cum urmau să intre în scenă. Cu spatele spre arteziana care nu văzuse în viaţa ei un strop de apă, era amplasat corul, un grup pestriţ de neica nimeni şi jarcaleţi ai oraşului între care l-am recunoscut uşor pe Gogu Oratoru, beţivul care, dacă o lua la bord, începea să ţină discursuri cocoţat pe gardul Monumentului şi îşi sfârşea de obicei „vitejia" spălând toată noaptea podelele de la postul de miliţie. Alături era Belmondo ţiganul, al cărui singur merit era că semăna cu celebrul actor. Gogu era şi acum binişor afumat, se vedea după cum îşi vântura cu o mână pălăria întorcându-se patetic spre statuie.

„Telectualii", erau doar câţiva, de sămânţă, am constatat cu amărăciune, salutându-mă de la distanţă cu

părintele Safta aflat şi el în trecere pe acolo, în drum spre o sfeştanie.

Dinspre munte începuseră să curgă către câmpie câţiva nori plumburii cu burţile doldora de zăpadă. M-am uitat la ceas, am ridicat palma deschisă să simt tăria vântului, şi m-am gândit că nu va mai trece mult până va începe să ningă.

- Lăsaţi gluma dom' profesor, a reluat omul de lângă mine, de data aceasta adresându-mi-se direct, pe aia cu banii o ştiu, da' ce-i FSN- ul nu prea înţeleg. În ăsta tot comuniştii lui Ceaşcă o' să fie sau mai punem şi pe alţii, de-ai noştri, care n-au mai fost în fruntea bucatelor ? Dumneavoastră aveţi carte multă, ar trebui să le explicaţi oamenilor.

- Du-te, bă, să-ţi „esplice" Lăcăţoiu, că ăla le ştie pe toate ca popa din Evanghelie, nu-i el degeaba cu propaganda, a rânjit celălalt şi a scuipat zeflemitor în noroi. M-am întors spre ei ca să-i văd mai bine. Feţele lor nu-mi spuneau nimic, probabil se stabiliseră de curând în localitate sau erau navetişti în aşteptarea curselor care urmau să-i descarce, îngheţaţi, prin satele din împrejurimi.

Dinspre ei adia un uşor miros de tescovină. Pe Lăcăţoiu însă îl cunoşteam destul de bine. De fapt nici nu-l chema aşa, era doar o poreclă, pe care aproape că şi-o dăduse singur în mult prea mulţii ani de când era secretar cu propaganda.

- Bă, puneţi-vă lacăt la gură, nu mai cârtiţi şi daţi-mi cheia când v-o cer, obişnuia să le spună oamenilor şi, treptat aceştia începuseră să-i spună Lăcăţoiu. Acum dispăruse şi ăsta în decor.

M-am întors, intrigat, spre cel care mă întrebase. Ia uite, mi-am zis, ce le trece prin cap, nici nu s-au limpezit bine apele şi ei se şi gândesc la putere. Am deschis gura să-i răspund, dar zgomotul mulţimii m-a făcut să mă întorc spre spectacolul din piaţă. Pe treptele din faţa intrării în motel, urcase Radu, secretarul primăriei şi apariţia lui făcuse lumea

să vuiască. Îşi ţinea căciula sub braţ şi părul alb îi flutura uşor în bătaia vântului. A ridicat o mână, cerând tăcere şi lumea s-a potolit ca prin farmec. În cealaltă avea o hârtie pe care îşi făcuse câteva însemnări şi acum se pregătea să le citească.

- Are curaj, mi-am spus, şi ăsta era în aceeaşi gaşcă, doar că nu era aşa de implicat politic, da' tot sluga lor a fost. Ce i-o mai fi trebuind acum când mai are câteva luni şi iese la pensie?

- Dragi tovarăşi şi prieteni, şi-a început el discursul.

- Huoo, a replicat zgomotos mulţimea,

- Domnilor şi tovarăşi, a schimbat imperturbabil Radu macazul, când liniştea se restabilise.

- După cum am aflat cu toţii de la Televiziunea Română Liberă, acum când odioasa dictatură a căzut, (huooo, au reacţionat din nou prompt cei prezenţi) conducerea democratică de la Bucureşti, a hotărât să fie alese noile organe ale puterii locale în cadrul Frontului Salvării Naţionale, mai pe scurt FSN, adică să ne alegem un alt primar.

Propun deci pe...

În piaţă se făcuse linişte deplină. De câteva minute vântul se oprise şi începuse să ningă cu fulgi dolofani, grei de apă, prima ninsoare din ajunul Crăciunului.

... apreciatul director al liceului local, cunoscut pentru ideile sale revoluţionare, care şi-a scos televizorul color în curte pentru ca vecinii să vadă revoluţia în direct. A educat numeroase generaţii de elevi din oraşul nostru şi...

Mi-am auzit numele şi am tresărit surprins. Na-ţi-o frântă că ţi-am dres-o, de unde până unde eu primar şi mai ales revoluţionar. Chestia cu elevii mai treacă meargă, da' revoluţionar...

Simţeam zecile de ochi a celor din jur privindu-mă ţintă. Am scuturat din cap, ca un cal nărăvaş şi am început să vorbesc cu vocea răguşită de emoţie, măsurându-mi cuvintele:

- Vă mulţumesc, m-am auzit spunând, pentru încrederea acordată pe care însă nu o merit...

Un drăcuşor începuse însă să-mi ţopăie prin minte ,îmboldindu-mă la rele şi am continuat:

-... la vremuri noi este nevoie de oameni noi. Oameni din popor, legaţi de popor, care au simţit pe umerii lor greutăţile asupririi ceauşiste. Imi alegeam spusele cu grijă.

- Eu îl propun ca primar pe domnul Trică, angajat al Consiliului Popular, care cunoaşte bine toate problemele din interior şi este si proaspăt bacalaureat din această toamnă a liceului seral. Spune şi tu Gogule, ce fel de om este, am exclamat retoric, că tu îl cunoşti mai bine, sunteţi doar vecini.

Lovisem drept la ţintă. Impresionat de atenţia acordată, Gogu Oratoru a escaladat gărduleţul chiuind, cu o sticlă de votcă, pe jumătate goală, în mână:

- Trăiască Revoluţia, a răcnit el fericit, trăiască dom' Trică, primarul golanilor! Belmondo care începuse să scandeze lozinci, l-a completat total anapoda:

- Ole,...ole, ole! Să votăm cu FSN! Votaţi, băă, că dă dom' profesor de băut !

Grupul „marginalizaţilor", a inceput să strige isterizat: Trică primar! şi... cu unanimitate de voturi, cum a mai încercat să bolborosească speriat Radu, Trică a fost ales.

Aceasta a fost a doua surpriză pentru mine. De aici încolo însă, lucrurile au luat o altă turnură. Imi mai amintesc doar că pentru a sărbători „victoria în alegeri" am trimis la un moment dat după o damigeană de un deca', de acasă, apoi, au mai apărut şi altele. Cineva a adus un tricolor găurit pe care mi l-a tras pe cap şi mă simţeam fericit că „pasasem motanul" şi nimeni nu părea să-şi aducă aminte că tocmai eu

îl lăsasem pe noul ales corigent şi că din cauza mea îşi dăduse examenul în toamnă. Mai pe seară, grupului nostru i s-a adăugat inginerul Ducu de la SMA şi ăsta tot băutor fruntaş şi încă vreo doi–trei pe care nu-i mai ştiu. Curând am plecat cu toţii de la braserie, unde voiau să închidă şi „am rezemat-o" la crama de sub motel unde încă nu trăseseră obloanele. Una peste alta, până la urmă m-am făcut mangă şi filmul s-a rupt.

Noul primar pe care nimeni nu catadicsise încă să-l anunţe, a aflat de „investirea" lui în funcţie, după vreo două ore, de la telefonista de la Poştă. Domnul Radu trecuse pe acolo şi o rugase să îl ajute să comunice schimbarea la judeţ, dar linia directă ori era blocată, ori la capătul celălalt nu mai răspundea nimeni. Rămasă singură, conştientă de importanţa evenimentului, se gândise că totuşi nu ar fi rău să se pună bine cu autorităţile şi sunase la primărie să-l felicite.

Acesta răspunsese cu greu, ascultase explicaţiile fără să pună prea multe întrebări, apoi închisese telefonul, fără alte comentarii.

După ce lăsă receptorul în furcă, Trică stătu o clipă să cugete. Vestea primită îl scotea din ritmul său obişnuit. Se gândi pe cine ar putea să mai întrebe ca să-i confirme ştirea, dar renunţă curând şi, luându-şi şuba de paznic pe umeri se duse să aprindă lumina de la intrare. Deschise cu grijă uşa şi privi atent în întuneric. Pe stradă nu se vedea ţipenie de om. Ningea în duşmănie şi neaua acoperise deja de o palmă asfaltul. Îl băgă pe Zdreanţă înăuntru, mai puse câteva lemne pe jăraticul muribund, se întinse pe canapeaua din hol şi încercă să aţipească. Somnul însă refuza să-i dea târcoale.

Se ridică după vreo zece minute, nervos, urcă la etaj, trecu val vârtej prin antecameră şi intră în biroul primarului. Din interior îl lovi un val de frig. De câteva zile nimeni nu mai făcuse focul. Trică ezită, apoi apăsă pe comutator, agăţă

haina în cuier şi se aşeză hotărât în fotoliul de piele. Luă de pe masă un pix şi o coală de hârtie şi începu să-şi redacteze primul său discurs.

M-am trezit pe la ora nouă, încă mahmur. În gură aveam un gust, de parcă abia fătase acolo o pisică. Soba duduia, iar pe marginea mesei, gazda mea tanti Aspazia, cunoscătoare mai veche a unor astfel de întâmplări, lăsase un pahar plin de zeamă de varză murată şi două aspirine, primul semn bun din dimineaţa aceea. Televizorul mergea în colţul camerei si de pe sticlă crainicii transmiteau vesti de groază, cu reţelele de apă potabilă infestate de terorişti. Am dat din mână a lehamite, nu aveam de ce să mă tem, eu băusem numai vin, m-am ridicat cătinel şi m-am îndreptat spre fereastră. Câţiva fierari care îşi mutaseră temporar atelierul în capul meu au inceput să bată nervoşi cu baroasele în nicovale. Am luat grăbit aspirinele, am tras o duşcă de moare şi am şuierat de uimire. Încetase să mai ningă, iar în curte zăpada era până la genunchi. Am deschis geamul să trag în piept o gură de aer proaspăt şi parcă m-am simţit ceva-ceva mai bine. Fierarii s-au mai potolit şi ei.

De pe stâlpul din dreptul porţii s-a auzit un fel de cârâit şi megafonul staţiei de amplificare a început să prindă viaţă. Cineva a ciocănit uşor în microfon, apoi a răsunat inconfundabila voce a lui Trică :

„Comunicat al Frontului Salvării Naţionale. Vă vorbeşte primarul nou ales. Având în vedere că în ultimele ore au avut loc mari căderi de zăpadă care ar putea îngreuia alimentarea populaţiei şi întrerupe legătura cu capitala de judeţ, locuitorii sunt obligaţi să iasă cu lopeţi în faţa porţilor şi să facă pârţi. Revoluţia a învins! „

CĂMAŞA MORŢII

Toate întâmplările care urmează cu excepţia finalului au fost povestite de martorii oculari aşa cum şi-au amintit, imediat după evenimente sau mai târziu, în scris sau în discuţii particulare, unor prieteni sau unor persoane oficiale. Nici una din relatări nu a avut caracter de mărturie şi nici nu a existat vre-o înregistrare video sau audio care să confere garanţii privitor la autenticitatea relatărilor. Finalul mi l-am imaginat eu.

Sanda a bătut scurt cu palma în tabla zincată a tejghelei, apoi a aşteptat. Dedesubt s-a auzit un fel de scâncet, apoi o foială de parcă un câine şi–ar fi aranjat culcuşul acolo, dar zgomotul a încetat rapid când am întrebat ce se aude, şi în magazin s-a instaurat din nou tăcerea. Eram prea obosită ca să-i mai dau atenție, așa ca am tăcut si eu preocupată doar de nenorocirea de afară. În depărtare se auzea canonada de la televiziune si din când în când pe cerul plumburiu al inserării gloanţele trasoare luminau ajunul Crăciunului ca niște artificii ale morţii.

De-a lungul străzii, lipite strâns de ziduri, se furişau siluete cu brasarde tricolore. Una dintre ele sa oprit brusc, scrutând atentă ferestrele de la etajele superioare ale blocului din intersecție, a dus o armă la ochi si pielea mi s-a aricit aşteptând detunătura. Am stat câteva secunde cu ochii închiși,

dar nu s-a întâmplat nimic, am auzit doar cum cineva i-a strigat cu o voce groasă sa plece, că locul e curat. I-am întredeschis şi am răsuflat uşurată. Filtrate printre gene am zărit imaginile străzii care continuau sa se deruleze calm prin dreptul vitrinei fără perdele, ca pe ecranul unui televizor imens. *De ar aduce o data pâinea aia*, mi-am zis, *e mai rău acum de când o dau la liber*, mi-am continuat gândul, si atunci am auzit din nou palma Sandei plesnind sec pe metal ca o împuşcătură. *Are mâna plină de ghiuluri tâmpita*, mi-am spus, *nu le-a lăsat acasă.* Eram nervoasă, am deschis gura s-o cert să nu mai facă atâta zgomot, dar am rămas cu ea aşa, căscată de uimire

De dedesubt, din obscuritate, mai neagră decât în realitate, pe fondul halatului alb al Sandei se ridica şovăitoare o mână. Ţinea strâns între degete o hârtie, sau poate două, de o sută de lei, de unde mă aflam nu se vedea clar, recunoşteam doar vag chipul uscăţiv al Bălcescului privind indiferent la Revoluţie.

- Mai trebuie, a orăcăit Sanda,cu vocea ei imposibilă, ceva intre scârţâitul unei uşi neunse si scrâşnetul unei pânze de bomfaier.

- N-ajunge, a repetat, după ce a evaluat scurt, cu un ochi expert, oferta.

Mâna a schiţat timid un gest de refuz dar Sanda a fost necruţătoare:

- Dă şi ceasul !

Braţul a dispărut rapid sub tejghea şi din nou am auzit de acolo foiala şi scâncetul acela de câine bătut. N-am mai putut răbda şi mi-am dat drumul:

- Ai înnebunit, am şuierat printre dinţi supărată,.nu mai ai pic de minte în capul tău ăla sec sau ţi s-a urât cu binele ! Când dracu a mai apărut si ăsta pe care-l jecmănești, că doar n-am văzut pe nimeni intrând şi har Domnului suntem aici

amândouă, singure, de la doisprezece de când am preluat tura.

- Te pomenești ca or fi mai mulţi, am adăugat, fulgerată brusc de o bănuiala, dar Sanda a negat dând energic din cap si a precizat scurt :

Cam pe la trei când te-ai dus tu la budă !

De aia mi-ai zis, sa rămân înăuntru că se trage, ca să-l ascunzi aici isterico, am zbierat la ea palidă de furie.

- Să ştii chiar că se trăgea, mi-a răspuns ea cu un calm neașteptat. Și să nu mă faci isterică, pe mine care sunt o doamnă,oricât ești tu de profesoară, ca atunci chiar mă apucă pandaliile!

Avea pe faţă un aer de demnitate ridicolă, care mi-a şters brusc toată încordarea făcându-mă aproape să zâmbesc. Am tras o clipă cu urechea; de sub tarabă nu se auzea nici un zgomot, probabil că celălalt,necunoscutul, asculta si el cu asiduitate. *Hopa-hopa Penelopa* mi-am zis *uite că mi-a aflat secretul, cine dracu m-o fi turnat?*

Mă angajasem în toamnă, ca să scap de repartiție si să rămân în Bucureşti, la centrul de pâine Mai bine vânzătoare decât să predau engleza la Răzgâieţii din Deal. Fusese greu, postul era mănos, da o pilă colo, o mică şpagă dincolo şi totul se aranjase. Dacă nu se întâmplau evenimentele mă suna probabil si astăzi papagalul ăla libidinos de la sector să-mi dea întâlnire.

I-am făcut semn cu capul Sandei să vină după mine în camera din spate. A ezitat o clipă cu privirea spre tejghea, dar s-a conformat. Mergea mai mult de-a-ndărătelea, întoarsă pe jumătate, fără să scape o clipă din ochi mogâldeaţa ascunsă acolo.

Între timp însă a sunat telefonul aşa că m-am grăbit spre birou. Era şefa, mi-a spus că probabil nu va trimite pâine, e nevoie de ea pentru apărătorii de la METROU, da lumea să stea liniștită că mâine dimineaţă va fi. În orice caz

să stăm si noi până se mai întunecă, să lămurim populația şi mai ales să nu aprindem lumina şi să protejam. *bunurile poporului*, *care acum sunt într-adevăr ale noastre*, a accentuat ea ridicând vocea pentru a fi mai convingătoare. Şi *bla-bla-bla* şi din nou *bla-bla-bla*, până am sictirit-o în mintea mea, *fir-ai a dracului de securistă cu curu tău gras cu tot,că prea ne crezi nişte toante sau nebune, care n-au auzit de teroriştii cu arme care trag după colţ şi te ochesc din toate poziţiile*. Am aşteptat însă liniştită să termine, i-am trântit un *Să Ne Trăiţi Șefa Am Înțeles* şi am închis. După ce am pus telefonul în furcă, m-am întors spre Sanda dar ia-o de unde nu-i ! Rămăsese tot dincolo ca un păianjen nesătul care se teme să nu-i scape din plasă victima.

M-am apropiat cu precauție de uşa biroului care acum era închisă, e mâna Sandei mi-am zis, şi mi-am lipit urechea de ea. Până atunci nu-mi trecuse nici mie prin cap si nici lacomei ăleia nesătule că cel de sub tejghea putea fi un terorist. De dincolo se auzeau, zgomotele unei discuții aprinse. De fapt vorbea mai mult Sanda, vocea ei spartă se distingea cel mai bine, întreruptă din când în când de tonul plângăreț al celuilalt, pe care îl ascunsese de mine. Am stat un moment şi am reflectat, apoi m-am decis să intru, trebuia totuşi să clarific odată lucrurile, aşa că am stins lumina, am apăsat uşor clanţa şi am întredeschis încet uşa. În magazin era aproape întuneric, se mai distingea doar halatul Sandei, ca o pata deschisă de culoare, aplecată deasupra unei pete mai întunecate .

Jeni era la baie când a năvălit negriciosul în magazin. De fapt era la budă ca să-şi schimbe vata, da așa ii place ei să se fasoneze"la baie", că vezi tu sună mai intelectual. Adică eu oi fi vre-o proastă dacă spun budă! Dar sa lăsăm asta,in fine… când a trântit uşa de perete şi a intrat, aproape că m-am speriat şi doar nu sunt vreo fricoasă. Era un ăla mic şi

îndesat, cu părul creţ, leoarcă de sudoare. Se albise la faţă, de frică, încât din tuciuriu devenise cenuşiu. Avea sânge pe mâini, şi când a dat cu ele pe obraji, să-şi şteargă lacrimile şi l-a întins peste tot. Ce mai, era de groază !

A pătruns brusc, tocmai când se trăgea în intersecţie aiurea-n tramvai, fusese rănit, chiar astea au fost primele lui cuvinte, când a deschis uşa: *Sunt un rănit al Revoluției*, da atunci nu știam tot adevărul, în fine… A început apoi să bâiguie despre cămaşa unui mort, sau cam așa ceva, iar când a dat cu ochii de mine a izbucnit în plâns ca un copil şi tot ca un copil a scâncit*: Scapă-mă!*

Am strigat la Jeni sa rămână acolo unde e, că se trage, şi ea e mai slabă de înger De fapt ei îi place sa o strig *Jen* ca pe eroina aia din filmul Love Story în fine … Da atunci recunosc am vrut să o ţin oleacă mai departe de toată tărăşenia, aşa că m-am întors spre negricios care aproape ca se scăpase pe el si am strigat :

- Stai pe loc, că de nu chem miliţia să te aresteze, terorist nenorocit, şi ţip de trezesc tot cartierul, asasinule!

Asta a pus capac la toate. Vocea abia mi se distingea printre împușcături, da el era deja pe jumătate mort de frică. S-a trântit în genunchi în faţa mea cu mâinile întinse spre mine, *am bani*, a schelălăit jalnic, *ti-i dau pe toți numai scapă-mă, sunt încă tânăr vreau să trăiesc scapă-mă !* Ce mai se vedea pe el de la o poştă cât este de înspăimântat ! Atunci mi-a venit ideea să-l taxez, da trebuia să acţionez repede, ştiam că Jeni n-ar fi fost niciodată de acord, da el nu știa de existenţa ei, în fine… L-am întrebat sec, cât dă, şi el a tras repede din buzunarul de la piept al gecii de tercot, că am uitat să spun, era îmbrăcat cu un pulover, peste care pusese un trening şi geaca, a scos deci un şomoiog de hârtii cam vreo cinci sute, da se vedea pe ochii lui că mai are. Atunci spun drept, mi-a fost cu adevărat frică, dacă scotea naibii vre-un pistol sau un şiş ceva şi muream degeaba ca proasta. M-am

liniștit însă când am văzut banii şi i-am spus să intre repede sub tejghea, şi să stea nemișcat până o lămuresc pe colega mea, ca ea e mai căpoasă şi nu se lasă aşa de ușor şi că ar fi bine să mai aibă ceva biştari pregătiţi, pentru orice eventualitate.

Atunci aveam o tejghea mai adâncă, înfundată, în care băgam tăvile după ce le goleam aşa că a încăput bine. A rămas acolo mut ca un peşte, poate că o fi şi adormit, ce ştiu eu, până când am bătut cu palma în zinc. Adică nu, mint, am mai vorbit cu el din nou când s-a dus prima oară Jeni la telefon şi atunci mi-a spus cum l-a rănit un glonte rătăcit şi ne-am înțeles ce semnal să-i dau dacă o conving să-l lase acolo până se întunericeşte mai tare, da şi el să ţină banii pregătiţi. Lu' Jeni tot nu mi a venit bine să-i spun când s-a întors şi aproape că m-a umflat râsul, mai târziu când a rămas cu gura căscată,după ce am bătut în masă, dar m-am abţinut, în fine…

Madam Sachelarie scrută vigilentă cu ochii săi experimentați de vechi şoim al pieţelor intersecţia,apoi își mută atenţia asupra magazinului de vis-a vis. De la fereastra apartamentului aflat la primul etaj, avea o poziţie ideală ca observator pe care şi-ar fi îmbunătăţit-o substanţial dacă ar fi avut curajul să iasă pe balcon.

- Că doar nu m-am zărghit acum la bătrâneţe să iau un glonţ în cap şi să mă mut lângă răposatul îşi spuse în gând pentru a nu ştiu câta oară, trăgând pentru orice eventualitate şi o cruce mare popească

- Piei ispită, mai adăugase încercând să alunge cât mai departe de sine curiozitatea care o rodea de câtăva vreme. Se trezise încă de pe la cinci cu gândul să-şi alinieze sacoşa la rândul de la lapte pentru ca între timp să-l prindă şi pe cel de la pâine. Se îmbrăcase deja cu paltonul când își amintise că nu mai era nevoie, acum toate se dădeau. la liber. Ieri își

cumpărase chiar si cafea adevărată în loc de nechezol, e drept tot la coadă, dar important era că totuşi găsise.

Se dusese apoi aşa înfofolită în bucătărie, să aprindă aragazul, să mai dezmorţească aerul dar constatase din nou că nu mai e nevoie, caloriferele erau aproape fierbinţi.

- Te pomeneşti că acum dau şi apă caldă spuse, încercând robinetul, câte schimbări Doamne, de când cu revoluţia asta! Se cruci din nou şi se aşeză oftând pe un scaun. De câteva zile de când cu teroriştii nu prea mai ieşise şi de singurătate începuse să vorbească tare, certându-se cu televizorul. Îl ţinea totuşi mai mult închis, preferând mai degrabă şi acum vechea ei plăcere solitară, spionatul de la fereastră. Revenise aşadar, când se mai luminase, la postul ei de observaţie pe care nu-l mai părăsise apoi, întreaga dimineaţă, decât pentru câteva scurte pauze. Prima dată plecase la opt, când sunase cineva, dar refuzase să răspundă, din *motive de terorism*, cum avea ea să se justifice ulterior, când a povestit evenimentele. A doua oară a fost cam pe la zece când mersese la baie şi ultima dată la două când i se făcuse foame şi plecase să mănânce. S-a întors însă foarte repede pentru că în intersecţie au început să se audă împuşcături şi a rămas acolo lipită de fereastră cu ceaiul de gălbenele răcindu-se în cană.

Dacă se apleca puţin turtindu-şi nasul de geam vedea perfect aproape în întregime scuarul, din centrul intersecţiei, dar teama de terorişti o reţinu-se la început. Nu se trăgea încontinuu aşa că luându-şi inima–n dinţi madam Sachelarie îşi învinsese frica şi privise afară. Intersecţia era pustie, doar în spatele unui camion, parcat spre ieşirea în bulevard, se ghiceau nişte mogâldeţe chircite pe asfalt. Aşa cum le vedea de sus, se părea că nu au arme şi madam Sachelarie se mai linişti puţin, dar liniştea îi fu de scurtă durată. Unul dintre cei de jos a profitat de acalmie şi a zvâcnit ţinând în mână o sticlă pe care a aruncat-o, un coctail Molotov, cum a aflat

mai târziu de la un vecin care privise şi el scena din apartamentul alăturat. *Prostul a uitat însă să-l aprindă*,a mai comentat el, aşa că sticla a spart doar vitrina fostei tutungerii din colţ, făcând mai mult zgomot decât pagubă.

Atunci a început să se tragă din nou şi tot atunci au năvălit negriciosul şi copii în scuar. Avea un tricolor găurit pe care şi-l trăsese pe corp ca pe o cămaşă şi din gaură se iţea gâtul vânjos şi capul tuciuriu cu părul creţ de ţigan sadea sau aşa i s-a părut ei atunci. Striga ceva,de sus nu se auzea prea bine, mai erau şi împuşcăturile, parcă OLE ! OLE !, iar copii îl secondau cu vocile lor subţiri. Erau vre-o şapte, opt puştani nici unu nu părea mai răsărit de paisprezece ani, îmbrăcaţi sărăcuţ, vre-o câţiva aveau tenişi în picioare şi se treziseră aşa tam nisam sub ploaia de gloanţe fără nici o apărare. Când i-a numărat lui Madam Sachelarie i-au ieşit nouă şi atunci şi-a amintit de poezia pe care o recita la serbările şcolare.. *.plecat-am nouă din Vaslui şi cu sergentul zece,* dar amintirea s-a estompat repede, pentru că ceea ce se întâmpla în scuar era mult mai palpitant, iar evenimentele se desfăşurau cu repeziciune. Se vedea de la o poştă că negriciosul este conducătorul lor şi acum puştii se strângeau speriaţi în jurul lui, ca puii lângă cloşcă, când vine furtuna. Era şi el speriat, puteai să-ţi dai seama după cum îşi rotea capul în toate părţile ca o giruetă, gesticulând dezordonat. Se oprise o clipă şi apoi, fără să mai strige nimic, fugise îndoit de spate la adăpostul zidurilor taman lângă vitrina spartă a tutungeriei.

Madam Sachelarie uitase de ceaşcă, când îşi dusese mâinile la gură icnind de supărare. Preocupată de cea ce vedea, o scăpase, şi tresări speriată abia când cioburile amestecate cu apa călduţă o împroşcară pe picioare:

- *Uite ce face ticălosu*, se sufocă ea de indignare, *ignorând paguba recent produsă,uite ce face, îi abandonează pe copii, nici măcar nu se uită la ei. Doamne apără-ne şi păzeşte ce inimă de terorist poate să aibă.*

Terorist, era un cuvânt recent intrat în vocabularul său şi de câte ori avea ocazia îl folosea cu voluptate.

În stradă ceea ce mai rămăsese din vitrină crăpă brusc si un ciob îi scrijeli, căzând, negriciosului palma ridicată într-o inutilă apărare. Acesta ţipă ascuţit ca o femeie îşi duse mâna dreaptă la faţă, o privi o clipă, îşi smulse cu ea aşa cum era murdară de sânge cămaşa improvizată, cu care îşi tamponă rana şi îşi şterse apoi obrazul.

Scuarul era din nou gol, dispăruseră şi mogâldeţele de lângă camion iar copii se împrăştiaseră ca potârnichile care încotro. Între două rafale madam Sachelarie a apucat doar să-l mai vadă pe negricios cum o taie direct către magazinul de pâine. Abandonase fugind tricolorul, rămas ca o zdreanţă uitată pe rama ferestrei. Mai târziu însă, când lucrurile s-au mai aşezat în matca lor firească şi înserarea începuse să se înstăpânească în scuar, o mână mică şi murdară s-a insinuat neobservată de nimeni din interior şi l-a tras înăuntru împăturindu-l cu grijă.

Focul încetase brusc, tot aşa cum începuse şi de atunci trecuseră mai mult de trei ore, dar negriciosul nu mai apăruse. Madam Sachelarie ştia foarte bine că magazinul nu avea nici o altă ieşire, întotdeauna pâinea se descărca numai prin faţă, iar ea nu mai plecase nici o clipa de la fereastră, nici măcar să ducă cioburile. O dureau picioarele şi ochii înroşiţi începuseră să-i lăcrimeze Vru să-şi tragă un scaun, dar se gândi că astfel îşi reduce considerabil câmpul de investigaţie şi renunţă. Puţin după ora trei o văzuse pe Sanda vânzătoarea că se apropiase de uşă şi întorsese tăbliţa pe care scria INCHIS apoi înăuntru nu mai mişcase nimeni. Mai târziu câţiva clienţi se opriseră privind prin vitrină dar renunţaseră să intre. Singură la fereastră în turnul ei de veghe, madam Sachelarie era mistuită de o arzătoare curiozitate.

Domnul Tudor Vladimirescu a fost învăţătorul meu în clasa a IV-a, apoi mi-a devenit profesor de istorie la şcoala generală. Când era încă învăţător ne-a povestit, că părinţii lui sunt olteni şi că l-au botezat aşa, pentru că Domnul Tudor este cel mai mare erou al românilor care pentru neamul său a îmbrăcat cămaşa morţii. Eu am întrebat ce-i aia cămaşa morţii, pentru că eu credeam că e chiar o cămaşă pentru morţi, dar dumnealui a zâmbit şi ne-a spus că despre asta o să învăţăm mai târziu când o să fim într-a opta şi o să înţelegem mai bine. A opta eu n-am mai apucat s-o termin şi îmi pare rău că la istorie eram premiant, am avut şi abonament la Magazin Istoric. Da atunci când ne-a chemat pe terenul de sport, să ne spună că la Bucureşti este revoluţie şi că mâine să mergem cu el să o apărăm, pe mine vă spun drept că m-a umflat râsul.

Am venit cu toţii vreo zece băieţi, cam de vârsta mea,erau şi gemenii lui Cotarlă, da pe ei îi ştiam mai demult că vor să fugă de-acasă, să se facă marinari. Domnu Tudor, venise la el cu tricolorul de la pionieri, din care a tăiat cu foarfeca o gaură mare acolo unde înainte era stema aşa cum văzusem şi noi că se face, la televizor în geam la Primărie, unde se strângea lumea în fiecare zi de când începuse revoluţia. A luat steagul şi-şi l-a tras pe cap, aşa ca pe o cămaşă fără mâneci şi ne-a spus că la fel ca strămoşul său a îmbrăcat cămaşa morţii, pentru cauză. Atunci mi-a venit să râd că doar toţi îl ştiam pe Domnu Tudor cum arată din manuale şi din poza mare din cabinetul de istorie, aşa înalt şi subţire cu ochii de vultur, ca un haiduc, în schimb al nostru nu-i semăna de fel. După cum spunea şi bunicu,dacă nu-l ştiam străin de sat ziceam că-i din neamul lui Vasile Rudaru aşa e de smolit, îndesat şi cu părul creţ. Auzise şi el vorba asta da nu se supărase, zicea că dacă inima e de român nu contează culoarea pielii.

Atunci însă ne-a plăcut, mai ales când ne-a citit Proclamaţia şi am depus jurământul de credinţă faţă de ţară. Se înflăcărase de tot când ne-a spus că de azi terenul de sport a devenit un loc sfânt, Câmpia Libertăţii Noastre, iar noi suntem fraţii lui de arme la fel ca pandurii lui Tudor. Părea parcă şi mai înalt când se sălta aşa pe vârfuri cu pumnul strâns şi ne îndemna să mergem la Bucureşti să luptăm împotriva tiraniei bicefale cum o numea el. S-a mai muiat puţin când Oacă i-a spus, că nu ştie dacă taică-său îi dă voie, iar Chioru, cel mai înalt dintre noi care se uita puţin zbanghiu, a întrebat cu ce bani ne luăm noi bilet până în capitală că a auzit că la personal costă cincisprezece lei. Domnu Tudor a stat puţin în cumpănă apoi şi-a amintit că are o rudă la CFR, aşa am crezut eu pe atunci, şi că o să ne ducem cu naşu. Noi dacă vrem să mergem, să nu mai cerem voie la părinţi, că suntem fraţi de jurământ şi să luăm şi noi ce bani mai putem, că are el grijă de ei şi o să ni-i dea mai târziu înapoi, de la pionieri.

Dimineaţa, la motorul de zece, eram toţi adunaţi pe peronul haltei, în afară de Oacă pe care ai lui îl închiseseră în beci. Câţiva veniseră cu fraţii mai mici, ca voluntari, da Domnu Tudor le-a luat banii şi le-a spus să se întoarcă acasă că este o treabă pentru bărbaţi şi nouă asta ne-a mers la inimă. Pe drum ne-a spus să stăm cuminţi, că e o acţiune secretă, se temea să nu ne dea jos, că era alt naş decât al lui, da după ce a strâns banii s-a mai liniştit. I-am dat cu toţii aproape o mie de lei, cel mai mult Labă, care umflase vre-o trei sute de la maică-sa din tejghea de la cooperativă, eu numai un Tudorel, adică o hârtie de douăzecişicinci. Vagonul era aproape gol, în afară de noi mai erau doar vre-o câţiva navetişti zgribuliţi, care povesteau că se trage la Televiziune şi lumea este chemată să o apere.

- Acolo e de noi vitejilor, ne-a spus Domnu nostru şi noi radiam de fericire pregătiţi să facem fapte mari, da trenul

s-a oprit deodată în câmp, de unde a uitat să mai plece aproape o oră, aşa că vitejia noastră s-a cam dezumflat şi ea ca un balon fâsâit. Începuse să ne încerce şi foamea, mâncasem te miri ce luasem cu noi, ba unii chiar şi mai puţin. Când am ajuns în gara Basarab eram plouaţi binişor, dar ne-am revenit repede, când Domnu Tudor a început să strige OLE ! OLE ! OLE! întrerupându-se din când în când cu un VOM MURI DAR VOM FI LIBERI ! Chestia asta cu moartea nu prea îmi convenea, dar am început să strigăm şi noi şi totul a devenit din nou eroic, iar lumea ne aplauda şi ne dădea cornuri şi covrigi şi Domnu Tudor ne părea acum mai degrabă ca un cruciat, îmbrăcat în fragila sa armură tricoloră.

Aşa am ieşit din gară cântând şi oprindu-ne din când în când să întrebăm cum să ajungem mai repede la destinaţia noastră şi tot aşa am pătruns într-o intersecţie în care se trăgea din toate părţile.

Mi-am dat imediat seama că sunt gloanţe adevărate, după cum ţiuiau, când se loveau de ziduri. M-am ghemuit pe asfalt, cum făcuseră seara la televizor, cei din Piaţa Palatului, când îi împuşcau teroriştii şi m-am întors spre Domnul Tudor să-l întreb ce să facem şi noi. Curios da nu-mi era frică de loc, parcă era aşa ca într-un film cu partizani cum văzusem eu odată când eram mai mic la cinema la căminul cultural. Ceilalţi se adunaseră strânşi în jurul lui şi o clipă mi-a trecut prin cap că aşa nu e bine deloc, să stăm la grămadă, ca o ţintă vie, da apoi mi-am zis că doar ăştia n-or să tragă în nişte copii. Am aşteptat ca Domnu să ne spună ceva, da el tăcea mut ca un peşte şi se uita doar, în jur, cu o privire încrâncenată. Şi o dată s-a ridicat, tot aşa pe muţeşte, şi a rupt-o de fugă, da aşa mai cocoşat, până la un magazin care avea geamul spart, unde s-a oprit. Eu am luat startul după el, da am sărit înăuntru că am zis că e mai la adăpost şi numai ce am aterizat, că geamul a făcut *zbang* în spatele meu şi l-am

auzit pe Domnu Tudor ţipând ascuţit, aşa cum nu-l mai auzisem niciodată şi mi-am zis,*uite că ni-l-au prăpădit duşmanii.* Si mi-a pierit deodată tot curajul şi am rămas acolo întins pe burtă cu lacrimile şiroindu-mi pe obraz de mila lui. Nu ştiu cât am stat aşa pierdut cu firea, da deodată s-a făcut o linişte de-mi ţiuiau urechile şi am priceput că s-a terminat cu împuşcăturile, însă tot n-am avut curajul să mă ridic, mi-am săltat numai puţin capul şi am privit în jur. Magazinul era gol, doar într-un colţ era un balot mare de ziare vechi legate cu sfoară şi lângă el un borcan de un kil' plin pe jumătate cu murături, cu o bucată de pâine pe capac. Văzându-l am simţit cum gheara foamei mă râcâie în stomac, da aşa o foame năprasnică, la care până atunci nu avusesem timp să mă gândesc. Am uitat şi de Domnu Tudor şi de frică şi de tot şi m-am ridicat pe coate să mă târâi spre borcan, da m-am întors pe jumătate spre vitrină, să văd dacă nu e vre-un pericol. Atunci am zărit atârnând, pe jumătate înăuntru, zdrenţuit şi plin de sânge tricolorul şi am fost sigur că el e mort.

Am stat aşa cu ochii pe steag şi am mâncat pâine cu lacrimi şi murături cu lacrimi şi mi-am jelit comandantul, de care acum ştiam că murise, că numai mort ar fi abandonat drapelul de luptă şi am aşteptat să vină mai repede seara să pot să-l iau şi să-l duc acasă, ca pe o mărturie a vitejiei lui. Şi am mai jurat atunci cu mintea mea de copil să rămân şi să lupt şi să-i duc cauza, pentru care căzuse, mai departe.

Toate acestea şi tot cea ce am mai făcut în zilele următoare la Metrou şi la Televiziune am vrut să i-le povestesc, după ce m-au internat prin martie, domnului educator de la centrul pentru asistenţa minorilor, la care au ajuns copii ai străzii şi dânsul mi-a spus că ar fi mai bine, să le trec pe curat într-un caiet, în care o să se uite el mai târziu. Zicea că asta o să-mi mai uşureze sufletul şi chiar mi-a dat unu gros de dictando, cu coperţi albastre, în care am început

să scriu, mai ales despre Domnu meu Tudor ca să-i păstrez vie amintirea pentru urmaşi.

M-am apropiat în vârful picioarelor pe nesimţite şi când am ajuns în spatele Sandei. mi-am înfundat pumnul strâns în gură ca să nu ţip. Stătea aplecată deasupra tipului ăla, pe care acum îl vedeam mai bine pentru prima oară şi îl buzunărea. Vorba vine îl vedeam, dar între timp ochii mi se obişnuiseră cu întunericul şi mai era şi puţină lumină de afară, de la blocul de peste drum.

Nu mi-a acordat pentru moment nici o atenţie, era prea preocupată de cea ce făcea, iar eu nu înțelegeam de ce stă el aşa fără să riposteze. Am mai înaintat un pas şi atunci m-am împiedicat de sticlă. De unde apăruse acolo nu aveam habar şi m-am aplecat să o iau de jos, să nu se verse ceva, dar degetele mele au atins o suprafaţă călduţă şi lipicioasă despre care *am ştiut precis* că este sânge şi atunci nu m-am mai putut abţine şi am ţipat:

- Criminalo, la-i omorât ca să-i iei toţi banii!

- Taci din gură tâmpito,a scârţâit balamaua neunsă din vocea Sandei, pentru tine ăsta e un nenorocit de terorist şi aşa trebuie să rămână. Vezi că eşti şi tu băgată până în gât.

Asta era culmea acum mă făcea părtaşă şi la omor, mi-am spus. Am vrut să protestez dar ceva din tonul ei m-a avertizat că este mai bine să tac. Acum trecuse ea la comandă, vocea nu-i mai scârţâia şi devenise deodată rece şi tăioasă ca o lamă de brici. Între timp Sanda şi-a văzut de treabă cu căutatul, dar n-a găsit mare lucru, doar o batistă şi câteva hârtii de zece lei, nici acte nu avea. Eu am tăcut însă în continuare ca o laşă şi n-am găsit apoi altceva mai bun să spun decât că am o lumânare în birou şi am întrebat-o dacă n-ar fi mai bine s-o aprind, aşa de sufletul răposatului.

Fără lumânare, a scrâşnit şi eu m-am cutremurat, de unde Doamne atâta sânge rece, şi atunci omul a gemut, iar eu

mi-am dat seama că de fapt *mortul* încă nu murise şi ea a luat sticla şi l-a miruit din nou. de data asta pentru vecie. Apoi lucrurile s-au precipitat şi Sanda a hotărât să-l scoatem afară şi dacă ne vede cineva să spunem că ne-a atacat un terorist, iar eu nu am fost de acord şi am zis să sunăm la miliţie, apoi ea a spus că nu degeaba la omorât, că tipul era sigur terorist, uite cu câte haine e îmbrăcat, exact cum spune şi la televizor, iar eu i-am răspuns că pentru bani, de aia, şi ea a adăugat că de unde bani, că am văzut şi eu că n-are, şi uite aşa ne-am ciorovăit pe întuneric cu mortu între noi mai bine de o oră.

Între timp se făcuse noapte, se stinseseră şi luminile pe la blocuri, aşa că ne-am hotărât fie ce o fi să-l ducem în stradă şi aşa am şi făcut, doar că i-am tras geaca peste cap când l-am ridicat ca să nu lase dâră. L-am aşezat câţiva metri mai încolo proptit de zidul de la Loterie, pe acolo sigur nu trecea nimeni şi nu m-am putut abţine să nu constat când l-am cărat că încă nu se răcise şi o clipă m-am întrebat dacă totuşi mai e în viaţă, dar parcă prea era inert, aşa că am lăsat lucrurile să curgă în voia lor. Sanda i-a pus în braţe un carton pe care scrisese cu carioca neagră TERORIST şi-am fugit apoi înăuntru. Am mai stat acolo până către miezul nopţii pândind, dar nu s-a întâmplat nimic, a trecut doar, mai târziu, un puşti ciudat cu un tricolor în bandulieră,vorbind şi gesticulând de unul singur. Sanda a făcut sticla dispărută,apoi a trecut la şmotru mai mult orbecăind la lumina lumânării, doar odată a vrut să aprindă lumina, dar m-am împotrivit. Nu am pus mâna pe nimic, stăteam aşa parcă amorţisem, mai mult cu ochii pe fereastră şi amândouă n-am mai scos nici un cuvânt de parcă ne luase Dumnezeu graiul. Şi tot mute ne-am despărţit, fără să ne spunem o vorbă, de parcă ni se isprăviseră cuvintele şi aşa am ajuns acasă în Balta Albă în garsoniera mea unde am adormit aproape imediat ce am pus capul pe pernă. Pentru liniştea sufletului meu, m-am întrebat o clipă unde greşisem, dar apoi la fel ca Scarlett O'Hara mi-

am spus, *la asta mă voi gândi mâine* şi m-am prăbuşit în somn.

Cu Chioru m-am revăzut la centrul de minori. Nu mai ştiam de el nimic de atunci din intersecţie şi ne-a luat câteva ore bune să ne povestim întâmplările. Nu se mai întorsese la ai lui şi îşi ducea acum zilele, aşa după cum spunea el, cu cerul plapumă şi asfaltul pernă, împreună cu o gaşcă de copii ai străzii în împrejurimile Gării de Nord. Auzise că dintre toţi se înapoiaseră acasă doar cinci, iar la ceilalţi ăia din sat le făcuseră o slujbă de pomenire pentru eroii dispăruţi în revoluţie. *Şi uite aşa am ajuns noi eroi fără voie a* râs Chioru şi m-a bătut pe umăr. N-a zis nimic de ai mei, da nici eu n-am fost curios să aflu ceva, în schimb când i-am spus de Domnu Tudor, s-a întunecat la faţă şi a tăcut. L-am întrebat de ce tace şi atunci s-a întunecat la faţă şi mai tare, a oftat adânc şi a scos din buzunarul de la piept un plic murdar pe care mi l-a întins. L-am deschis, înăuntru se afla doar o fotografie dintr-un ziar şi când am privit-o primul lucru care mi-a sărit în ochi, a fost chipul lui Domnul Tudor întins pe o targă în holul unui spital. Sub ea era un text *Terorist neidentificat descoperit noaptea, de un copil al străzii*, altceva nimic. Mi s-au împăienjenit ochii de lacrimi ca atunci în tutungerie n-am mai putut răbda şi i-am povestit Chiorului tot, aşa cum nu scrisesem nici măcar în caiet.

.....

Când am ieşit de acolo noaptea târziu eram hotărât să mă duc la gară şi să mă întorc acasă, să le spun la toţi, cum murise eroic Domnul Tudor. Am luat-o în neştire pe o străduţă printre blocuri, eram teribil de agitat, vroiam să revin ca să-l răzbun, împreună cu un detaşament de voluntari, ca Garibaldi. Cred că aveam febră, vorbeam singur, atunci când am dat peste el, zăcând rezemat pe jumătate de un zid, cu

faţa plină de sânge. Avea pe piept un carton pe care cineva scrisese că e un terorist dar eu ştiam că nu e adevărat, aşa că am luat furios cartonul l-am făcut bucăţi şi l-am aruncat. La început l-am crezut mort,nu ştiam ce să fac, i-am luat mâna ca să i-o sărut în semn de credinţă şi i-am simţit-o caldă, iar la încheietura ei pulsul, aproape imperceptibil. Şi atunci ca într-o minune am auzit o fereastră deschizându-se şi o voce care mi-a strigat de sus *hei băiatule treci peste drum şi urcă la etajul unu* şi aşa am şi făcut. Am văzut uşa întredeschisă şi în spatele ei era o doamnă în vârstă care mi-a spus să intru mai repede să nu mă vadă cineva. De acolo de la doamna Sachelarie, cum am aflat că o cheamă, am sunat la salvare şi le-am spus că în stradă se află un rănit în revoluţie şi i-am aşteptat jos lângă el, pe care l-am învelit din nou în tricolor aşa cum îi stă bine unui erou.

Salvarea a venit repede şi de lângă şofer au coborât un militar şi un civil cu brasardă tricoloră care m-au întrebat de unde am telefonat iar eu le-am cerut să-l salveze mai întâi pe Domnul meu care e rănit grav şi pe urmă le spun totul. Brancardierii l-au urcat sus în salvare şi dus a fost şi de atunci nu l-am mai văzut. Când am urcat cu ei la doamna lucrurile s-au încurcat însă rău de tot că la început nu a mai vrut să ne deschidă şi apoi le-a îndrugat o poveste încâlcită cum l-a văzut ea pe comandant că ne a părăsit în piaţă şi s-a adăpostit la două teroriste din vecini care apoi i-au făcut felul ca să nu le demaşte Eu am strigat atunci la ea că nu e adevărat şi să nu vorbească de rău despre un erou, dar civilul m-a liniştit şi mi-a zis că am să le explic eu totul mai bine mai târziu la sediu. Când am auzit că vor să mă ia cu ei m-am speriat, dar nu am lăsat să se vadă. M-am apropiat însă uşor de uşă, am pândit momentul când unul din ei vorbea la telefon, am deschis-o şi am rupt-o la fugă pe scări. Aşa am renunţat să mă întorc acasă şi acum uite-mă aici, mi-am încheiat povestirea.

.....

Chioru a ascultat atent tot cea ce-i spuneam fără să mă întrerupă de loc, doar după ce am terminat s-a arătat interesat şi m-a întrebat dacă mai pot recunoaşte locurile despre care îi vorbisem. Ştiam numele străzii de atunci de când sunasem la telefon aşa că i l-am spus, iar el mi-a răspuns că pentru moment este suficient şi atât, că de restul se descurcă singur. Nu înţelegeam deloc ce clocise în mintea lui în timp ce eu povesteam şi chiar l-am întrebat ce are de gând să facă, dar el n-a mai adăugat nimic, şi-a aprins doar o ţigară şi a plecat rânjind. M-am luat după el până în dreptul ieşirii şi abia acolo a catadicsit să-mi răspundă:

- Bă, tu nici nu ştii în ce poveste ai fost băgat. Ai răbdare numai puţin şi dacă e cum cred eu ne umplem de biştari, a mai adăugat şi a întins-o.

A apărut din nou după trei zile, era palid la faţă, spunea că nu mâncase şi nu dormise aproape de loc, aşa că m-am dus să-i fac rost de ceva de mâncare şi când m-am întors l-am găsit aţipit în patul meu. L-am atins uşor pe umăr şi a sărit ca ars ducând rapid mâna la buzunar. M-am gândit că probabil are cuţit, dar nu mi-a zis nimic şi nici eu nu l-am întrebat. Am crezut că o să-mi povestească pe unde a fost, dar el o făcea în continuare pe misteriosul, înfulecând din felia groasă de pâine unsă cu gem, pe care i-o adusesem. Mi-a spus doar, printre înghiţituri, că a prins o urmă, dar trebuie să fie atent, că altfel e groasă rău. Şi apoi a dispărut.

De atunci mi-e frică. Când am ieşit ieri în oraş mi-sa părut că mă urmăreşte cineva. Azi un prieten mi-a arătat poza lui Chioru într-un ziar. A fost găsit la stăvilarul de la Ciurel, avea faţa umflată, din cauză că stătu-se prea multe zile în apă, da' doctorii spuneau că murise mai înainte, înjunghiat, şi că poliţia cercetează cazul.

La început mi-a fost mai greu până am reuşit să restabilesc legăturile, dar s-a dovedit că tot vechile relaţii rămăseseră de bază. Unii s-au dat la fund, dar nu pentru multă vreme,alţii au început să defileze sub alt drapel, dar până la urmă toţi au avut nevoie de mine, ca de o placă turnantă ca să se integreze în sistem. Cazier alb, PCR-fără,studii şi vârstă corespunzătoare, ce mai eram asul din mânecă. Aşa că m-au promovat iar eu am început să fac curăţenie la locul de muncă.

Cu Sanda am rezolvat-o repede, am ajutat-o să obţină paşaport şi viză ca să lucreze în Salonic, ca dansatoare la un bar, la un grec pe care l-a cunoscut în România,apoi i-am pierdut urma.

Baba aia madam Sachelarie, a încercat de vre-o câteva ori să mă oprească să stau de vorbă cu ea, când încă mai lucram la centrul de pâine. A făcut nişte aluzii străvezii şi de la ea am aflat despre puşti. A încetat să mă mai sâcâie, după ce s-a mutat la sora ei, care e pensionară undeva prin Maramureş şi a rămas singură după ce i-a murit soţul. Administratorul de bloc crede însă că s-a hotărât să plece după ce au bătut-o nişte derbedei cu o bâtă de basebal, intr-o seara pe casa scării. N-a depus însă nici o plângere şi nici vecinii nu au auzit nimic.

Pe Tudor l-am găsit cel mai uşor. De fapt, aş putea spune, că m-a găsit el pe mine. M-a frapat de la început, când încă nu-l văzusem, numele ridicol de pe lista de audienţe, Tudor Vladimirescu Jarcalete. Mi se părea cunoscut, parcă mai auzisem undeva de un Jarcalete, mi-am scotocit puţin memoria şi mi-am amintit. Nu cunoşteam omul, dar cunoşteam cuvântul, jarcalete, un neica nimeni, un târâie brâu, asta era! I-am cerut dosarul de la secretară şi curioasă l-am deschis. De la prima pagină însă, mi-am dat seama că ştiu cine este şi că şi el ştie cu cine vorbeşte, după felul în care m-a privit când a intrat. Era schimbat mult faţă de cum îl

cunoscusem, acum părul creţ era grizonat, *din noaptea aceea* mi-a spus el mai târziu, şi pe obrazul drept pornind de la tâmplă o cicatrice de la sticla cu care îl altoise Sanda.

La început s-a făcut că nu mă cunoaşte, m-a luat cu stimată doamnă în sus, stimată doamnă în jos, că să vedeţi că legat de dosarul meu de revoluţionar sa creat o gravă confuzie datorită unei fotografii de presă şi a unei mărturii tendenţioase, că sunt persoane care cunosc tot adevărul, dar la care nu a vrut încă să apeleze şi atunci m-a privit cu un aer viclean. L-am lăsat aşa un pic să fiarbă în suc propriu şi l-am întrebat dacă mai are şi alte dovezi decât cele depuse la dosar. Atunci a luat un aer solemn, a deschis diplomatul pe care îl ţinea pe genunchi şi a scos din el un tricolor hărtănit, acoperit de pete maronii.

- Este sângele meu doamnă, a exclamat, pentru mine el a fost cămaşa morţii, în numele lui vă rog să restabiliţi adevărul!

Şi l-am restabilit aşa cum şi-a dorit el, *o mână spală pe alta*, *do ut des – dă mi ca să-ţi dau*, adevărul gol goluţ!

În rest totul a mers bine de la sine. Despre puşti n-am mai aflat nimic. M-a mai sâcâit doar o vreme un altul, înalt cu o privire şantaclie, care se tot învârtea pe lângă maşina mea, în parcarea de la Guvern. I-am povestit despre asta chiar şi lui Tudor, dar la scurtă vreme a dispărut.

Ieri a fost cea mai fericită zi din viaţa mea la cămin. M-au chemat la director şi acolo surpriză, mă aştepta Domnul Tudor! Când m-a văzut m-a îmbrăţişat. Ştiam eu că în ziarul acela de unde luase Chioru fotografia sunt numai minciuni şi el este un erou, mi-a explicat chiar dumnealui totul! M-a luat în oraş să mâncăm împreună la restaurant, mi-a dat bani şi m-a sfătuit să mă întorc acasă.:

- Înainte însă te invit mâine la nunta mea! Mă însor cu o doamnă Jeni şi tu ai să fii cel mai tânăr cavaler de onoare, a râs el. O să-i facă plăcere să te cunoască.

SIMPLE NOTE

I. Notă informativă (fragmente)

Am pierdut orice legătură cu tov. Clonaru, acesta fiind numele sub care l-am cunoscut, la scurtă vreme după Revoluţie. De fapt este puţin prea mult spus "l-am cunoscut" pentru o persoană cu o voce neutră care mă căuta numai la telefon şi îmi spunea ce misiune am şi unde să-i las notele informative. Ultima dată m-a contactat pe 13 iunie pentru a-i mobiliza pe tovarăşii din bloc care să-i întâmpine cu dragoste pe minerii veniţi la Bucureşti, ca să restabilească democraţia…

După evenimente nu am mai primit nici un telefon, aşa că am aşteptat conform indicaţiilor, apoi am format numărul de legătură. Mi-a răspuns un tovarăş ca să nu mai sun "că cantina s-a închis". Am spus că am înţeles adică am recunoscut parola, iar el mi-a răspuns că asta nu înseamnă nimic şi eu să-mi continui activitatea, că tovarăşii mă caută ei, atunci când este nevoie.

Rămas fără indicaţii, am decis că cel mai bine este să ţin un jurnal, unde să notez tot ce aud şi văd, despre starea de spirit a tovarăşilor locatari de la mine din bloc şi nu numai. Cel mai tare mă doare că nu mai are cine să-mi esploateze informaţiile. Acum sunt alte vremuri, dar totuşi sunt convins că şi aşa în felul meu modest îmi fac datoria faţă de Patrie şi de carnetul roşu pe care recunosc l-am distrus atunci, intr-un moment de rătăcire, care si acum îl regret…Nu mă plâng, dar

am o pensie mică şi orice ajutor tovărăşesc oricât de neînsemnat mi-ar fi de folos. Aşa făcea înainte şi tovarăşul Clonaru, care mă sprijinea, din când în când, printr-un mandat poştal pentru activitatea depusă.

Menţionez aici şi faptul că m-am întâlnit întâmplător ieri în oraş cu un tovarăş pe care l-am introdus eu în sistem ca ''referent''. El mi-a spus că a aflat de tovarăşul Clonaru că ar fi murit, Dumnezeu să-l odihnească, anul trecut, călcat de un camion. Să nu-l calce şi pe el vre-unu că văd că ştie prea multe! Am să mă feresc de el. Acum sunt cu desăvârşire singur.

II. Pagini de jurnal

1 ianuarie… Azi este Anul Nou. Afară este o ceaţă deasă de să o tai cu cuţitul. Privind de sus abia mai disting siluetele maşinilor aliniate lângă trotuar. Ieri la Administraţie au afişat că începând cu data de 3 se vor face lucrări pentru repararea unei conducte. Să-i văd eu atunci unde o să-şi mai parcheze hudubăile astea ale lor de nu mai încapi de ele. Aş dori să aflu cu ce bani le-au cumpărat, doar nu din rulmenţii vânduţi în Turcia !

Nu se aude nici o mişcare, oricât am tras cu urechea, probabil că vecinii încă dorm. M-am culcat aseară foarte devreme ca să mă trezesc la timp să ascult Discursul. Am luat înainte de a adormi un Diazepam şi am băut un pahar de vin roşu că era cam frig, aşa încât nici nu am mai auzit când a sunat ceasul. Am încercat azi să dau drumul la televizor dar am constatat că e defect, iar Mamaia mea nu mai are baterii. Am luat România Liberă de pe raft. Spune numai prostii, cu partidele astea noi care s-au făcut, aşa că am început să citesc morţii. Nici un cunoscut. Oare cum va fi în noul an ? Nimic altceva de semnalat.

26 ianuarie… Azi este aniversarea Tovarăşului. Afară ninge viscolit, aşa că zăpada a acoperit groapa rămasă în parcare. Poate dă Dumnezeu şi intră cine vreau eu cu o roată în ea.

În cameră este tot frig, am vrut să bag reşoul în priză, dar m-am răzgândit. Curentul este şi aşa destul de scump, iar caloriferele parcă sunt un pic mai dezmorţite. Aş fi vrut să mă duc să iau nişte carne dar cine iese pe urgia asta. Am făcut bine că l-am rugat pe Iosifescu vecinul meu de palier să-mi ia un kilogram. S-a mutat la noi în bloc acum 5 ani. Este mai tânăr ca mine, are numai 60, şi se încumetă încă să mai stea chiar şi la cozi, mai ales dacă îi iese şi lui ceva. I-am dat de ieri bani pentru un pachet de ţigări cu condiţia să-mi ia o pâine şi o sticlă de apă minerală, că vinul l-am terminat. Mi-a promis că o să-mi povestească ultimele bârfe din cartier.

La prânz am deschis sticla mi-am turnat un pahar plin, am luat de pe raft numărul special din Scânteia l-am şters de praf şi am citit telegramele omagiale. Tovarăşul este pe prima pagină, neschimbat, tot tânăr şi zâmbitor parcă nici nu ar fi trecut atâţia ani. Mândră corabia, meşter Cîrmaciul ! Aş fi vrut să văd programul la TV poate transmiteau ceva de la cimitir dar aparatul meu tot stricat este. Mi-au spus la atelier că modelul este prea vechi şi nu mai poate fi reparat deoarece nu se mai găsesc P.C.L.-uri. Am întrebat ce sunt alea şi un tinerel mi-a explicat ca televizoarele cu lămpi sunt depăşite. Mă crede sclerozat ca şi cum nu aş şti că televizoarele merg la curent electric nu la lampă. Abia aştept să vină primavara. Este foarte greu să nu ai pe nimeni de încredere. Nimic important de semnalat.

14 februarie… De ieri dimineaţă în loc să ningă a început să plouă. Pe scările din faţa blocului şi în hol s-a adunat noroi. Iordăchioaia a spus când se ducea la pâine că ea nu este femeie de serviciu neplătită să spele toată ziua mizeria altora şi rahaţii de câine de pe scări. A mai spus că se miră de

unde au unii bani dintr-o pensie amărâtă să hrănească zece mâţe şi o javră.

După-amiază am întrebat-o în treacăt pe doamna Varvara ce crede ea despre faptul că s-au înmulţit câinii vagabonzi şi ca apropo, dacă pechinezul ei este sănătos. Nu mi-a răspuns nimic şi a mers mai departe. Administratorul spune că înainte erau prinşi de hingheri pentru a fi făcuţi mănuşi. Nu ştiu cum să interpretez informaţia, poate că e nostalgic!

29 februarie… An bisect. Am fost răcit, iar Iosifescu nu a mai trecut de mult pe la mine. Am impresia că mă ocoleşte sau poate se teme să nu se molipsească. Am sunat la el dar nu mi-a răspuns. Sunt sigur că era acasă, am ascultat iar cu paharul pe peretele din sufragerie şi se auzeau ştirile de la B.B.C. Generalul Vasiliadi mi-a povestit că a vândut zilele acestea unui colecţionar Blaupunktul cu care prindea acum 50 de ani Vocea Americii şi a început să plângă.

8 martie… Am hotărât să ofer pensionarelor din bloc câte un bucheţel de ghiocei prilej de a omagia Ziua Internaţională a Femeii şi a mai afla informaţii. Am numărat câte buchete îmi trebuie şi am renunţat. M-am gândit apoi să procedez selectiv şi am ales de pe listă câteva pensionare fruntaşe la plata întreţinerii. Am numărat şi am renunţat din nou. Sunt tot prea multe. Nimic altceva de semnalat.

1 aprilie… Azi a fost şedinţă la Administraţie. La un moment dat se adunaseră vreo 5 persoane. Au început să se vaite, că aseară s-a întrerupt curentul o oră, că au stat la coadă la medicamente, că programul 1 al T.V. este o porcărie, parcă nu s-ar fi schimbat nimic. Vartolomeu de la V a spus că au apărut ridichile de lună dar sunt scumpe foc. De aici, discuţia s-a mutat la preţul alimentelor şi toată lume a început să vocifereze. Ca să calmeze spiritele, administratorul a spus un banc politic mai vechi pe care îl aveam deja notat. “Ce e mai

rece decât apa rece ? Apa caldă! ” Nu a râs nimeni în afară de mine. Cred că era un banc prost.

Nu am putut asculta mai mult pentru că mi-am amintit că am uitat laptele la fiert pe aragaz. Am luat-o târâş grăpiş pe scări. Liftul este din nou defect, iar eu nu mai am 60 de ani ca Iosifescu. Până la etajul 9 unde stau eram cu inima la gât. Dacă nu îl repară într-o săptămână, precis fac tahicardie. Nimic altceva de semnalat.

9 Mai… De două zile mă simt foarte rău. Mi-au tăiat telefonul pentru neplată. Abia m-am târât din pat când am auzit paşii lui Iosifescu în faţa uşii. I-am dat bani să-mi ia nitroglicerină. Mi-a spus că nitro are acum alt nume, dar eu tot aşa îi zic. A trecut o oră şi încă nu s-a întors. Am o transpiraţie rece şi mă doare în coşul pieptului. Când vine, am să-l rog să cheme salvarea. Abia mai pot să scriu. Am să pun jurnalul şi plicul undeva bine. Poate o să fie totuşi de folos pentru cineva. Se spune că la sfârşitul iernii mor cei mai mulţi bătrâni. Acum suntem în mai. Poate că totuşi nu este întotdeauna adevărat. Cred că la uşă…

III. Final

Când am intrat în cameră, Ilie Decebal Popoacă murise deja. L-am găsit căzut pe podea, ţinând strâns în mână un plic sigilat. Pe masă se afla Jurnalul. Probabil a murit când s-a ridicat să-mi deschidă. Nu ştia că am şi eu o cheie. Am luat Jurnalul şi plicul, am şters clanţa cu batista, am ieşit şi am încuiat camera la loc. Am trecut culoarul şi am sunat la Salvare din apartamentul meu. Până ajunge aici mai durează. Am desigilat plicul. În el se aflau mai multe foi. Pe prima scria Notă informativă. Citindu-le, nu comiteam nici o indiscreţie. De fapt îmi erau adresate.

TUNELUL
(a political fantasy)

Cei doi bărbaţi erau nebărbieriţi de mai multe zile. Hainele le miroseau a fum şi a sudoare. Erau pătate ici-colo de funingine si de sânge. Unul dintre ei purta brasarda tricoloră atunci când l-a găsit pe celălalt zăcând rănit intr-un tunel de evacuare al metroului. Patrula de-a lungul liniei, aşa că el l-a văzut primul la lumina slabă a lanternei. A anunţat scurt prin staţie şi s-a apropiat încet. "- Bă să nu tragi" a strigat de la distantă. "Ţi-au omorât stăpânul, Ceauşescu e mort!". E mort a confirmat şi ecoul, ascuns undeva în tunelul principal. " Uite unde s-a vârât securistul dracului", exclamă înciudat. Îl împinse precaut cu ţeava puştii: " De când te caut…"

Plimbă rapid lumina pe corpul inert, apoi o mută pe faţa celui întins în spaţiul îngust dintre şină şi perete insistând mai mult asupra ochilor. Avu impresia ca pleoapele închise se mişcă uşor aşa că îşi încordă degetul pe trăgaci atingându-l cu vârful bocancului…

În rest totul s-a petrecut fulgerător. Cel de jos a prins cu o mișcare de foarfecă piciorul bărbatului aflat lângă el, iar glonţul puştii acestuia a lovit tavanul, în timp ce ii descărca pistolul în piept. Lanterna scăpată din mână descrise un arc de cerc auriu peste perete şi pe traverse unindu-le pentru o clipă, apoi se stinse. Celălalt era deja obişnuit cu întunericul.

Se târî spre cel doborât, îi desprinse bâjbâind brasarda şi şi-o legă la mâna stângă. Îl căută apoi de ţigări si înjură mărunt văzând că nu găsește nici una. Când ii luă actele, îl auzi gemând adânc aproape horcăind. Staţia ascunsă în buzunarul canadienei horcăi si ea după câteva minute înăbușit : "Dom'profesor, ce se întâmplă dom' profesor ? Aici Vulturu' răspundeţi. " O aruncă lovind-o de zid şi când o auzi căzând își aduse aminte de lanternă. O găsi în apropiere.

Ezită o clipă apoi o aprinse şi o lăsă aşa ca o lumânare palidă în mâna muribundului. Luă arma si sprijinindu-se de ea se pierdu şchiopătând în penumbră.

Din celălalt capăt răsunau paşi grăbiţi şi voci agitate. Se văzu mai întâi o luminiţă, răsunară glasuri, apoi farul unui proiector sfâşie întunericul.

Am văzut totul din nişa în care mă aflam adăpostit aproape de tavan, lipit de cimentul umed. Ciudat,dar în mod neaşteptat, mă simţeam extrem de ușor, lipsit de griji, aproape imponderabil Aş fi vrut să intervin dar nu puteam, arma mea era căzută jos între cei doi şi ştiam că orice încercare de a o recupera nu ar fi însemnat decât o victimă în plus. M-am gândit o clipă să-i sar în cârcă atunci când l-a căutat de ţigări, dar am pierdut momentul. Figura celui căzut îmi era cunoscută, semăna foarte bine cu chipul meu dar nu înțelegeam de ce stă aşa de inert şi nu reacționează. Nu puteam să intervin, dar nu trebuia să îl las să scape. Când s-a îndepărtat rezemat în puşcă, ÎN ARMA MEA, nu am mai ţinut seamă de nimic şi m-am precipitat în gol. Am simțit atunci ceva ca un fel de vertij, filmul vieţii mi s-a derulat fulgerător în faţa ochilor şi am fost proiectat prin bezna unui alt tunel, afară spre lumină.

Stăteam culcat pe spate într-un lan de maci. Erau atât de mulţi încât însângerau câmpia. Deasupra mea pulsa un glob

mare galben pe care îl presupuneam fierbinte, chiar foarte fierbinte. Mai târziu mi-am dat seama că este soarele. Atunci am spus tare : „ Acesta este SOARELE „ M-am ridicat, am făcut câţiva paşi, apoi m-am întrebat cum de ştiu că florile purpurii din preajma mea se numesc maci, dar nu sunt capabil să recunosc soarele. Mi-a venit o altă ideie şi m-am întrebat dacă într-adevăr florile roşii se numesc maci şi nu bujori. Cu ocazia aceasta am descoperit că mai ştiu un cuvânt pe lângă cele spuse mai înainte în gând: MACI, SOARE, BUJORI. Şi atunci m-a cuprins teama, nu știam unde mă găsesc! Era realitate sau vis, un PUZZLE pe care eu îl reconstituiam din fragmente. Lângă mine mângâindu-mi gleznele se afla fragmentul numit IARBĂ alături de fragmentul numit FLOARE care putea fi numit si altfel adică MAC sau BUJOR. Aici m-am oprit si am decis să nu îmi mai complic lumea, mai ales că fragmentul pe care îl botezasem deja SOARE, am simțit că mă arde în creştet, ceea ce mă îndemna să caut altceva care se putea numi “UMBRĂ” sau eventual “APĂ”.

Am hotărât să accept universul din jurul meu așa cum este el, să nu mai încerc să dau nume lucrurilor din care este alcătuit, să le las să vină ele la mine şi am făcut primii pași în întâmpinarea necunoscutului.

Am călcat cu grijă evitând florile mari si roșii care străpungeau verdele câmpiei şi m-am apropiat de panglica galbenă care o străbătea până hăt departe în zare. Şi care am ştiut imediat că se numește DRUM.

Când am ajuns la el am constatat că tot ceea ce la inceput imi păruse galben, era de fapt cărămiziu mai bine zis un roşu - cărămiziu, mai fierbinte, sau poate la fel de fierbinte, ca globul care continua să-mi încingă creştetul. Şi el pe măsură ce înaintam pe fâșia cărămizie se deplasa spre apus mai întâi urmându-mă tenace, apoi depăşindu-mă treptat şi sfârşind prin a coborî lent spre ceea ce ştiam deja

că reprezintă linia orizontului. Cerul se înflăcărase într-acolo, roşu ca macii sau poate bujorii şi ca şi ei incendia câmpia. Călcam pe o şosea, sau poate un drum, ori o potecă, asemănătoare unei dâre de foc, tălpile, îmi ardeau sau numai aşa credeam eu, mă simțeam ca un Crist care în loc sa calce pe apă păşeşte pe jăratec.

Mergeam şi nu ştiam încotro merg când deodată drumul s-a deschis. Eram într-o intersecție!

Mi-am dat seama că în sfârşit ieşeam din hatul de ţară şi intram perpendicular pe o şosea adevărată de asfalt. Şoseaua făcea o curbă uşoară în locul în care mă aflam, de unde aproape imediat se bifurca într-un unghi ascuţit. Dacă priveai de sus poteca pe care mă apropiasem aşa cum era lipită de vârful ascuţit îl transforma într-un şarpe cu o coadă sângerie din al cărui cap ieşea o limbă argintie despicată ca o crăcană de praştie. Pe şosea nu trecea nimeni şi nici un indicator nu arăta direcţia.

În centru se afla un semafor care clipea schimbându-şi culorile : roșu, albastru, portocaliu. Cineva le reglase haotic altfel decât eram obişnuit. Când arăta roşu apărea şi o săgeată care indica stânga, la portocaliu săgeata te dirija spre dreapta, albastrul nu avea nici un semn, era staționar.

Am aşteptat albastrul şi când a apărut am început să înţeleg. Eram intr-o altă lume, nu era lumea mea sau poate dacă era nu o înțelegeam eu de ajuns. Mi-a trecut prin minte fulgerător cuvântul AMNEZIC. Nu îi pricepeam pe deplin sensul dar simțeam că se potriveşte cu starea mea. Intuiam că nu-mi aduc aminte ceva dar nu eram capabil să spun ce anume. Sau încă nu eram capabil. Culoarea semaforului s-a schimbat din roșu în albastru, a rămas o vreme aşa, apoi a devenit pentru puțin timp portocalie şi din nou albastru alternând cu roşu, prea mult roşu sau cel puțin aşa mi s-a părut. Poate era de vină şi soarele roşu care acum se prăbuşea în zare, străpungând orizontul roşu dincolo de un munte roșu,

în flăcări. Am simţit că şi ochii mei ard de prea multă lumină, că nu mai suport strălucirea ei! Am aşteptat atunci culoarea odihnitoare a albastrului am ezitat puţin şi când semaforul a devenit portocaliu, am luat-o spre dreapta.

Nu am mers prea mult până când mi-am dat seama că sunt pe un drum în lucru.

Asfaltul parţial turnat şi utilajele aflate pe margini erau recent abandonate. În căldura amiezii unsoarea lucea pe angrenaje iar părţile emailate scânteiau. M-am apropiat de ceea ce părea să fie intrarea într-un şantier. Peste tot domnea o tăcere apăsătoare. Acolo însă printre maşinile acelea lăsate în grija nimănui am realizat pentru prima oară că nu sunt singur.

În jurul meu nu era nimeni, nu auzeam nici un murmur şi totuși mă simţeam înconjurat de o mulţime nevăzută care fremăta aprobatoare. Când se adunase n-aş fi putut spune dar pe fiece clipă părea să fie tot mai mare, ocrotindu-mă cu căldura ei sufletească binefăcătoare. Brusc am simţit nevoia să îi fiu alături, ceva însă mă reţinea poate curiozitatea sau poate situaţia paradoxală în care mă aflam. Eram sau nu eram singur ? Eram sau nu eram amnezic ? Eram…Am privit în jur căutând o explicaţie, aş fi vrut să pun întrebări la care însă ştiam că nu pot primi răspuns. Priveam totul parcă de undeva de sus.

Era probabil un şantier în organizare sau poate abandonat. Din loc în loc se găseau plăcuţe indicatoare scrise intr-o limbă pe care nu o înțelegeam. M-am gândit că poate sunt maşini de import şi că textul este în limba rusă. De ce în rusă, n-am putut să-mi explic, probabil datorită formei literelor, oricum am simțit o repulsie ciudată când am incercat să le citesc La câteva zeci de metri începea o pantă abruptă, probabil muntele sau dealul în spatele căruia aproape apusese soarele. La baza lui, întunecată, se căsca gura tunelului.

Am ştiut că este un tunel şi mi-am închipuit că străbate muntele pentru o viitoare cale ferată şi din nou m-am întrebat de unde îmi vin toate acestea. Eram din ce în ce mai tulburat, simţeam cum mulţimea aşteaptă şi ea în jurul meu, ceva, încordată, îndepărtându-se parcă treptat de mine. Mă aflam la o margine de lume, în timp ce umbrele inserării luau locul tot mai mult asfinţitului, gata să îmi amintesc totul sau să nu mai ştiu nimic.

Am mai făcut câţiva paşi şi atunci am văzut inscripţia care se arcuia cu litere gigantice deasupra intrării Suna în acelaşi timp ca o invitaţie, dar şi ca o ameninţare: MANE, TEKEL, FARES !

Cuvintele imi erau de data aceasta cunoscute ştiam ce înseamnă, dar mă temeam de atracţia lor magnetică, de sensul lor care mă împingea spre tunel: NUMĂRAT, CÂNTĂRIT, IMPĂRŢIT! Le-am simţit forţa, la inceput ca o adiere care, s-a întărit şi a devenit treptat tot mai puternică, ca un simun sau o tornadă. M-au absorbit în gaura neagră din faţa mea învârtejindu-mă, sau poate vârtejul era numai în mintea mea, dar sensul său era altul. Începeam să ştiu, începeam să înţeleg, când totul a explodat într-o altă lumină !

De atunci au trecut cincisprezece ani. Nu am povestit niciodată nimănui, cu excepţia doctorilor ceea ce mi s-a întâmplat DINCOLO. Cei care m-au găsit zăcând, fără puls, pe o linie de metrou, aproape de capătul unui tunel, fără nici un act, fără memorie, ştiau doar că mi se spune Profesorul. Multă vreme am stat prin spitale Acum memoria a inceput să-mi revină. Ştiu că sunt medici care includ cazul meu în cadrul, experienţelor N.D.E adică intr-o traducere aproximativă « viaţa de dincolo de moarte ». Nu pot să spun cât din ce imi amintesc a fost vis sau realitate. Despre cel vinovat de ceea ce mi s-a întâmplat nu am aflat niciodată nimic.

Uneori însă, seara când sunt întins în pat cu ochii ţintă în tavan, mi-l închipui cum stă şi el aşezat comod intr-un fotoliu, privindu-şi diploma de revoluţionar, frumos înrămată.

Se ridică, şterge de pe sticlă un fir de praf imaginar, își toarnă un pahar de whisky şi își aprinde oftând mulțumit o ţigară. Eu însă nu mai pot să mă mişc.

POVESTE DE IARNĂ

Tache Şoptereanu se decise să atace mulţimea pieptiş. Cu tot frigul înțepător al dimineţii de decembrie, văzând grămada de oameni care huiduia, simţise cum pe frunte i se adună broboane de sudoare. Abia se luminase de ziuă, încă nici opt nu era, dar câteva zeci de persoane se adunaseră deja în faţa porţilor zăvorâte de un lacăt uriaş. Cineva, poate unul dintre ultimii miliţieni care le păziseră, înainte de a da bir cu fugiţii, îl agăţase în belciuge, să asigure o iluzorie securitate a locuinţei. Deasupra gardului înalt se vedeau holbându-se întunecate găvanele ferestrelor sparte de furia adunată în pietrele aruncate cu o seară mai devreme, de cei câţiva mai curajoşi care nu îndrăzniseră totuşi mai mult.

Tovarăşa Prim dispăruse de două zile, încă dinainte ca în Capitală apele să înceapă a se limpezi şi lumea să pătrundă în Sediu; însă numai hulitul de simţ al proprietăţii şi poarta ferecată împiedicase lumea până atunci să intre şi în locuinţa ei. Venise şi el, mai pe seară, şi se amestecase printre grupurile celor care îşi spuneau deja„revoluţionari”, dar nu ştiau încă prea bine cu ce se mănâncă asta. Avea în buzunar, pentru orice eventualitate, primul număr al ziarului la care lucra, aflat încă sub tipar, care îşi schimbase inspirat, la timp, titlul, din„Victoria Socialismului” în...„Victoria Revoluţiei”. Făcuse chiar şi câteva poze, dar renunţase curând, mai ales după ce îl auzise pe unul cepeleag strigându-i: „Bă,

securistule, ai venit să strângi probe, tu-ţi...."şi se îndepărtase rapid de oamenii care îl priveau ameninţător. „Ăsta a colaborat cu ei, o lingea toată ziua în cur....", îl mai auzise de la distanţă pe cepeleag, înainte de a da, aproape în fugă, colţul, spre bulevard. Noaptea dormise pe apucate, îmbrăcat în trening, cu scurta la îndemână, pentru orice eventualitate. Pe la trei, visase urât, că este linşat de mulţimea dezlănţuită şi se trezise urlând, ca să scape: „Trăiască Libertatea"! Nu se întâmplase însă nimic, aşa că, luându-şi inima-n dinţi, se întorsese dis-de-dimineaţă în piaţă.

Renunţase la,,alain-delonul"* şi la căciula de astrahan proaspăt achiziţionate de la magazinul special şi îmbrăcase, ca să nu atragă atenţia, o canadiană ponosită şi luase bocancii cu care mergea la ţară. Înainte de a se amesteca printre oameni îşi trăsese, preventiv, mai pe ochi cozorocul şepcii „proletare", cu care bătuse tarlalele în timpul campaniei agricole de toamnă împreună cu Tovarăşa Prim. Şi-o pusese acum pentru că aşa dădea mai bine, cum de altfel îi spusese mai spre toamnă şi Tovarăşa, când îl alesese să facă reportajul şi îl văzuse cu pălăria lui cea veche de care nu se mai despărţise de aproape şase ani.

- Băieţică, îi şuierase ea aplecându-se să intre în maşina trasă la peronul Consiliului Judeţean, băieţică, repetase, tu nu mergi cu mine să vadă tovarăşii ţărani ce boieri mari am ajuns noi. Tu, tovarăşe, mergi să faci un reportaj, care să oglindească grija conducerii superioare de partid pentru agricultura judeţului, care o să apară în căcatul vostru de ziar, sub semnătura mea. Aşa că, să nu-mi vii tu cu pălărie şi cravată ca să compromiţi imaginea Partidului în ochii tovarăşilor, care lucrează pe ogoarele patriei, că ai să scrii reportaje la gazeta de perete din Gheboaia.

- Ghiţă, adăugase întorcându-se spre şofer, dă lui bou´ ăsta şapca ta că, dacă îl mai văd aşa, mi se face greaţă şi borăsc!

Tache mai auzise din folclorul care circula prin redacţie, despre vulgaritatea de exprimare a Tovarăşei, fusese chiar martor la o ieşire, două, dar niciodată nu o văzuse manifestându-se cu o astfel de intensitate. Atunci, ca şi acum, simţise cum îl inundă transpiraţia şi trăsese grăbit aproape să se sufoce de nodul cravatei, pe care i-l aranjase de dimineaţă soţia, când se pregătise să iasă pe uşă. Le înjurase atunci în gând pe amândouă, pe nevastă că ea avusese ideea cu cravata şi pe Tovarăşa care îl făcea de râs în faţa subalternilor. Nu spusese însă nimic, ocolise doar maşina şi luase de la şofer şapca pe care se grăbise să şi-o îndese pe cap. Acesta era un tip căpăţânos, şapca îi venea cam cu două numere mai mare şi îi ajunsese până peste urechi dându-i un aer de prost, dar ce mai conta. Aşezată lângă şofer, Tovarăşa își înodase sub bărbie, eşarfa pusă peste cocul înalt ca al Academicienei şi acesta demarase în trombă, gata-gata să îl lovească. Se întorsese umilit şi se înghesuise alături de ceilalţi activişti în Aro-ul care se năpusti şi el grăbit să prindă din urmă Dacia cu girofar.

De partea cealaltă a pieţei, Gică Marţafoi, rezemat de o coloană, venise şi el să privească la revoluţie. Ţinea în mâna dreaptă ascunsă sub pufoaică sticla de tescovină învelită în ziar, din care trăgea din când în când cu sete.

Pe Gică îl chema de fapt altfel, dar se alesese cu porecla, de când, odată la o şedinţă, se apucase să-i critice pe „marţafoii care ne conduc”. După dezbateri, când tovarăşii îl invitaseră la comitetul de partid, Gică încercase degeaba să o dea la întors, că era băut şi că de fapt se referise la şeful de atelier care îl tăiase de la primă, era prea târziu.

- Să fii bucuros dacă scapi numai cu contractul de muncă desfăcut, că de carnetul roşu te-ai lins pe bot, îi spusese cel care stătea pe locul secretarului de partid, o piticanie cu faţă de mort, căruia securistul întreprinderii,

aşezat în stânga lui, i se adresa numai după ce se ridica în picioare în poziţie de drepţi.

- Noi o să ne facem că te credem, iar tu o să te faci că îţi dai demisia, pe motive de boală la cap, mai adăugase acesta. Eşti liber, da´ îţi ţii pliscul; dacă nu, noi venim şi te căutăm, constatăm de ce eşti bolnav şi te internăm ca să te facem sănătos. Şi de acolo ai să mai ieşi la Sfântul Aşteaptă, pusese el punct discuţiei.

În câteva zile, Gică constatase rapid cât de departe putea să ajungă braţul cel lung al Fratelui mai mare. Când venise la serviciul personal, avea contractul gata desfăcut şi, în plus, îşi pierduse şi locul din căminul de nefamilişti al întreprinderii, ocupat de a doua zi de „un tovarăş de nădejde", cum subliniase acru administratorul pe care de mult îl ştiau toţi că e turnător fruntaş. Îşi dusese mâna de lucruri la ţară şi avusese noroc că nu găsise pe nimeni acasă, ca să mai dea şi alte explicaţii

- Bă, Gică, îi strigase peste gard mătuşă-sa Licsandra, vezi că te-au căutat azi ăia de la meliţie; ziceau că nu ştiu ce ciorile vor, se arătase ea curioasă, dar el se făcuse că nu o aude şi fugise repede să prindă autobuzul spre oraş.

Surpriza cea mare avea însă să vină abia peste câteva zile, când trecuse pe la liceu. Dormise vreo câteva nopţi la o babă, la care mai stătuse în gazdă şi care nu ştia încă toată tărăşenia; cumpărase de la un tuciuriu, în piaţă, un *kentan* pentru diriginte şi venise la ore, la seral. Acolo aflase de la tânărul care se foia jenat în faţa lui că deja fusese exmatriculat, de două zile, pentru absenţe nemotivate, aşa cum de fapt aveau şi majoritate colegilor de clasă.

Atunci îl cuprinsese pentru prima oară disperarea, da´ aşa o disperare neagră. Mai era o lună până la bac, fusese un elev bunicel, sperase să-l treacă, aşa, ca tot românul, şi apoi să plece, să dispară undeva, unde să nu-l ştie nimeni. Acum, nemernicii îi luaseră şi ultimul colac de salvare. Ieşise fără un

cuvânt, motolind pachetul în pumn şi plânsese îndelung, înfundat în noapte, ascuns după ghereta portarului. Din seara aceea se apucase de băut şi o ţinuse lanţ tot restul anului, înmulţind astfel fauna de boschetari care îşi făcea veacul prin preajma gării.

Încercând să se strecoare printre oameni, Tache avu pentru prima dată revelaţia, după multă vreme, cât de dificilă poate să fie întreprinderea sa. Îşi pierduse de mult obişnuinţa de a sta la cozi, le privea de la distanţă, şerpuind imense şi rezolva totul cu un telefon. Piaţa o făcea nevastă-sa mai mult din plăcerea târguitului sau când avea nevoie de verdeţuri. Se mai îngrămădise de câteva ori cei drept, la Bucureşti, la meciuri mai importante, dar şi acolo avusese acces mai uşor pe la intrarea oficialităţilor. Legitimaţia de redactor şef, fie el şi la un ziar judeţean, se dovedise a fi o cheie care deschidea multe uşi, dar nu şi lacătul de pe poartă.

- Hei rup!, se auzi de undeva din faţă şi Tache se ridică pe vârfuri să vadă mai bine. Câţiva flenduroşi aduseseră un stâlp, de la o bina din apropiere, oamenii se dăduseră la o parte, şi acum se opinteau cu el în poartă.

- Hei rup, se auzi din nou, apoi lacătul cedă brusc şi într-un tunet de voci mulţimea se năpusti înăuntru.

Luat de val,Tache se trezise ţinând un tricolor găurit, pe care i-l pasase unu mai grăbit, pătrunsese în curte răcnind într-aiurea„armata e cu noi” şi, călcând pe cioburile uşii de la intrare, se văzu în clădire. Avea încă în mâini tricolorul pe care îl înclinase ca pe o lance, aşa, pentru orice eventualitate, decis să-l folosească dacă lucrurile luau o întorsătură urâtă. Înăuntru începuse jaful. O voce mai autoritară încerca să facă ordine, dar huiduielile mulţimii aţâţate o acoperiră curând. Prin ferestre, flenduroşii aruncau plăpumi şi saltele pe care, afară, alţii le prindeau din zbor chiuind. Ca în Zorba Grecul, când au jefuit casa Madamei, îi fulgeră prin gând. Acum vine

momentul pentru unii să se căpătuiască, îşi spuse, văzând pe unul cu privire de hoţ, ieşind cu o geantă doldora în braţe. Un zgomot înfiorător îl făcu să se cocoşeze speriat, ridicând steagul ca pe o apărare inutilă. O lustră explodase în sufragerie împroşcând cu schijele ţurţurilor pe cei aflaţi înăuntru.

- Fără violenţă, strigă ascuţit o femeie şi mulţimea speriată răcni şi ea în cor,„fără violenţă".

Nu cunoştea topografia clădirii, dar când începu să calce pe hârtii, îşi dădu seama că intrase în cabinetul de lucru. Coperţile pânzate înroşiseră podeaua amestecate cu cenuşiul noroiului adus de afară. Pereţii erau albi, doar deasupra scaunului sfărâmat, se mai vedea, încă, dreptunghiul mai deschis al locului unde fusese portretul Lui. Din el mai rămăseseră întregi doar o jumătate de frunte şi un ochi, risipite printre cocoloaşele împrăştiate pretutindeni. I se păru că acesta îl priveşte dojenitor, se aplecă şi cu un minim de pudoare îl întoarse cu faţa în jos.

În cameră nu se mai afla nimeni, primul val al furiei mulţimii trecuse, iar ce merita să fie furat se furase deja. Erau din ce în ce mai puţini; din când în când, câte un curios mai arunca câte o privire, câteva grupuri zgomotoase treceau pe coridor spre ieşire. Aici era însă linişte.

Rezemându-şi steagul de tocul uşii, Tache privea încremenit, biblioteca somptuoasă din faţa sa. În afară de câteva „Omagii", scăpate întregi ca prin minune, pe rafturi nu se găsea nici-o carte, rafturile erau în întregime goale.

- Analfabeta dracului, ce mă-sa a făcut cu ele, doar a primit destule, se auzi spunând în gura mare şi se uită speriat împrejur, de teamă să nu-l audă cineva. Aşa îl găsi Gică Marţafoi, răscolind disperat pe podea hârtiile împrăştiate.

Gică se dovedise de la început un om orientat. Mai fusese de câteva ori în clădire, Vocea i se frânse; „câtă

simţire", îl mai auzii bolborosind, înainte de a cădea răpus de băutură. Cu obrazul ud de lacrimi, lipit de cristalul rece al biroului, Gică Marţafoi adormise

*numele popular sub care erau cunoscute cojoacele purtate după modelul marelui actor.

PIAŢA GORBACIOV

Bătând dinspre răsărit, o pală de vânt rece spulberă zăpada săracă de pe pavajul îngheţat şi făcu să şuiere sârma ghimpată întinsă deasupra gardului de plasă, care mărginea dinspre stradă piaţa. Două ciori dolofane, cocoţate pe culme cârâiră un protest anemic împotriva frigului şi se foiră înghesuindu-se una în alta să-şi ţină de cald. Cea din dreapta bătu din aripi şi mişcarea ei antrenă tot gardul împrăştiind un norişor pufos de promoroacă care străluci diamantin în lumina soarelui palid al iernii.

De fapt nu era o piaţă propriu-zisă,era mai degrabă un teren viran, dintre două blocuri scheletice rămase neterminate, de pe vremea Împuşcatului care priveau triste cu găvanele goale ale apartamentelor cum printre binale şi utilaje abandonate, turiştii de ocazie veniţi din toate colţurile fostului Imperiu al Răului* de la răsărit încercau să-şi vândă pe te miri ce şi mai nimic sărăcia. Localnicii o botezaseră cu o ironie amară Piaţa Gorbaciov. În ziua aceea de duminică, către ora prânzului, sub arsura gerului de februarie doar câţiva disperaţi, zgribuliţi pe lângă ziduri mai sperau să-şi dea marfa.

Izolat de puţinii cumpărători, Nicolae se zgribuli şi el sub lovitura de bici a crivăţului şi îşi împinse mai adânc peste sprâncenele încărunţite căciula brumărie regretând încă odată că ieşise pe o vreme aşa de câinoasă din casă. Frigul începuse

să-l pătrundă şi îi simţi muşcătura mai ales în ceafă şi în lobii înroşiţi ai urechilor clăpăuge. *Ce bună ar fi o votcă*, oftă el în gând, dar alungă rapid ispita şi tropăind mărunt din picioare se căută în buzunarul scurtei după o ţigară.

La câţiva paşi, ghemuită la rădăcina unui pom, lângă o rusoaică, sau ce neam o fi fost ea, care îşi întinsese marfa puţină pe o bucată de ziar vechi, nevastă-sa Ana se tocmea cu ardoare. Rusoaica ţinea strâns în mâna ascunsă în mănuşa îmblănită o icoană ferecată a Feciorei cu Pruncul în timp ce cu cealaltă, goală îi mângâia faţa cu degetele boante înroşite de ger. Aurul inelelor strălucea pe fruntea Ei ca un nimb suplimentar şi Nicolae auzi într-o rusă stâlcită aşa cam cum o vorbea şi el cuvântul *sereabro* care ştia că înseamnă argint. Atunci înţelese evlavia rusoaicei şi de ce nevastă-sa nu se lăsa dusă de acolo. *A dat peste un chilipir* îşi spusemorocănos scormonindu-se după chibrituri Găsise déjà pachetul de Carpaţi din care extrăsese o ţigară pe jumătate scuturată şi acum încerca să o aprindă. Rusoaica încetase să mai vorbească ascultând-o pe femeia îmbrobodită în şal din faţa ei şi ochii îi sclipiră avizi la vederea banilor. *Ce i-o fi spunând*, se întrebă din nou Nicolae, *că asta a mea ştie rusă neam. Ce dreptate a avut bătrânul*, îşi continuă gândul *că m-a obligat să o învăţ chiar şi cu forţa*. Îl vedea parcă şi acum în faţa ochilor cu palma ridicată ameninţându-l *Bă învaţă - le limba că te bat de te omor. Învaţă limba ocupantului da el să nu-şi dea seama cât de bine o ştii şi atunci o să fii mai tare decât el. O să ai aşa ca un fel de putere ascunsă Eu sunt prea bătrân să mai fac asta* răspunsese el la întrebarea lui nerostită. Bătrânul murise de mult, dar sfatul lui rămăsese De fapt nici nu-i fusese prea greu să-l urmeze, rusa devenise curând obligatorie încă din şcoala primară şi mai de milă mai de silă se lipise de el. Nu o mai vorbise de mult vreme, ultima oară se întâmplase într-o excursie în Uniune, dar acum o

auzea tot mai des aproape la fiecare colţ de stradă şi cuvintele îi reveneau neaşteptat de uşor în memorie.

Scutură din cap ca să-şi alunge gândurile şi scăpără un băţ, dar curentul rece îl stinse. Piaţa şi aşa pustiită de ger devenise parcă şi mai goală. În colţul lor, nevastă-sa şi rusoaica, rămăseseră printre ultimii întârziaţi care se mai târguiau. Ţinea şi ea acum cu o mână de icoană în timp ce cu cealaltă îi flutura pe sub nas veneticei şomoiogul de bani Continuau să vorbească fiecare în limba ei fără să dea semnecă s-au înţeles din preţ şi Nicolae deveni treptat tot mai atent încercând să desluşească de la distanţă, cu privirea lui mioapă, de teamă să nu o înşele, numărul şi mărimea banilor. Aşa se şi explică faptul că nu a auzit în spatele său paşii care se apropiau. A simţit doar cum o mână îi cuprinde ca o menghină braţul drept, în timp ce un corp necunoscut s-a lipit strâns de al său şi prin aburul respiraţiei acestuia a auzit o voce. A dat să se întoarcă, dar cuvintele străinului i-au paralizat orice intenţie

Era un glas de bărbat uşor răguşit, care îi păru vag cunoscut, aşa cum îi răsuna direct în ureche, redus în intensitate la o şoaptă şuierătoare. Simţindu-i prezenţa, Ana şi-a întrerupt şi ea o clipă dialogul şi i-a privit fugar, dar pe faţa ei nu se vedea nici un gând, aşa că atunci când cealaltă a tras-o de mânecă tocmeala şi-a reluat imediat cursul. Singur în piaţa aproape pustie, cu umbra străinului culcată peste umbra sa Nicolae *îl auzi vorbindu-i în ruseşte* :

- *Zdrasvuite Nikolai! Şto tâ delaeşi? Esti mnogo vremea ot kogda mî ne uvideli.***

Lui Nicolae i s-a zbârlit părul sub căciulă, ascultând vorbele când insinuante, când autoritare. *De unde măcunoaşte ăsta,* îşi spuse în gând, *de unde pi……măsi ştie că înţeleg ruseşte ?* Adulmecă rapid respiraţia necunoscutului, care tăcuse pentru un moment dar nu-i slăbise o clipă braţul din încleştare.

Boarea ei umedă îl încălzea uşor, dar nu simţi nici o urmă de miros. *Ăsta n-a băut azi nimic şi categoric nu fumează* îşi spuse. Întoarse capul încet, atât cât să poată trage cu coada ochiului şi imediat observă cum strânsoarea de pe mână se accentuează. Văzut din profil străinul îi păru puţin mai înalt decât el, aşa cum era îmbrăcat în haina lungă de piele neagră cu epoleţi, a cărui guler ridicat îi acoperea pe jumătate faţa. Mai mult ghici decât văzu restul amănuntelor, căciula neagră, din blană de iepure aşa cum purtau toţi ruşii şi ochelarii de soare închişi la culoare, care îi ascundeau privirea. Nu ştia ce să facă dacă să răspundă sau nu aşa că se mulţumi să murmure vag *Da, da* aşteptându-l să continue :

- *Stavai spakoino Nikalai***,* îl auzi scrâşnind când încercă să se elibereze din strânsoare, *stavai spakoino**** repetă. *Mî snaem vsio Nicolai Afanasievici. Vot eta esti vaşa jena Ana Nicolaevna**** îi indică vocea *I u tebea na domaesti vaşa doci Ekaterina. Ona esti bez muj, bolnaia, pravda?* ***

Nicolae simţi cum i se muiară picioarele. Cuvintele necunoscutului i se înfigeau în creier haotic ca o furtună, învârtejind totul, făcându-l aproape să nu mai poată să înţeleagă ceea ce auzea. La tâmple îi apărură broboane de transpiraţie rece, ca nişte mărgeluţe transparente, rostogolindu-se spre mirişteа ţepoasă a obrajilor.

- *Ăsta ştie şi cum îl chema pe tata mare, nu numai pe tata, ştie de Katia, ştie tot* se văicări el în interior dar în afarăde pe buze se prelinse ca un scâncet anemic doar acelaşi *Da, da !*

Celălalt îi simţi deruta şi continuă să-şi picure otrava cuvintelor :

- *Ei Kolea, Kolea moi drug* susură insinuant vocea alintându-l, *po cemu ne hocişi pomogati tvoea jena. Ona ne snaet govoriti po ruskii, a tî mojişi ! A, ea snaiu za şto, tî nihocişi govoriti Nikolai. Tî ni hocişii, potomuşto tî ni liubişi ruskii eazâk. Pravda?*****

Necunoscutul se opri brusc şi tonul i se schimbă, devenind rece ca un bloc de gheaţă, care îl congelăpe Kolea şi îl transformară din nou în Nikolai. Ceea ce auzi însă îl făcu să se albească la faţă. De fapt străinul nu se întrerupsese cum i se păruse lui, doar timpul se dilatase sub presiunea cuvintelor căpătând alte dimensiuni :

- *Hoci ni hoci au mâncat lupii porcii* îi trecu aiurea prin minte, gluma de mult uitată a bătrânului în timp ce pulsul îi bubui în timpane. Acum vorbele îi pătrundeau vătuite în conştiinţă dar duritatea lor depăşea orice închipuire:

- I TOJE NE LIUBIŞI SOVIETSKI SOIUZ NIKOLAI ! TÎ VRAG KOMUNISMA!*****

Pe măsură ce înţelegea sensul celor spuse, în locul fricii pe Nicolae îl cuprinse o furie oarbă, cotropitoare :

- *Fir-aţi voi a naibii cu mama voastră de K G B-işti* izbucni, încercând să se smulgă din strânsoare, *nici acum la un an de la revoluţie tot nu ne lăsaţi în pace. Ce dacă va chemat atunci Iliescu, credeţi că tot vă mai puteţi face de cap, ca în '44? Nu mai mie frică bă de voi, nu mai puteţi să-mi faceţi nimic. De ce nu ne lăsaţi mă ? Pacemu?*

Întoarsă pe jumătate, atrasă de zgomot, cu icoana la piept, Ana îşi văzu uimită bărbatul cum se smuceşte din braţele celuilalt. Striga incoerent cu braţele ridicate şi pumnii strânşi. Rusoaica după ce se grăbise să ascundă banii în sân la căldura rubaşcăi şi adunase în pripă într-o boccea cele câteva lucruri rămase, privea şi ea uimită neînțelegând nimic din ceea ce vedea. Omul şela cu o cuşmă brumărie, bărbatul fimeii de lângă ea, care stătuse până atuncea liniştit pufăind mahorcă, sărea acum din senin la bataie, în contra celui cu cazacă neagră şi haină de KGBist.

- *Vai di mini şi di mini!* exclamă ea ducând mâinile la gură,uitând pentru o clipă că nu e acasă cu ai ei, dincolo de Prut, unde învăţase să vorbească moldoveneşte, dar cuvintele i se pierdură, acoperite de râsul celuilalt.

Acesta se depărtase câţiva paşi, mergând cu spatele, cu mâinile ridicate în dreptul pieptului cu palmele deschise spre exterior şi hohotea cu poftă. Râsul sonor răsună puternic în piaţa goală, determinându-i pe cei câţiva întârziaţi să-şi întoarcă miraţi capetele. Ieşit dintr-un subsol un câine lăţos le dădu şi el câteva târcoale hămăind vesel, apoi se depărtă agale.

- *Nicule*, strigă înecându-se celălalt *eu sunt bă, Tudose colegul tău de bancă de la generală. Acum dacă au căzut comuniştii m-am întors în ţară şi-am trecut să te văd după atâta timp. Am fost pe la tine pe acasă şi mi-a spus fică-ta că eşti cu Ana la târg în Piaţa Gorbaciov. Mă a naibii, da ştiu că i-aţi potrivit numele*! *Ce stai bă aşa vino să ne îmbrăţişăm!*

Lui Nicolae nu-i trecuse încă pe deplin supărarea. *Poftim ce glume face ăsta după zece ani de când nu ne-am mai văzut,* bombăni încet. *Credeam că acolo în Germania a devenit mai serios.* Tare spuse cu totul altceva.

- *Ce ţi-a venit bă să o faci pe celovecul?* îl întrebă icnind în strânsoarea de urs a celuilalt, altă glumă proastă pe care Tudose i-o făcea încă din copilărie.

- *Am vrut să te sperii bă Nicule ! Ştiam că tu eşti mai bun la rusă decât mine, da nici eu n-am uitat-o printre nemţi. Ia s-o fac eu pe rusnacul mi-am zis, când te-am zărit de ladistanţă, să văd dacă mă mai recunoaşte. Mi-a venit ideea că te ştiam fricos, de aia!*

Mulţumită că nu bătuse atâta drum degeaba, basarabeanca se îndepărtase îndreptându-se spre autobuzul cu număr de Tiraspol din apropiere. Nebăgată încă în seamă, de cei doi bărbaţi care se îmbrăţişau din nou, Ana se bucura şi ea de târgul făcut. Era însă suficient de departe ca să nu poată auzi ce-i şopti Tudose celuilalt:

- În ce priveşte dosarul tău, fii liniştit, nu s-a pierdut, a ajuns la noi. Nu s-a schimbat nimic bă, strângem din nou rândurile.

În braţele Anei, din icoană, Maria părea că priveşte scena cu un zâmbet duios

*Numele prin care preşedintele american Ronald Reagan, a desemnat Uniunea Sovietică.

*** Salut Nicolae. Ce mai faci? A trecut mult timp de când nu ne-am văzut* (Scrierea cu caractere latine şi formularea textului în rusă, a fost făcută în mod deliberat cu erori, pentru autenticitate, personajele nefiind vorbitori nativi ai acestei limbi)

**** Stai liniştit Nicolae,stai liniştit. Noi ştim tot...Iată aceasta este soţia ta... Şi la tine acasă este fiica ta Ecaterina. Ea nu are soţ, este bolnavă, adevărat?*

*****Ei Kolea, prietene. De ce nu vrei să-ţi ajuţi soţia?Ea nu ştie să vorbească ruseşte dar tu poţi! Eu ştiu de ce nu vrei să o vorbeşti...*

******Şi deasemenea că nu iubeşti Uniunea Sovietică. Tu eşti duşmanul comunismului...*

O MOARTE MICĂ

De când i se prăpădise nevasta la bătrâneţe, Tilică locuia singur. Odată, iarna, în timp ce se pregătea să se culce pentru siestă, a auzit nişte ciocănituri discrete la intrarea apartamentului. Nu aştepta pe nimeni, aşa că prima oară a crezut că este doar o părere sau poate o joacă a copiilor pe care îi auzise ţipând în curtea blocului. Cum, însă, zgomotul s-a repetat, cu mai multă insistenţă, s-a ridicat greoi de pe marginea patului, şi-a pus oftând pâslarii şi s-a îndreptat spre uşă. Nu avea vizor, şi mai întâi a ascultat atent cu urechea lipită de lemnul lăcuit, apoi a răsucit butonul de la yală, a deschis şi a privit în jur. Nu era nimeni. Nedumerit, a dat să închidă la loc, dar a simţit cum ceva, ca o boare rece, venită de undeva de jos, i-a cuprins şi i-a îngheţat picioarele goale. A coborât atunci privirea şi, pe covoraşul din dreptul pragului, a văzut că îl aştepta Moartea. Era chiar Ea, cea dintotdeauna, îmbrăcată în negru, cu glugă peste hârca albă şi coasa lucioasă ascunsă la spate. Nu lipsea nimic din portretul ei tradiţional, aşa cum o ştia încă din copilărie, atâta doar că acum era mică, dar nu oricum, ci mică de tot, nu mai înaltă de o şchioapă. Chiar dacă era o Moarte atipică, un fel de mini-moarte, pe care ar fi putut-o strivi uşor sub talpă, Tilică s-a speriat îngrozitor. A înţeles imediat că îi sosise clipa. Tremurând din toate mădularele, a mai reuşit, totuşi, să

îngaime:

- Ai venit pentru mine, nu-i aşa?

- Nu pentru tine, i-a răspuns ea calmă, pentru hamster! Revenindu-şi din sperietură, Tilică începu să gândească rapid. Hamsterul, unicul său prieten cu care îşi împărţea singurătatea, era în mare pericol, un pericol de… moarte. Încercând să câştige timp, întrebă:

- Eşti cine cred eu sau e numai o glumă? Moartea sâsâi supărată, rezemă coasa de zid şi băgă o mână sub giulgiu, de unde scoase o hârtie micuţă. Cu cealaltă îşi extrase din buzunarul de la piept o pereche de ochelari, pe care şi-i aşeză pe nasul cârn şi începu să citească: *- Ordin de serviciu, nr.1 din 21 decembrie 1989. Tovarăşa Moarte*, adică eu, *se va deplasa în interes de serviciu, pentru a ridica una bucată suflet a tovarăşului hamster cunoscut şi sub numele de Bimbo, care locuieşte la adresa: str, Eternităţii, nr... din oraşul...*

- Ei, mai ai ceva de zis? se răsti ea cu o voce piţigăiată. În zilele următoare compartimentul nostru o să fie supraaglomerat. Lasă-mă să intru, că mă grăbesc.

- De ce eşti aşa de mică? mai vru să afle Tilică. - De ce, de ce, bombăni Moartea, pui prea multe întrebări. Aşa e procedura la noi, eu sunt la prima misiune, pe măsură ce primesc altele noi, cresc. Tilică era pe deplin lămurit, ştia acum ce are de făcut.

- Aşteaptă un pic, improviză el, mă duc să-l trezesc pe Bimbo, acum doarme, şi îi trânti uşa în nas. Alergă cât putu de repede, târşâindu-şi papucii, până la baie, luă de pe etajeră paharul de sticlă incasabilă, scoase proteza, şi-o potrivi în gură, apoi vărsă apa în chiuvetă. Cu el ascuns în buzunar, se apropie de intrare. Aruncă din mers o privire spre acvariul aşezat pe o măsuţă la capul patului. Hamsterul dormea, într-adevăr, cu burtica în sus, pe jumătate înfundat în talaş, şi se temu o clipă să nu fi murit... Scutură din cap, îndepărtând

gândul funest, mai făcu doi paşi, apăsă pe clanţă şi deschise uşa larg. Moartea cea mică era tot acolo, foindu-se neliniştită. Cu o agilitate neaşteptată pentru vârsta sa, Tilică se aplecă brusc, scoase paharul, îl întoarse cu gura în jos şi, mijindu-şi ochii atent, îl proiectă asupra ei, prinzând-o în capcană. Apăsa, respirând greu, cu toată puterea pe care o mai avea în corpul său vlăguit, ţinându-l lipit ca o ventuză de stratul neted de cauciuc. Uluită de ce i se întâmpla, Moartea scăpase coasa şi îşi rotea dezorientată orbitele goale în toate părţile după o scăpare. Tilică băgă atent mâna pe sub preş şi, menţinând paharul strâns apăsat, o ridică până în dreptul ochilor.
- Ai să-l mai iei tu pe Bimbo al meu când îţi vei vedea ceafa, îi spuse cu un rânjet satisfăcut, în timp ce reintra în cameră. Închise uşa cu piciorul şi se duse direct în bucătărie, unde ştia că, pe masă, este fundul de tăiat pâinea, pe care îşi plasă atent prada, eliberându-şi astfel o mână. Căută apoi din ochi un obiect mai greu, pe care să-l pună pe pahar, nu găsi nimic, dar îşi aminti de ceva şi faţa i se lumină. Se întinse spre bufet, trase un sertar, scoase de acolo Biblia, îşi făcu cruce şi o aşeză deasupra. Moartea bătuse până atunci cu pumnii ei mici în pereţii transparenţi, încercând să-i spună ceva, dar, văzând cartea sfântă, se linişti, aşezându-se ghemuită, cu gluga trasă pe ochi, fără să mai scoată un cuvânt... Tilică se aşeză şi el pe un scaun, gândindu-se la ce urma să mai facă. Se ridică după câteva minute şi se duse la frigider, de unde scoase farfurioara cu morcov ras, hrana lui Bimbo, şi ieşi să i-o răstoarne în tăviţă. Se întoarse repede şi privi spre pahar. Moartea stătea în continuare nemişcată. Tilică începu să se îngrijoreze:

- Doar n-o fi murit, îşi spuse şi râse de absurditatea gândului. În ce dandana am intrat? adăugă cu voce tare. Rămase în picioare, cugetând, apoi se hotărî să negocieze. Se apropie şi bătu uşor cu unghia în peretele închisorii de sticlă. Moartea ridică încetişor capul.

- Uite ce-i, eu îţi dau drumul dacă nu-i iei viaţa, spuse, referindu-se la hamster. Moartea încercă să-i răspundă, dar prin peretele gros nu se auzi decât o bolboroseală. Tilică reflectă un moment, înainte de a-şi reformula propunerea:

- Îl ridic, dacă-mi laşi garanţie coasa.

Moartea făcu o grimasă cumplită, fluturându-şi arma la vedere, dar Tilică îi întoarse dispreţuitor spatele. Când privi din nou, peste umăr, o lăsase jos şi se îndepărtase de ea cu mâinile ridicate împăciuitor. Privind-o atent, săltă o idee buza paharului, o trase afară, ţinând-o grijuliu între două degete, apoi îşi eliberă prizoniera.

- Ei, ce zici, facem târgul?

Ştia că fără coasă nu are nicio putere. Duşmanca se întinse trosnindu-şi ciolanele, se apropie de margine mesei, se arcui şi sări pe scaun şi de acolo pe podea, îndreptându-se grăbită spre intrare, vorbindu-i din mers:

- Ai noroc că sunt la ananghie şi în zilele următoare avem treabă până peste cap. În cazuri speciale avem voie să dăm prelungiri, ţi-l mai las patru zile. Adu coasa-ncoace şi deschide uşa. Ne revedem la aceeaşi oră! A doua zi a început Revoluţia. De teama teroriştilor, Tilică a plecat la un nepot, la ţară. Uitase şi de întâlnirea lui ciudată, şi de toate, stând cu ochii ţintă la televizor. Când îi revenea uneori în memorie întâmplarea, credea mai degrabă că a fost o iluzie. Tot aşa l-a uitat şi pe Bimbo, fără mâncare, în apartament, închis în acvariu. Când şi-a amintit de el, în ajunul Crăciunului, şi s-a întors, era prea târziu, murise de inaniţie. L-a înmormântat în părculeţul din faţa blocului, la rădăcina unui ulm alb. De copac a prins cu o pioneză un carton, pe care scrisese cu cariocă roşie: *„Aici odihneşte Bimbo, erou al revoluţiei din Decembrie”*. A păstrat un moment de reculegere, a plâns puţin şi s-a întors acasă să bea un păhărel de ţuică în amintirea răposatului. Era la al treilea, când a auzit soneria de

la intrare. S-a ridicat clătinându-se şi a deschis, fără să mai ţină seama de nicio precauţie.

În faţa intrării îl aştepta Moartea. Crescuse între timp, se lungise, dar rămăsese tot slăbănoagă. Acum erau amândoi aproape de aceeaşi statură, iar coasa îi strălucea ameninţător în penumbră. De data aceasta, Tilică nu se mai sperie:

- M-ai minţit, izbucni el, ai spus că-l laşi pe Bimbo în viaţă şi a murit de foame. Azi l-am îngropat, ai venit degeaba.

- Cum degeaba? îi răspunse calmă Moartea. Am venit pentru tine!

NOAPTEA DICTATORULUI
(a political fantasy)

Textul de mai jos, l-am primit fără titlu pe mailul redacţiei de la un necunoscut. Avea ca preambul o precizare sumară: ”Vă garantez autenticitatea lui; dacă doriţi, îl puteţi publica. Titlul îl stabiliţi dumneavoastră”. La început mi-a venit să râd: cum putea, oare, un necunoscut să-mi garanteze că tot ceea ce scrisese el este adevărat? Apoi am început să citesc...

- Ionică, vino să stai puţin lângă mine.

- *Si abuelo*, i-am răspuns, cu toate că ştiam că nu-i place să-i spun astfel. Prefera să folosesc cuvântul românesc *bunicule,* dar spaniola devenise a doua mea limbă „maternă” şi îmi venea mai uşor aşa.

Prin fereastra deschisă, simţeam adierea brizei făcând să foşnească frunzele palmierilor. În depărtare, soarele se pregătea să-şi termine periplul diurn, împurpurând orizontul spre ţărmurile abia bănuite ale Floridei.

- Juan, a răsunat, dincolo de gard, vocea subţirică, în schimbare, a lui Pepito, fiul menajerei noastre. Hai să facem ultima baie în mare până nu se întunecă.

Paznicul de la poartă, s-a întors neliniştit spre mine, întrebându-se dacă să-l alunge sau nu; dar a răsuflat uşurat când m-a auzit strigând:

- Nu pot, *abuelo* nu-mi dă voie, trebuie să rămân acasă. Nu se simte prea bine!

M-am întors întrebător spre el, cred că şi roşisem puţin pentru minciuna mea nevinovată. Bunicul a dat din cap în semn de," lasă nu-i nimic", şi a dat să se ridice de pe pat. M-am repezit să-l sprijin; se mişca déjà greoi de câtăva vreme şi am tras scaunul să se aşeze la biroul unde se afla calculatorul. Nu-l folosea, cred că nu ştia nici cum se deschide. Oricum, oficial, îi era interzisă folosirea lui. Prefera să asculte la radio posturile româneşti şi, de o vreme, şi cele în spaniolă pe care începuse să o vorbească binişor. Studiam la colegiu, dar, după puţină vreme, m-a scos de la internat şi m-a adus, după ce s-a mutat, să stau cu el la vilă unde trăiam într-o izolare aproape totală. Acolo, m-au înscris la liceul din localitate într-o clasă specială creată numai pentru mine. Eram dus la destinaţie cu o Volgă veche şi învăţam separat de restul elevilor. Şoferul era un negru voinic, un *companero* despre care am aflat mai târziu că face parte din trupele de *seguridad*, la fel ca şi paznicul şi menajera de la vilă. O vreme mi-a fost coleg şi fiul consulului sovietic, Ivanov, dar, după ce Uniunea s-a destrămat, acesta a dispărut, la fel cum a dispărut şi Volga. Locul ei a fost luat de un autobuz şcolar, dar izolarea mea s-a menţinut, pentru că în timpul transportului nu aveam voie să vorbesc cu nimeni. Nu-mi prea plăcea aranjamentul ăsta, dar nu aveam încotro, el lua deciziile, iar eu trebuia să-l ascult. Odată, când eram singuri amândoi în cameră, într-unul din puţinele momente în care acceptase să discute cu mine, bunicul îmi mărturisise că, după ce emigrase, toate conturile sale din Occident fuseseră blocate. În Cuba regimul comunist nu-i permitea să deţină valută şi fusese obligat să o predea la stat de unde primea, periodic, anumite sume de bani.

-"Pentru nevoi personale, restul vă asigurăm noi la cerere", i se explicase de către Raul, fratele mai mic al

dictatorului. Dar realitatea fusese alta. Domiciliul la vilă, aproape de golf, era, de fapt domiciliu obligatoriu, iar serviciile erau asigurate tot de oamenii lor. "Totul are în vedere protecţia dvs.", fusese asigurat de către ofiţerul care îl ajutaseră să se instaleze." Doar nu vreţi să o păţiţi la fel ca Troţki"*. Bunicul ştia despre ce este vorba, aşa că nu a mai obiectat nimic. De fapt, cu Fidel nu ajunsese să vorbească niciodată nici măcar la telefon, dar –mi-te personal. Îl vedea doar la televizor şi chiar şi atunci se ridica plictisit, după vreo oră, dând din mână a lehamite, obosit de interminabilele sale discursuri.

- Frate, frate, da' brânza-i pe bani… mai apucase să-mi spună înainte de intrarea neaşteptată a bunicii, care l-a săgetat cu o privire rea de viperă, ceea ce l-a făcut să se bâlbâie mai tare ca de obicei.

- N-am spus nimic, s-a jeluit el, dar ea a pus degetul la buze, apoi a arătat spre pereţi unde ştiam şi eu, oricât de ignorant păream, că sunt instalate microfoane. Asta s-a întâmplat înainte de decesul bunicii, cam la vreo lună după accidentul prietenului său, Vasile Măluţan, aşa cum îl credeam eu pe atunci. Moartea acestuia, prin 1995, îl tulburase mult, chiar mai mult decât dispariţia ei, dar nu înţelesesem de ce.

Pe bunica nu o iubisem niciodată, o consideram o scorpie, de care mă feream cât puteam şi simţeam că sentimentul este reciproc. Probabil că şi el încetase de la un timp să o iubească, oricum mai puţin ca în tinereţe. Îi mai legau doar trecutul sau cine ştie ce secrete întunecate.

- Ionică, i-am auzit din nou vocea peltică, alterată de bătrâneţe, trebuie să stăm neapărat de vorbă, poate că, peste câteva zile va fi prea târziu. Curios lucru, în ultimele săptămâni încetase să se mai bâlbâie, chiar dacă mai stâlcea unele cuvinte aşa cum făcuse întotdeauna de când îl ştiam.

- Am rămas singur şi fără niciun pretin, l-am auzit şoptind trist cu capul sprijinit în mâini, în timp ce amurgul se insinua treptat în încăpere.

- Mă ai pe mine, i-am spus, mângâindu-l uşor peste părul ondulat, alb în întregime, pe care începuse să-l mai vopsească, în ultimii ani, după ce observase că începe să chelească. Mai semăna încă totuşi, cu cel din fotografiile decupate din ziare, fără nici un text, peste care dădusem întâmplător după venirea noastră aici. Le-am găsit într-un plic vechi, pe care, de obicei, îl ţinea închis cu cheia, în biroul său. În toate era împreună cu bunica şi, felul în care erau îmbrăcaţi şi zâmbeau, mi-a confirmat, încă de atunci, bănuiala că acasă fusese un fel de ştab mare, un nomenclaturist despre care nu aveam voie să aflu nimic. Mă lovisem de un zid al tăcerii şi, atunci când întrebasem despre trecutul lui, despre părinţii mei sau despre alte rude rămase acolo departe, peste ocean.

- A fost una din condiţiile impuse atunci când ne-au primit aici şi ne-au dat o altă identitate, să o rupem definitiv cu trecutul, a fost singurul răspuns pe care am reuşit să i-l smulg, când l-am întrebat.

În cameră se făcuse întuneric. Am aprins o lampă chioară de birou, am închis fereastra, am tras plasa pentru *mosquitos*, apoi m-am apropiat de el. S-a întors spre mine şi m-a privit în ochi. Avea o privire tragică.

- Ai crescut destul de mare să afli tot adevărul. La iarnă, dacă mai apuc, prind optzeci. Nici nu mai speram atât, după toate prin câte am trecut, împreună cu ea. Acum pot să o recunosc, era răzbunătoare şi avidă de putere, dar a fost totuşi nevasta mea şi am iubit-o cu adevărat până la sfârşit, contrar a tot ce probabil ai crezut tu. De aia am lăsat sertarul deschis atunci, să o vezi când era tânără şi frumoasă. Erau singurele fotografii pe care le-am putut salva… A fost până în ultima clipă sfătuitoarea mea…

- Acolo, pe raft, s-a întors el spre bibliotecă, ar fi trebuit să fie operili mele, unde am arătat poporului, drumul pe care urma să meargă România spre comunism. Au luat tot; Omagiul meu a devenit marfă pentru bişniţari…

- În ţara asta, mi s-a spus, nu poate fi decât un singur lider, **El Lider Maximo, Companero Fidel!** Marele Cârmaci nu mai există, a murit demult. Asta o ştiam şi eu, nu mai era nevoie să mi-o mai spună ei încă o dată.

Respira sacadat şi mi s-a făcut frică să nu i se facă rău. S-a oprit câteva minute să se liniştească şi mi-a făcut semn să-i aduc un calmant de pe noptieră. Am umplut o ceaşcă din ceaiul Mate care îi plăcea atât de mult. L-a sorbit zgomotos, a oftat adânc şi a continuat, strângându-şi neputincios pumnii:

- Eu, care eram cu adevărat un lider de talie mondială, pretin cu regina Angliei şi cu preşedinţii Americii, am fost nevoit să accept şi să mă umilesc. Am avut o lume întreagă la picioare şi iată-mă sfârşind aici, eşuat pe o plajă aproape pustie.

- Apropo, tu ştii cum se numeşte locul ăsta unde locuim noi acum? şi-a întrerupt el brusc istorisirea.

- *Si, Bahia de Cochinos*, bunicule, Golful Porcilor.

- Exact, Ionică. Aici i-a zdrobit Castro pe americani cu tancurile ruseşti, când au vrut să-l alunge de la putere. Ăsta a fost modul lui de a fi ironic cu mine. M-a obligat să-mi sfârşesc viaţa aici, în Golful… E lecţia lui despre cum se păstrează puterea. A avut dreptate, aşa trebuia să fac şi eu!

- Acum din tot ce am construit, s-a ales praful, iar ei au avut grijă să fiu permanent informat de tot ce s-a întâmplat. România trebuie să intre în NATO, România trebuie să fie în Europa, numai despre asta trăncănesc tot timpul.

Au jefuit ţara şi acum o vând bucată cu bucată. Toate combinatili construite din sudoare poporului muncitor, au fost

“ privatizate” pe nimic. În Casa Poporului se lăfăie tot ei. Acum distrug coprativili. Iar noi, doar “am întinat nobilele idealuri ale comunismului”, parcă aşa zicea KGB- istul ăla “reşapat” când a preluat puterea. Avea dreptate tovarăşa când îmi spunea ”pe cine nu laşi să moară, nu te lasă să trăieşti“. Mi-a rămas numai caseta cu procesul şi execuţia. Serviciul lor de *seguridad* mi-a trimis-o cu o inscripție: *Memento Mori.*

- Ce înseamnă asta bunicule, l-am întrebat profitând de o pauză.

- Mi s-a spus că e un avertisment,*” Nu uita că vei muri”.* Tu nu trebuia să afli niciodată nimic, asta a fost condiţia mea şi a fost acceptată. Ţi-am arătat-o totuşi odată, mai spre sfârşit, atunci când te-am adus să stai cu mine. Ştii scena cu execuţia… Asta pentru ca, mai târziu să îţi aduci aminte cu uşurinţă de ea.

Nu înţelesesem decât o parte din ce îmi povestise, însă avea dreptate. Eram încă mic, abia împlinisem şaisprezece ani, dar de casetă nu uitasem. Brusc mi-am reamintit totul şi, pe filmul memoriei, l-am revăzut căzând sub ploaia de gloanţe, cântând Internaţionala.

Eram cu totul uluit: dacă era mort, atunci cine este cel din faţa mea. Sau poate…

Mi-a pus mâna pe braţ, să mă liniştească.

- Ai intuit bine, mi-a citit el gândurile. Orice dictator are o sosie, iar în cazul nostru, dictatura bicefală, cum ne-au spus mai târziu, erau două, una pentru mine şi alta pentru tovarăşa. Trebuia să câştigăm timp, pentru a organiza rezistența; aşa că s-au sacrificat pentru noi. I-am asigurat că totul este pus la punct. Au crezut până în ultimul moment, că vor fi salvaţi. Bunicul tău a murit convins că asupra lui se trage cu gloanţe oarbe.

Când Măluţan ne-a luat de pe Comitetul Central şi ne-a dus cu elicopterul la Snagov, văzuse că am la mine o valiză de documente. Am intrat cu ea în Palat, unde ne

aşteptau ceilalţi, îmbrăcaţi la fel, gata să-şi ia rolul în primire. Noi am rămas înăuntru, iar ei au plecat cu Măluţan. Ăsta, care zburase de atâtea ori cu mine, şi-a dat primul seama cine sunt şi i-a abandonat pe drumul Târgovişteiei. Cu noi a rămas însă tatăl tău, era fiul lor, lucra acolo ca un fel de administrator. El trebuia să ne ajute, să fugim. A şi făcut-o de altfel, avea un Aro pregătit în livadă. Cu el am trecut la sârbi unde pretinul meu Miloşevici** abia ce luase puterea în fruntea Partidului. Părea că lucrurile încep să meargă spre bine, dar asta nu a durat prea mult. Curând a început şi la ei războiul civil, Belgradul a devenit nesigur, iar Slobodan a scos tancurile în stradă. Ce să o mai lungesc, ştiam la ce putea duce asta, aşa că tovarăşa a propus să ne luăm zborul de acolo. Uite aşa am aterizat toţi trei în… Cuba, unde Fidel declarase că ne primeşte. Aici ne-am despărţit de tatăl tău. A mai venit doar o singură dată să mă vadă, cu tine de mână, când aveai şapte ani, apoi a dispărut definitiv. De maică-ta nu am aflat niciodată nimic. Nicu murise de curând, Zoe nu avea copii, iar Valentin a fost mereu departe de mine… Aşa că am hotărât să devin eu bunicul tău. Tovarăşa nu a vrut, la început, dar să nu-i porţi pică.

S-a oprit; avea ochii în lacrimi. În sufragerie am auzit bătând pendula, ora zece.

Trăiam ca într-o poveste, dar de data aceasta era o poveste adevărată. Am rămas tăcut o vreme, dar nu m-am mai putut abţine şi l-am întrebat copilăreşte:

- Tu chiar eşti cine spui *abuelo?*

**Troţki,* lider comunist opozant al lui Stalin, a fost asasinat din ordinal acestuia în Mexic

***Slobodan Miloşevici*, lider comunist sârb.

ÎN LOC DE POSTFAȚĂ

Scriitura lui Ionel Moni Constantin are un caracter reflexiv, autorul surprinzând, de fiecare dată, prin îndemânarea nativă de a acorda atenţie oricărui detaliu, probând minuţiozitate în construirea firului epic şi consolidarea logicii interne a cărţii. Se spune despre un prozator bun că „trebuie" să aibă vocaţie de „bârfitor" - a se înţelege, bineînţeles, prin „bârfă" - capacitatea de a colecta, selecţiona şi prelucra informaţiile, abilitatea de a „broda" - fără a aduce atingere gravă realităţii, transformând întregul în ceva… verosimil, incitant, plăcut.

Cu un fir epic limpede, prozatorul focşănean împleteşte povestirile - ce au între ele o legătură tematică, dar pot fi luate şi separat în calcul - într-un memento al evenimentelor din timpul Revoluţiei decembriste române, fără a avea pretenţii de exhaustivitate asupra conţinuturilor sau variilor surse de informare. Povestirile se bazează pe întâmplări reale, aşa încât, pentru a putea aduna şi selecta corect informaţiile, autorul a dus o muncă susţinută de documentare asupra șirului de evenimente ce fac referire la perioada evocată.

Personajele atent creionate, pasajele descriptive ample, readuc în atenţia publicului aşa numita „iepocă de aur", pentru unii - de tristă amintire, pentru alţii - motiv de nostalgie. Ionel Moni Constantin este un prozator rafinat, exigent cu el însuşi, mărturie fiind tocmai povestirile din această carte, care, deşi publicate în diferite medii culturale, au fost adunate relativ târziu în vederea publicării.

Prin ***Întâmplări din vremea loviluției***, prozatorul vrâncean nu încearcă să rescrie istoria, ci doar să-i confere acesteia alte nuanțe, trecute printr-un filtrul stilistic propriu,

de bună seamă. De menționat, în acest sens, povestirea ***Noaptea dictatorului***, cu un final deschis, ludic, dar cu un sâmbure de adevăr, care ne-ar putea pune pe gânduri. Ionel Moni Constantin, cu sinceritatea-i debordantă, strigă ceea ce alții nu au curajul să rostească, lucru ce-l face mai facil în abordare, mai natural prin stil, iar scrierea sa capătă instinctiv note speciale de expresivitate.

O parte a istoriei naționale s-a scris în Decembrie '89 cu sânge, prin jertfa celor care și-au pus gaj libertății însăși viața, primind în schimb - din nefericire - speranțe, ce nu s-au materializat nicicând. Putem reconfirma esențele tari ale cărții, amintind de una dintre zicerile marelui poet al Basarabiei, Grigore Vieru, un aprig luptător pentru dreptate și adevăr: ***Cine nu şi-a scris istoria cu sângele, acela sau n-a avut-o nicicând, sau crede că poate trăi pe contul istoriei altora***.

Gheorghe A. Stroia
Adjud, de Ziua Națională, 1 Decembrie 2014

I N D E X

PREFAŢĂ.....5

OMUL CARE PUTEA SĂ SCHIMBE ISTORIA.....9

TĂIEREA MIEILOR.....15

PORCUL ŞI REVOLUŢIA.....28

COCKTAIL MOLOTOV.....33

CIORILE SAU ÎNCEPUTUL REVOLUŢIEI ÎN ORAŞUL MEU....41

APROAPE UNDERGROUND*.....45

ALEGERE DE PRIMAR.....50

CĂMAŞA MORŢII.....57

SIMPLE NOTE.....78

TUNELUL.....83

POVESTE DE IARNĂ.....90

PIAŢA GORBACIOV.....97

O MOARTE MICĂ.....104

NOAPTEA DICTATORULUI.....109

ÎN LOC DE POSTFAŢĂ.....117

Armonii culturale

încă un… Vis Împlinit!